

การศึกษาไทย ในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน

กระทรวงศึกษาธิการ **131** ปี

“หอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ”

ตราเสมาธรรมจักร
ตราสัญลักษณ์กระทรวงศึกษาธิการ

วิสัยทัศน์

“ภายในปี 2570 ผู้เรียนทุกช่วงวัย ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะที่จำเป็น พร้อมเรียนรู้ตลอดชีวิต
และปรับตัวสอดคล้องกับวิถีชีวิตโลกยุคใหม่”

คติธรรม

เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ เป็นปีที่ 131

1 เมษายน 2566

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระอนุศาสน์สั่งสอนผ่านสารัตถะแห่งชาดกไว้ว่า **“อนิพพินุทียการิสุต สมนมตฺถโถวิปจฺจติ.”** แปลความว่า **“ประโยชน์ย่อมสำเร็จโดยชอบแก่ผู้ทำโดยไม่เบื่อบ่อย.”** บุคคลผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหาร และผู้จัดการศึกษาของชาติ จำเป็นต้องปลูกฝังห่อหุ้มความพอใจในการอุทิศตน เพื่อผลสัมฤทธิ์เป็นความงอกงามทางสติปัญญาของผู้คนในบ้านเมืองทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็เด็ก เยาวชน หรือผู้ใหญ่ ซึ่งล้วนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนาตามพันธกิจของนักรการศึกษาด้วยกันทั้งสิ้น ทั้งนี้ การบริหารการศึกษาก็คือ การจัดการเรียนการสอนก็ดี การจัดหลักสูตร และระบบการต่าง ๆ ก็ดี ย่อมไม่อาจมีประสิทธิภาพได้ หากบุคคลากรรู้สึกเบื่อบ่อย จำใจ หรือเกียจคร้าน และไม่เห็นประโยชน์แท้ในอันที่จะดำเนินการ จึงขอให้ทุกท่านจงระดมความคิดที่จะครองปณิธานมุ่งมั่นร่วมกันอย่างจริงจัง ด้วยกุศลฉันทะไปสู่เป้าหมาย ซึ่งจะเป็เหตุให้ท่านมีความสุขในการทำงาน พร้อมทั้งจะนำพาความสำเร็จประโยชน์สูงสุดให้เกิดมีขึ้นแก่มวลมนุษยชาติสืบไป

กระทรวงศึกษาธิการสรรคสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานถึง 131 ปี เป็ที่น่านุโมทนาผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงพึงสร้างเสริมแรงบันดาลใจในการกิจการงานโดยปราศจากความเบื่อบ่อย ท้อแท้สิ้นหวัง เพื่อยังเกียรติที่แท้จริงแห่งข้าราชการ และความวัฒนาสถาพรแห่งการศึกษาของชาติไทย ให้บังเกิดขึ้นได้ อย่างยั่งยืน สมนตามนัยแห่งพระพุทธานุศาสนี

ขออำนาจพรให้กระทรวงศึกษาธิการ จงเจริญก้าวหน้า สามารถสรรคสร้างคุณูปการให้แก่สังคมไทย สืบไปตลอดกาลนาน

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

1 กุมภาพันธ์ 2566

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน

1. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง
2. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม
3. มีงานทำ - มีอาชีพ
4. เป็นพลเมืองดี

1. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง

1. ความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง
2. ยึดมั่นในศาสนา
3. มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์
4. มีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน

2. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม

1. รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี - ชอบ / ชั่ว - ดี
2. ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม
3. ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่ชอบ
4. ช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง

3. มีงานทำ - มีอาชีพ

1. การเลี้ยงดูลูกหลานในครอบครัว หรือ การฝึกฝนอบรมในสถานศึกษาต้องมุ่งให้เด็ก และเยาวชนรักงาน ใฝ่เรียน ทำผลงานสำเร็จ
2. การฝึกฝนอบรมทั้งในหลักสูตรและ นอกหลักสูตรต้องมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน ทำงานเป็น และมีงานทำในที่สุด
3. ต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตรมีอาชีพ มีงานทำ จนสามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัว

4. เป็นพลเมืองดี

1. การเป็นพลเมืองดี เป็นหน้าที่ของทุกคน
2. ครอบครัว - สถานศึกษาและสถานประกอบการ ต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี
3. การเป็นพลเมืองดี คือ “เห็นอะไรที่จะทำ เพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ” เช่น งานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศล ให้ทำด้วยความมีน้ำใจ และความเอื้ออาทร

ศาสตราจารย์ นพ.เกษม วัฒนชัย ผู้บันทึก

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ พร้อมด้วย ศาสตราจารย์ นพ.เกษม วัฒนชัย และพลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ องคมนตรี ได้ัญญะพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาแจ้งแก่ผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมพระราชกระแสรับสั่งพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

เรื่อง การศึกษา วันพฤหัสบดีที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 เวลา 15.30 - 16.30 น.

ณ ห้องประชุม สพฐ. 1 อาคาร 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชกรณียกิจ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
“พระแม่แห่งแผ่นดิน”

พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการศึกษา

การศึกษาที่พระราชทานแก่บุคคลต่าง ๆ เป็นการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบ มีพระราชประสงค์ให้จัดการเรียนการสอนให้ราษฎรอ่านออกเขียนได้ เพื่อสามารถหาความรู้ด้วยตนเองเป็นการช่วยเหลือตนเองต่อไป นอกจากนี้

โปรดให้การศึกษาเพื่อการอาชีพ ทรงมุ่งฟื้นฟูงานศิลปกรรมพื้นบ้านให้เป็นงานศิลปอาชีพ งานนี้ทำให้นักเรียนศิลปอาชีพซึ่งเป็นผู้ยากไร้เกิดความภูมิใจในฝีมือของตนรวมถึงตระหนักกว่าเป็นผู้รักษาและสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

โครงการศิลปอาชีพ

✿ พระราชกรณียกิจเพื่อราษฎร : มูลนิธิ ส่งเสริมศิลปอาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ด้วยพระราชวิสัยทัศน์อันกว้างไกล ทรงเชื่อว่าในสายเลือดของคนไทยมีศิลปะ ทรงมีโอกาสดำเนินพระราชดำเนิรไปทรงเยี่ยมราษฎรทั่วประเทศ เพราะได้ตามเสด็จพระราชดำเนิน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพบความจริงว่าคนไทยที่แม่จะอยู่ในหมู่บ้านเล็กๆ ยากไร้ ห่างไกลความเจริญ แต่เขาก็มีความสามารถทางศิลปะเป็นอย่างยิ่ง เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นครั้งแรกเมื่อพุทธศักราช 2498 ทอดพระเนตรชาวบ้านนุ่งผ้าไหมสวยงามมาก มีพระราชดำริอยู่ยาวนานที่จะทรงส่งเสริมให้ชาวบ้านชาวไร่ใช้ความสามารถทางศิลปะที่มีอยู่ทุกคนนี้ต่อสู้กับความยากจนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อพุทธศักราช 2513 เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สิ่งนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของงานศิลปอาชีพ อีกทั้งทอดพระเนตรศิลปะเป็นมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งสมควรอนุรักษ์เป็นสมบัติของชาติให้ยั่งยืนสืบไปจึงดำริโครงการให้ราษฎรโดยเฉพาะชาวนาในท้องถิ่นชนบททำอาชีพเสริมโดยใช้เวลารว่างจากการทำนาทำไร่มาทำงานศิลปอาชีพ จนราษฎรเหล่านั้นมีความรู้ความสามารถในงานผลิตงานศิลปกรรมเป็นที่ยอมรับในประเทศไทย และระดับสากล

✿ พระราชดำริกำเนิดโครงการศิลปอาชีพ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยเสด็จพระราชดำเนิน

ทรงงานพร้อมกับพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับงานศิลปอาชีพ

ทรงงานเกี่ยวกับโครงการศิลปอาชีพ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ไปทรงเยี่ยมราษฎรทั่วทุกภูมิภาค ทอดพระเนตรเห็นความทุกข์ยากของราษฎรซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ต้องเผชิญกับสภาพปัญหา ปริมาณผลผลิต ไม่คงที่ดินฟ้าอากาศแปรปรวน คัดรูดพืชภัยแล้ง น้ำท่วมผลผลิตราคาตกต่ำ จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปอาชีพ พิเศษขึ้น เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2519 โดยทรงริเริ่มงานแรกของการให้การศึกษาศิลปอาชีพ คือ การฝึกทอผ้าไหม และหัตถ์ทำเครื่องถม ต่อมาขยายตั้งแผนกทำดอกไม้ประดิษฐ์ การสานย่านลิเภา ฯลฯ เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรมีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้

ให้เพียงพอแก่การยังชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทอดพระเนตรผลงานหัตถกรรมพื้นบ้านหลาย ประเภทเป็นงานฝีมือพื้นบ้านที่สืบทอดงานศิลปะ

ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของไทย โดยใช้วัสดุจากท้องถิ่น โดยเฉพาะงานศิลปะบางอย่างที่ใกล้เคียงมรดก จึงมีพระราชดำริฟื้นฟู อนุรักษ์ งานศิลปะดังกล่าว ให้ดำรงอยู่ยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

1. เพื่อหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่ลึกรที่ประสบปัญหาในการเพาะปลูกหรือในเวลาว่างจากฤดูเพาะปลูกให้มีงานทำอยู่กับบ้าน โดยอาศัยวัสดุท้องถิ่นที่จะส่งผลให้ราษฎรไม่ต้องทิ้งถิ่นฐานของตนไปทำงานรับจ้างในเมืองใหญ่ อันก่อให้เกิดปัญหาชุมชนแออัดระยะยาวต่อไป นับว่าเป็นการช่วยรักษากรรมสิทธิ์ที่ดินของราษฎรผู้มีรายได้น้อยเหล่านี้ อีกทางหนึ่งด้วย ส่วนชาวไทยภูเขาที่มีอาชีพปลูกฝิ่นก็ส่งเสริมให้ไปประกอบงานฝีมือที่ชาวไทยภูเขามีความชำนาญอยู่แล้ว คือ การเป็นช่างเงินช่างทอง

2. เพื่อธำรงรักษา และฟื้นฟูศิลปหัตถกรรมแบบไทยโบราณที่กำลังจะเสื่อมสูญไปตามกาลเวลาให้กลับมาแพร่หลาย เช่น การทอผ้าไหมมัดหมี่ลวดลายโบราณ การทอผ้าแพรวา การจักสานย่านลิเภา การทำเครื่องถมเงิน และทอง การทำคร่ำ เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากศิลปหัตถกรรมประเภทนี้ต้องใช้เวลา และความอดทนเป็นอย่างมาก จึงหาผู้สนใจ สืบทอดวิชาเหล่านี้เป็นอาชีพได้ยากยิ่ง

พระราชทานความรู้ให้แก่ราษฎร

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานความรู้ด้านหัตถกรรมแทบทุกประเภทแก่บุตรหลานของราษฎรผู้ยากไร้ขึ้น ณ บริเวณสวนจิตรลดา เปิดสอนสมาชิกชาวนาชาวไร่ในต่างจังหวัดใช้ความสามารถทางศิลปะที่มีอยู่ ทุกคนต่อสู้

กับความยากจนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในบริเวณพระราชนิเวศน์ทุกภาค ทรงหาครูที่มีฝีมือมาถ่ายทอดผลงาน ทรงติดตามผลงานทุกชิ้น พระราชทานกำลังใจแก่สมาชิกทุกคน และโปรดทรงใช้ผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพทุกชิ้น เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนทั่วไป

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ ทรงตราครุฑพระวรกายเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ทุรกันดาร ทรงติดตามพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อประโยชน์สุขของราษฎรอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ทรงรักและห่วงใยราษฎรเสมือนดังแม่รักลูกที่จะคอยดูแลบรรดาลูก ๆ ที่ยากไร้ให้มีอาชีพ มีรายได้ค่อย ๆ เติบโตจนสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ดำเนินการจัดหาที่ดินในพื้นที่ใกล้เคียงแล้วจัดตั้งฟาร์มตัวอย่าง เพื่อเป็นแหล่งจ้างงานราษฎรที่ไม่มีงานทำ โดยการผลิตพืชผักและอาหารที่ปลอดจากสารพิษ รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้การประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ถูกวิธี และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

ตึกตาชาววัง ตำบลบางเสด็จ

❖ **น้ำพระราชหฤทัยแผ่ไพศาลทั่วทุก แหล่งหล้า ทรงนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย “ตึกตาชาววัง” สร้างอาชีพแก่ราษฎร**

เมื่อพุทธศักราช 2519 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎร ณ ตำบลบางเสด็จ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดอ่างทอง มีพระราชดำรินำว่าจะมีอาชีพเสริมอย่างอื่น โดยทรงคำนึงว่าชาวบ้าน มีทรัพยากรธรรมชาติที่พร้อมอยู่แล้ว คือ ดินเหนียว ที่ใช้ทำอิฐ ประกอบกับทรงระลึกถึงตึกตาชาววังนั้น หากได้ยากเกือบจะสูญสิ้นไปหมดแล้ว หากฟื้นฟูขึ้นมา จะช่วยสืบสานศิลปหัตถกรรมไทยแบบโบราณ ของไทยได้อีกอย่างหนึ่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมส่งอาจารย์จากวิทยาลัยเพาะช่าง มาสอนปั้นตึกตาชาววัง โดยจัดตั้งโครงการปั้นตึกตาขึ้นครั้งแรกมีผู้เข้ารับการฝึกอบรม 150 คน ฝึกสอนได้ 3 เดือน จัดให้มีพิธีไหว้ครู โดย

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเป็นประธาน พิธีไหว้ครู และตั้งศูนย์ตึกตาชาววังบ้านท่าเสด็จขึ้น

ตึกตาชาววัง ที่ตำบลบางเสด็จ เป็นตึกตา ที่ปั้นด้วยดินเหนียวแสดงให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ของผู้คน และวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ อาทิ การละเล่นของเด็กไทย วงมโหรีปี่พาทย์ สุภาพชุด คำพังเพยไทย หรือรูปแบบผลไม้ไทย หลากหลายชนิด ซึ่งล้วนมีความสวยงามน่ายักรูปแบบต่าง ๆ มากมาย โดยชาวบ้าน และราษฎรในชุมชนจะปั้นตึกตา ที่มีลักษณะรูปแบบแตกต่างกันไป

ตึกตาชาววังเป็นงานสร้างสรรค์ด้วยการปั้น ซึ่งมีวิธีการ และกระบวนการที่เป็นเอกลักษณ์ รวมถึงวัตถุดิบที่ใช้ดินในพื้นที่เพื่อก่อให้เกิดผลงาน ตึกตาชาววังของคนในชุมชนถือเป็นความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมไทยที่ควรสืบทอดเป็นมรดกทาง วัฒนธรรมของไทยสืบไป

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานชื่อหนังสือวรรณคดีไทย 6 เรื่อง สำหรับเด็ก และเยาวชนไทย ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ

ด้วยคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการจัดงานมหกรรมรักการอ่าน ระหว่างวันที่ 14-16 สิงหาคม พุทธศักราช 2552 เพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และรณรงค์ส่งเสริมให้เด็ก และเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานชื่อหนังสือดีสำหรับเด็ก และเยาวชนไทย จำนวน 6 เรื่อง ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเชิญไปเผยแพร่ และส่งเสริมให้มีการอ่าน และการศึกษาอย่างแพร่หลายต่อไป

หนังสือไทยที่นำอ่านสำหรับเด็ก และเยาวชนไทย ตามพระราชวิจารณ์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระกรุณาพระราชทานชื่อหนังสือ ได้แก่

ตอนได้ 64 ตอน เริ่มตั้งแต่ตอนที่ 1 พระอภัยมณี ศรีสุวรรณเรียนวิชา จนถึงตอนที่ 64 พระอภัยมณี ออกบวช สันนิษฐานว่าสุนทรภู่เริ่มแต่งเรื่องนี้ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และคง แต่ง จบ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช 2388 เรื่องพระอภัยมณีได้รับความนิยมเนื่องจากมีเนื้อความเด่นทั้งสำนวนกลอน ความคิด และโวหาร

1. พระอภัยมณี พระอภัยมณี เป็นวรรณกรรม นิทานคำกลอน บทประพันธ์ของสุนทรภู่ แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ จำนวน 12,706 บท ความยาว 95 เล่มสมุดไทย แบ่งเป็น

2. รามเกียรติ์ บทพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเป็นรามเกียรติ์ฉบับไทยที่สมบูรณ์ที่สุด ตอนต้นเรื่องเป็นรายสวดดีพระมหากษัตริย์ เนื้อเรื่องแต่งเป็นกลอนบทละคร รามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มีบทบรรยาย และพรรณนาที่ใช้ภาษาวรรณศิลป์ทำให้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจ นอกจากนี้ยังมีคุณค่าด้านเนื้อหาซึ่งประมวลความคิด ความเชื่อประเพณี คติธรรมคำสอนต่าง ๆ เป็นรามเกียรติ์ฉบับสำคัญของไทย

3. นิทานชาดก ชาดกเป็นเรื่องเล่าในรูปแบบนิทานสอนใจ คือ แสดงบุพพจริยาอันเป็นความประพฤติของพระพุทธเจ้าที่ทรงเคยทำมาแต่ชาติปางก่อน รวมทั้งบุพพจริยาของพระสาวก คือ มีเนื้อเรื่องประกอบด้วย ร้อยแก้ว และร้อยกรอง ต่อมามีการชำระพระไตรปิฎก และจัดหมวดหมู่ชาดกตามจำนวนคาถาในเรื่องได้ 22 หมวดหรือนิบาตจึงเรียกตามการจัดหมวดหมู่ว่านิบาตชาดก ซึ่งมีทั้งสิ้น 547 เรื่อง หรือที่รู้จักกันในนามของพระเจ้า 500 ชาติ

4. อิเหนา บทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดให้ประชุมกวีนิพนธ์บทละครเรื่องอิเหนาขึ้นใหม่จากบทพระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ 1 เพื่อใช้แสดงละครใน โดยทรงเปลี่ยนสำนวนภาษาให้ไพเราะงดงามขึ้น เมื่อแต่งบทแล้วพระราชทานให้เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษมนตรีพร้อมด้วยครูละคร

ช่วยคิดกระบวนทำรำ ดังนั้นบทละครพระราชนิพนธ์เรื่องอิเหนาจึงสมบูรณ์ทั้งบทละคร และกระบวนรำ ซึ่งวรรณคดีสโมสรยกย่องว่าบทละครเรื่องอิเหนาเป็นยอดของบทละครรำ เพราะเป็นหนังสือที่แต่งดีพร้อมทั้งความทั้งกลอน ทั้งกระบวนที่จะเล่นละครประกอบกันทุกสถาน

5. พระราชพิธีสิบสองเดือน พระราชพิธีสิบสองเดือน เป็นวรรณคดีขนบธรรมเนียมประเพณี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ เมื่อพุทธศักราช 2431 ลักษณะคำประพันธ์พระราชพิธีสิบสองเดือนเป็นความเรียงอธิบาย เนื้อเรื่องว่าด้วยพระราชพิธีตั้งแต่เดือนสิบสองถึงเดือนสิบ

พระราชพิธีเดือนสิบสอง พระราชพิธีจองเปรียง พระราชพิธีกะติเกยา การพระราชกุศลฉลองไตรปี พระราชพิธีลอยพระประทีป พระราชกุศลกาลานุกาล การพระราชกุศลแจกเบ็ญหวัด พระราชพิธีฉัตรมงคล

พระราชพิธีเดือนอ้าย พระราชพิธีไล่เรือ พิธีฉะเวียนพระโคกินเลี้ยงครั้งกรุงเก่า การพระราชกุศลเลี้ยงขนมเบ็อง การพระราชกุศลเทศน์มหาชาติ

พระราชพิธีเดือนยี่ พระราชพิธีบุษยาภิเษก พระราชพิธีตรียัมพวาย ตรีปวาย พระราชกุศลถวายผ้าจํานำพรรษา

พระราชพิธีเดือนสาม พิธีธานยเทาะห์ เผ่าข้าวครั้งกรุงเก่า การพระราชกุศลมาฆบูชา การพระราชกุศลเลี้ยงพระตรุษจีน

พระราชพิธีเดือนสี่ พระราชพิธี เดือนสี่ครั้งกรุงเก่า พระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์ ในกรุงรัตนโกสินทร์

พระราชพิธีเดือนห้า ล้างเวยเทวดา สมโภชเครื่อง เลี้ยงปีใหม่ พระราชพิธีศรีสัจปานกาล พระราชพิธีคเชนทร์ควसनาน พิธีสงกรานต์ การพระราชกุศลก่อพระทราย และตีข้าวบิณฑ

พระราชพิธีเดือนหก พระราชพิธี พิษมงคล พระราชพิธีจรดพระนังคัล พระราชพิธี วิสาขบูชา

พระราชพิธีเดือนเจ็ด พระราชพิธี คมทะทึงช่าง พระราชพิธีทูลน้ำล้างพระบาท การพระราชกุศลสลากัฏของหลวง การพระราช- กุศลหล่อเทียนพรรษา การพระราชกุศลวันที่ 31 พฤษภาคม

พระราชพิธีเดือนแปด พระราชพิธี เข้าพรรษา การพระราชกุศลฉลองเทียนพรรษา การพระราชกุศลเสด็จถวายพุ่ม

พระราชพิธีเดือนเก้า พิธีตุลาการ พระราชพิธีพรมศาสตร์ พระราชกุศลวันประสูติ และสวรรคตสมเด็จพระบูรพการี

พระราชพิธีเดือนสิบ พระราชพิธีสารท พิธีกวนข้าวทิพย์ พระราชกุศลกาลานุกาล พระราชกุศล ตักบาตรน้ำผึ้ง พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชกุศลฉลองพระชันษา

พระราชพิธีสิบสองเดือน เป็นหนังสือ ที่ทรงคุณค่าด้านเนื้อหาให้ความรู้ทางขนบธรรมเนียม ในพระราชพิธี ความหมายของประเพณีต่าง ๆ ทั้งเหตุผลการประกอบพิธี ความเปลี่ยนแปลง ตามกาลสมัย และสถานการณ์แห่งพระราชพิธี ด้วยคุณลักษณะความเป็นเลิศทั้งกระบวนการ อธิบาย และภาษาที่ชัดเจนแจ่มแจ้ง วรรณคดี

สโมสรได้ยกย่องพระราชนิพนธ์พระราชพิธี สิบสองเดือนให้เป็นเลิศประเภทความเรียงอธิบาย

6. ภาพยนตร์เรื่อง เจ้าฟ้ากุ้ง (เจ้าฟ้า ธรรมธิเบศร)

ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นบทพระนิพนธ์ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร ทรงนิพนธ์ขึ้นเมื่อคราวตามเสด็จ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ไปนมัสการ และสมโภชพระพุทธบาทที่สระบุรี แต่ละตอนนิพนธ์ ด้วยโคลงสี่สุภาพ 1 บท และภาพยนตร์ยานี้ไม่จำกัด จำนวนบท เนื้อหาประกอบด้วยบทที่ 4 ตอน คือ 1) เหมเรือกระบวน 2) เหมปลา 3) เหมไม้ 4) เหมนก ภาพยนตร์เรื่องพระนิพนธ์เจ้าฟ้า ธรรมธิเบศร มีคุณค่าโดดเด่นทางวรรณศิลป์

จากพระราชนิพนธ์เรื่อง “แม่” ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตน- ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตอนที่ทรงเล่าถึง วิธีการซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรม- ราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง ทรงใช้อบรม พระราชโอรส และพระราชธิดานั้น ได้สะท้อนถึง กลวิธีสร้างนิสัยรักการอ่านของสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง อันเปี่ยมไปด้วยศาสตร์ และศิลป์ โดยอาจสังเคราะห์ออกเป็น 10 วิธีการ เพื่อที่ พลกนิกรจักน้อมนำไปปรับใช้สร้างเสริมนิสัยรัก การอ่านในครอบครัวของตน ดังนี้

วิธีที่ 1 ใช้เวลาสบาย ๆ ของครอบครัว เพื่อ ส่งเสริมการอ่าน

การน้อมนำไปปรับใช้

การสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านเริ่มต้น ที่พ่อแม่ พ่อแม่อ่าน ลูกก็อ่าน พ่อแม่ควรจัดเวลา การอ่านหรือสร้างสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับหนังสือ ที่ชัดเจน แทนที่จะดูทีวีก็เปลี่ยนเป็นพูดคุยเกี่ยวกับ หนังสือระหว่างมื้ออาหาร พาลูกไปร้านหนังสือหรือ ห้องสมุดทุกสัปดาห์ ไม่เคร่งเครียด ควรเป็น เรื่องสบาย ๆ ที่ทุกคนในครอบครัวมีความสุข ร่วมกันได้

วิธีที่ 2 เลือกหนังสือดีที่เด็กสนุก

การน้อมนำไปปรับใช้

หนังสือดีที่เด็กสนุก เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เด็กผูกพันกับหนังสือ และการอ่าน เมื่อใดที่รู้ว่าลูกชอบเรื่องแบบไหนการส่งเสริมให้เกิดการขวนขวายอ่านเองของลูก ก็จะง่ายขึ้น

วิธีที่ 3 ให้เด็กได้รู้เรื่องราวหลากหลายจากพหุวัฒนธรรม

การน้อมนำไปปรับใช้

หนังสือหรือเรื่องราวบางแนวอาจไม่สนุกหรือน่าสนใจสำหรับเด็ก ๆ แต่การแนะนำที่มีเสน่ห์โดยพ่อแม่จะขยายขอบฟ้าแห่งการเรียนรู้ของลูกให้กว้างไกล และสร้างแรงบันดาลใจที่หลากหลาย ทำให้ลูกมีความรอบรู้ ที่กว้างขวาง มีจิตใจที่เปิดรับความแตกต่าง รู้เหตุผลที่มาที่ไปของวัฒนธรรมต่าง ๆ ในโลกนี้

วิธีที่ 4 มีกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด

การน้อมนำไปปรับใช้

การพัฒนาทักษะการคิดเป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรทำควบคู่ไปกับการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน เพราะท้ายที่สุดเราหวังว่าเด็ก ๆ จะใช้ประโยชน์จากการอ่านได้ เด็ก ๆ ไม่ได้อ่านเพื่อจะเชื่อ แต่อ่านเพื่อที่จะคิด ทั้งทักษะการคิดระดับต้น (จำ - เข้าใจ ประยุกต์ใช้) และทักษะการคิดระดับสูง (วิเคราะห์ สังเคราะห์ - ประเมิน) ดังนั้นการจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการคิด และสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นเรื่องสำคัญ

วิธีที่ 5 ใช้ทักษะนาฏการในการเล่า

การน้อมนำไปปรับใช้

วิธีการแบบนาฏการที่ง่ายที่สุดในการเล่าเรื่องให้น่าสนใจสำหรับเด็ก ๆ คือ 1. แยกเสียงบรรยายหรือการเล่าโดยทั่วไปออกจากเสียงบทสนทนาของตัวละคร 2. เล่าอย่างมีชีวิตชีวาโดยเห็นภาพพจน์ของสิ่งที่เล่า และภาวะอารมณ์ของตัวละคร

3. ออกเสียงชัดเจน ถูกอักขรวิธี แต่ในขณะเดียวกันก็มีลูกเล่นแปลก ๆ บ้าง 4. และที่สำคัญที่สุดมีความสุขในการเล่าไปพร้อมกับเด็ก ๆ

วิธีที่ 6 ใช้กิจกรรมศิลปะเชื่อมโยงกับการอ่าน

การน้อมนำไปปรับใช้

กิจกรรมศิลปะที่เนื่องกับหนังสือ และการอ่าน นอกจากพัฒนาสุนทรียภาพในเด็กแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในมิติอื่น ๆ ของเรื่องราว เป็นเสมือนการวิจัยย่อมน ๆ ที่เด็ก ๆ กระทำได้ อย่างสนุกสนานอีกด้วย กิจกรรมศิลปะมีหลากหลาย อาทิ วาดรูปบรรยายสี (ด้วยเทคนิคต่าง ๆ สีเทียน สีไม้ สีน้ำ สีน้ำมัน สีโปสเตอร์ สีดิน สีดอกไม้ สีพืชผัก) ทำประติมากรรม ทำหุ่น ทำละคร ร้องเพลง

วิธีที่ 7 สอนให้รู้จักสกัดความรู้ และจับใจความสำคัญ

การน้อมนำไปปรับใช้

เมื่ออ่านแล้วต้องสามารถจับใจความสำคัญ และสกัดความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ แรกเริ่มพ่อแม่อาจช่วยสรุปช่วยสกัดอย่างสม่ำเสมอก็จะช่วยสร้างความคุ้นเคยในระเบียบวิธีการแก่เด็ก ๆ เป็นปฐม ต่อมาอาจฝึกให้เด็กใช้แผนภูมิ แผนภาพต่าง ๆ เช่น แผนภาพใยแมงมุม แผนภาพก้างปลา เพื่อหัดจับใจความสำคัญ และสกัดความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้ หลายคนคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องยาก แต่ที่จริงแล้วไม่ยากเลย หากเด็กได้มีการฝึกทักษะเหล่านี้อยู่เป็นประจำ

วิธีที่ 8 ต่อยอดจากประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

การน้อมนำไปปรับใช้

พ่อแม่ต้องไวในเรื่องการรับรู้ และความสนใจของลูก และเป็นฝ่ายช่วงชิงใช้ประโยชน์จากความสนใจที่เกิดขึ้นแล้วนั้น ๆ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้เสริมหรือนำมาใช้ปลูกนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง

วิธีที่ 9 นำเด็กสู่โลกแห่งวรรณคดี การน้อมนำไปปรับใช้

การสร้างนิสัยรักการอ่านไม่ใช่การส่งเสริมให้เด็กอ่านอะไรก็ได้ การสร้างนิสัยรักการอ่านคือการสร้างนิสัยให้เด็กรู้จักอ่านงานที่มีคุณภาพ เช่น วรรณคดี สารคดี งานวิชาการ และรู้วิธี หรือมีการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องเพื่อนำสิ่งที่อ่านนั้นมาใช้ประโยชน์หรือสร้างแรงบันดาลใจ

วิธีที่ 10 พัฒนาทักษะไวยากรณ์ภาษาพาสู่โลกกว้าง การน้อมนำไปปรับใช้

การอ่านทำให้รู้จักตนเอง และรู้จักโลก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาทักษะการอ่านให้ไวยากรณ์ในเด็ก ซึ่งกำลังเติบโตขึ้นท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกทุกวันนี้ ตำราที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศนั้นล่าช้ากว่าเวลาจริงของเอกสารนั้น ๆ อยู่หลายปี บางเล่มเป็นสิบปี การที่เด็กเข้าถึงหนังสือต่างประเทศได้ ทำให้ไทยรู้เขารู้เรา สามารถนำความรู้ และเทคโนโลยีสากลมาประสมกับความรู้ไทย เพื่อสร้างสรรค์ประเทศของเราให้เจริญยิ่งขึ้นไป

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชวิสัยทัศน์และสายพระเนตรอันกว้างไกล ทรงตระหนักถึงคุณค่าของวรรณกรรมซึ่งเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ อีกทั้งทรงห่วงใยภาษาไทย มีพระราชประสงค์ให้เด็ก และเยาวชนไทยรักการอ่านที่สื่อสาร

ผ่านวรรณกรรม และวรรณคดีไทย ทรงตระหนักว่าการที่เด็ก และเยาวชนได้อ่านวรรณกรรมที่ได้รับยกย่องว่าเป็นยอดของวรรณกรรม และวรรณคดีไทย หนังสือวรรณกรรมแต่ละเล่มที่พระราชทานแก่กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยอ่านนั้นสะท้อนขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติ พิธีกรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นมงคลแห่งการดำเนินชีวิต และเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ วรรณกรรมแต่ละเล่มที่ทรงเลือกล้วนเป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระมหากษัตริย์ไทย และพระนิพนธ์ของกวีแห่งรัตนโกสินทร์ พระราชทานหนังสือดีมีคุณค่าแก่กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปเผยแพร่ และจัดกระบวนการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชนไทยเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งพระราชทานลิขสิทธิ์สร้างนิสัยรักการอ่าน เพื่ออนุรักษ์จรรโลงภาษาไทย ภาษาชาติให้คงอยู่สืบไป นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณเป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้

อันเนื่องมาจากความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย มีพระราชปณิธาน และทรงเป็นแบบอย่าง ในการสืบสาน และเชิดชูคุณค่าความเป็นไทยให้แก่พลสกนิกรชาวไทยซึ่งเป็นที่อัตลักษณ์อันทรงคุณค่าของไทย ด้วยพระบารมีแผ่ไพศาล ทรงเป็นพระผู้สร้าง พระผู้พระราชทานชีวิตที่ดีแก่ปวงพลสกนิกรด้วยพระเมตตา และพระมหากษัตริย์คุณอันยิ่งใหญ่ที่ทรงมีต่อประเทศชาติ และประชาชนชาวไทย

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใย และทรงตระหนักถึงความอยู่ดีมีสุข ของพสกนิกรทุกหมู่เหล่า จึงมีพระราชปณิธานที่จะ สืบสาน รักษาและต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อ ความวัฒนาผาสุกของปวงชนชาวไทย และความ เจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองสืบไป ดังพระ-

ปฐมบรมราชโองการ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พุทธศักราช 2562 ว่า “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดิน โดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาประชาราษฎร์ ตลอดไป”

กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยสำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ

ด้วยพระราชหฤทัยที่เปี่ยมด้วยพระเมตตา ทรงบำบัดทุกข์ บำรุงสุขยังให้เกิดความผาสุกร่มเย็น อย่างยั่งยืนแก่ประเทศชาติและประชาชน จึงเป็นที่ประจักษ์ว่าพระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญล้วนเป็นพื้นฐานที่มั่นคง พร้อมเจริญรุ่งเรืองบังเกิด ความไพบูรณ์ในบ้านเมืองยิ่งขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีเป้าหมายหลักการทรงงาน สิ่งที่ทรงรับสืบทอดจากพระบรมชนกนาถ คือ **“ความทุกข์สุขของราษฎร คือ ความทุกข์สุข ของพระองค์เอง”**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่นำมาซึ่งการพัฒนา สภาพสิ่งแวดล้อม และชีวิตความเป็นอยู่ การทำนุบำรุงขวัญปลงประชา ตลอดจนกิจการ บ้านเมืองอันสร้างความมั่นคง เพื่อสร้างสรรค์สังคม

ให้สันติสุข และมีพระราชวิสัยทัศน์ในการติดตาม ความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการทุก ๆ ด้านที่ทันสมัย อยู่ตลอดเวลา พระราชกรณียกิจและพระปรีชา สามารถถนอมประการซึ่งสะท้อนถึงพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมอันหาที่สุดมิได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นพระมหากษัตริย์ นักปฏิบัติ ทรงสืบสานรักษา และต่อยอด โครงการ จำนวนมาก ทรงสนพระราชหฤทัยการศึกษาของชาติ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เกื้อหนุน การศึกษาตั้งแต่การศึกษาปฐมวัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอุดมศึกษา การศึกษาเพื่ออาชีพ ทั้งศาสตร์ และ ศิลป์ อาทิ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ รวมทั้งเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานปริญญา บัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาทุกปี

ทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดด้านการศึกษา

โรงเรียนในพระราชูปถัมภ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาอันเป็นพื้นฐานแก่เยาวชนในการพัฒนาประเทศตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เรื่องการสร้างคนดี มีพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ว่าต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน คือ

1. มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง

มีความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนาและมั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ ต้องมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน

2. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงและมีคุณธรรม

รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี ปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว และช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง

3. มีอาชีพ มืงานทำ

การเลี้ยงดูลูกหลานในครอบครัว หรือ การฝึกฝนอบรมในสถานศึกษา ต้องมุ่งให้เด็ก และเยาวชนรักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ การฝึกฝน อบรมทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตรต้องมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทำงานเป็น และมีงานทำ ในที่สุด และต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตรให้มีอาชีพ มืงานทำ จนสามารถเลี้ยงตัวเอง และครอบครัวได้

4. การเป็นพลเมืองดี

การเป็นพลเมืองดี เป็นหน้าที่ของทุกคน ครอบครัว สถานศึกษา และสถานประกอบการ ต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี การเป็นพลเมืองดี คือ เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ ก็ต้องทำ เช่น งานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศลให้ทำด้วยความมีน้ำใจ และความเอื้ออาทร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพ ด้วยการให้การศึกษ เพราะการศึกษาจะสร้างโอกาส ให้ได้เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ประกอบ อาชีพพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติโดยลำดับ

ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และทรัพย์จากผู้บริจาคเพื่อสนับสนุนกิจการ การศึกษาไทยอย่างต่อเนื่อง

ระดับอนุบาลและประถมศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน พระราชานุญาตให้ใช้อาคารของกรมทหารมหาดเล็ก ราชวัลลภรักษาพระองค์ เป็นที่ตั้งของโรงเรียน อนุบาลชื่อว่า โรงเรียนอนุบาลทหารมหาดเล็ก ราชวัลลภ ต่อมาได้พระราชทานชื่อใหม่ว่าโรงเรียน อนุบาลอนุราชประสิทธิ์

ระดับมัธยมศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นค่าก่อสร้างโรงเรียน มัธยมในถิ่นทุรกันดาร 6 แห่ง คือ โรงเรียนมัธยม พัทธกิตติยาภา จังหวัดนครพนม กำแพงเพชร และสุราษฎร์ธานี โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี จังหวัด อุตรดิตถ์ สงขลา และฉะเชิงเทรา เสด็จพระราชดำเนิน ทรงวางศิลาฤกษ์ และทรงรับโรงเรียนทั้ง 6 แห่ง ไว้ในพระราชูปถัมภ์ พระราชทานวัสดุอุปกรณ์ การศึกษาที่ทันสมัย ทั้งส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนิน โครงการอันเกิดประโยชน์แก่นักเรียน ได้แก่ โครงการอาชีพอิสระ เพื่อเยาวชนใช้ความรู้ประกอบ อาชีพเลี้ยงตน และครอบครัว เมื่อจบการศึกษา จะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโรงเรียน และนักเรียนในพระราชูปถัมภ์ ทรงติดตามผล การจัดการศึกษา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้

พระราชธิดาทั้งสองพระองค์ เป็นผู้แทนพระองค์ เสด็จพระราชดำเนินทรงร่วมกิจกรรมของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และนักเรียน

ระดับอุดมศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏ 36 แห่ง ซึ่งพระราชทาน ปริญญาบัตรวันละ 2,000 คน เป็นเวลาต่อเนื่อง กันถึงครึ่งเดือน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ อย่างหาที่สุดมิได้

เยาวชนของชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักว่า ในทุกท้องถิ่นของประเทศผู้นำเยาวชนมีความสำคัญ เพราะจะทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่นของตนให้บังเกิดผล ที่เป็นประโยชน์แก่ตน ส่วนรวม และประเทศชาติ ได้อย่างแท้จริง และยั่งยืนในอนาคต ทรงเอา พระราชหฤทัยใส่ในกิจกรรมของศูนย์เยาวชนตำบล ทั่วประเทศ พระราชทานพระราชวโรกาสให้ผู้นำ เยาวชนตำบลทั่วประเทศเข้าเฝ้าทูลละอองธุลี พระบาทรับพระราชทานธงประจำศูนย์เยาวชนตำบล เสด็จพระราชดำเนินในงาน “วันเยาวชนแห่งชาติ” วันที่ 20 กันยายน ทุกปี พระราชทานเกียรติบัตร แก่เยาวชนดีเด่นที่สร้างชื่อเสียงให้ประเทศ ทั้งระดับชาติ และนานาชาติ เสด็จพระราชดำเนิน ไปในพิธีปฏิญาณตน และสวนสนามของลูกเสือ เนตรนารี และสมาชิกผู้บำเพ็ญประโยชน์ พระราชทาน เหรียญลูกเสือสรรเสริญแก่ลูกเสือที่ประกอบ คุณงามความดีสมควรยกย่องเป็นแบบอย่าง

ทรงห่วงใยสุขภาพ และพลานามัยของเยาวชน ทรงสนับสนุนการกีฬาเยาวชนอย่างต่อเนื่อง พระราชทานรางวัล การแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ พระราชทานไฟพระฤกษ์ และทรงเป็นประธานเปิด

การแข่งขันกีฬาในระดับต่าง ๆ พระราชทานวโรกาสให้เยาวชนที่จะเดินทางไปแข่งขัน ณ ต่างประเทศ เข้าเฝ้าฯ ละออองฐลีพระบาท และพระราชทานพระบรมราโชวาทเป็นขวัญกำลังใจในการแข่งขันทุกครั้ง

ทุนการศึกษาพระราชทาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานแนวพระราชดำริให้จัดตั้งมูลนิธิการศึกษาพระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ม.ท.ศ.) ด้วยพระราชปณิธานที่มุ่งสร้างความรู้ สร้างโอกาสแก่เยาวชนไทยที่มีฐานะยากจน แต่ประพฤติดี มีคุณธรรม มีความสามารถในการศึกษาให้ได้ รับโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี ตามความสามารถของแต่ละคน โดยไม่มีภาระผูกพันในการใช้ทุนคืน เมื่อจบการศึกษาทรงเปิดโอกาสให้เข้าทำงานเป็นข้าราชการบริพารในพระองค์ฯ ตามความสมัครใจ ทรงวางหลักการกระจายทุนให้ครอบคลุมทุกจังหวัด และได้รับพระราชทานพระวโรกาสให้คณะนักเรียนที่ได้รับทุนพระราชทานแต่ละปี เข้าเฝ้าฯ ทูลละออองฐลีพระบาท รับพระราชทานทุนการศึกษา รวมทั้ง คณะนักเรียนทุนพระราชทานดีเด่น และครูดีเด่น ประจำปี เข้าเฝ้าฯ ทูลละออองฐลีพระบาทรับพระราชทานโล่เชิดชูเกียรติ ยังความปลื้มปิติแก่คณะนักเรียน และครูเป็นล้นพ้น

การรับทุนพระราชทานชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย จังหวัดละ 2 คน ต่อปี ทุนละ 18,000 บาท ในสายสามัญต่อปี และทุนละ 22,000 บาท ต่อปี ในสายอาชีพ ต่อเนื่องจนจบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ซึ่งครอบคลุมทั้งค่าเล่าเรียนค่าหอพัก อุปกรณ์การเรียน จัดสรรให้คนละ 58,000 บาทต่อปี

พระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญต่อเด็ก และเยาวชนเป็นที่ซาบซึ้งใจแก่เยาวชนตลอดจน

ครอบครัวของผู้ได้รับพระราชทานทุนสุดที่จะพรรณนา พระองค์ประจักษ์ดวงประทีปส่องความรุ่งเรืองให้แก่ผู้ยากไร้มีอนาคตก้าวไปอย่างมั่นคง

พระราชทานอุปกรณ์การแพทย์และทุนการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยสถานพยาบาลทุกแห่งในพระราชอาณาจักร พระราชทานเครื่องมือ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ครุภัณฑ์ รถพยาบาลฉุกเฉินให้โรงพยาบาลทั่วประเทศอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ต้องเผชิญอันตรายจากผู้ก่อการร้ายอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาชีวิตผู้บาดเจ็บ และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย โปรดให้หน่วยแพทย์เคลื่อนที่พระราชทานออกมาดูแลประชาชนที่ประสบภัยพิบัติ ทั้งในประเทศ และประเทศเพื่อนบ้านพระราชทานทุนพยาบาลหลักสูตรการศึกษา 4 ปี เพื่อเพิ่มบุคลากรดูแลผู้ป่วย จำนวน 99 ทุน ตลอดทั้งดำเนินโครงการพัฒนาเครือข่ายสุขภาพมารดา และทารก เพื่อครอบครัวของเด็ก และเยาวชนไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูปการศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใย การศึกษาของประเทศทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์ครุที่ผลิตครู ทรงตระหนักว่า “การศึกษาจะดีได้ ต้องเริ่มต้นที่ครู” ทรงมุ่งเน้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น “**ราชภัฏ** คือวิทยาลัยครูเก่า และชื่อราชภัฏ มีความหมายว่า **คนของพระราช** ฉะนั้นราชภัฏจึงมีสองบทบาท คือ หนึ่งสร้างครู นำคนที่สมควรเป็นครู มาเป็นครูที่ดีในท้องถิ่นนั้น ๆ สอง คือ ต้องสร้างความรู้ เพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่นได้ ราชภัฏไม่ต้องทำงานในห้วงปฏิบัติการใด ๆ เพียงบอกกล่าวที่บ้าน ที่มีปัญหา ราชภัฏมีคำตอบให้ได้ เรื่องการทำมาหากิน และเป็นคำตอบที่ใช้ได้”

หนังสือธรรมสำหรับเยาวชนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัดพิมพ์เผยแพร่สู่เยาวชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีพระราชปณิธานเพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นหลักในการพัฒนาคน และท้องถิ่นต่อไปอย่างยั่งยืน มีทรงย่อท้อและทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านการปฏิรูปการศึกษาเพื่ออาณาประชาราษฎร์ของพระองค์ มีความเป็นอยู่ที่ดี มิใช่แต่เรื่องการศึกษา ทรงห่วงใยและทรงให้ความสำคัญ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ ป่าไม้ มิให้มีการบุกรุกอีกด้วย

❀ พระมหากษัตริย์คุณต่อครูอาวุโส

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงงานด้านการศึกษาที่เป็นคุณประโยชน์แก่พสกนิกรทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อผู้ประกอบวิชาชีพครู มีพระมหากษัตริย์คุณต่อมูลนิธิช่วยเหลือครู ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานวโรกาสให้ครูอาวุโสได้รับประกาศเกียรติคุณเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรเพื่อเข้ารับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ และเงินช่วยเหลือพระราชทานพระบรมราชาบาท และพระราชดำรัสแก่คณะครูอาวุโส ทรงกล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดี ผู้ประกอบวิชาชีพครูยึดถือเป็นแบบอย่าง

ของความเป็นครูที่แท้ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจดังกล่าวตั้งแต่พุทธศักราช 2527 เมื่อครั้งทรงดำรง พระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร จวบจนดำรงสิริราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลปัจจุบัน

❀ ทรงธำรงรักษาพุทธศาสนาคือหลักชัยของชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระราชพิธีในวันสำคัญทางศาสนา ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงเชิดชูสมณสงฆ์ผู้ปฏิบัติชอบให้เกียรติคุณ ขจรประจักษ์ และมีพระราชศรัทธาบำรุงพระสมณอาพาธผู้มั่งมีสืบอายุพระพุทธศาสนา ประดุจดั่งที่ทรงประกาศเป็นพุทธศาสนูปถัมภก พระราชวิสัยทัศน์ด้านการสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก อันเป็นพระราชกรณียกิจสำคัญยิ่งสำหรับความเจริญมั่นคงของชาติ และประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชวิสัยทัศน์ด้านศาสนา พระราชทานหนังสือ เรื่อง “จิตตนคร นครหลวงของโลก” และ “สัมมาทิฎฐิ” ตามพระเถรอธิบายของท่านพระสารีบุตรเถระ เสริมหลักธรรมเป็นคนเก่ง และคนดี ให้สถานศึกษา

หนังสือสอนธรรมสำหรับเยาวชน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเจริญปัญญา อาทิ การทำสมาธิเพื่อความปกติสุข ในวิถีชีวิตใหม่ การใช้สติปัญญาในการพัฒนาตนเอง ปลูกฝังให้เด็ก และเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีความคิดถูกต้อง และนำไปปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม และเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ของสังคมส่งเสริม การอ่านให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษาเข้าใจหลักธรรม เพื่อพัฒนาการศึกษาตนเองให้มีความยั่งยืน สมบูรณ์พร้อม เพราะมีความรู้คู่คุณธรรมประจำตน ดังที่ทรงได้กล่าวถึงพระราชวิสัยทัศน์แห่งพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ มหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งทรงเป็นกำลังอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษา ของไทย โดยทรงริเริ่ม พัฒนาคน คือ ประชาชนให้มีการศึกษาอย่างทั่วถึงเป็นอันดับแรกหนังสือ เรื่อง “จิตตนคร นครหลวงของโลก” และ “สัมมาทิฐิตาม พระเลขาธิบายของท่านพระสารีบุตรเถระ” เป็น หนังสือพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) เพื่อ

พระราชทานแก่พลสกนิกรทั่วไป การนำหลักธรรม ในหนังสือพระราชทานทั้งสองเล่มนี้ไปต่อยอด การจัดการศึกษา จึงเป็นกุญแจสำคัญให้ผู้ที่ศึกษา ได้เรียนรู้เข้าใจ และกล่อมเกลา ความคิด เชิงวิเคราะห์ โดยเฉพาะการนำศีลธรรมมาเป็น ตัวชี้้นำการดำเนินชีวิตสามารถปรับตัวพัฒนาตนเอง ตามสิทธิเสรีภาพของบุคคล และเป็นพลเมืองดี และ สังคมโลก

ทรงสืบสานหนังสือสอนพระพุทธศาสนา แก่เด็ก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสืบสาน หนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็กต่อจาก พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ราชบัณฑิตยสภา จัดการประกวดแต่งหนังสือขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อพุทธศักราช 2472 โดยมีพระราชดำริว่า **การสอนพระพุทธศาสนาให้แก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัย** ปัจจุบันการประกวดแต่งหนังสือสอน พระพุทธศาสนาแก่เด็ก โดยราชบัณฑิตยสภา เป็นผู้จัดประกวด เพื่อรับพระราชทานรางวัล

จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และจัดพิมพ์ เป็นหนังสือสำหรับพระราชทานพิธีวิสาขบูชา เป็นประจำทุกปี จวบจนปัจจุบัน

หนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็กเป็นหนังสือ ที่มีคุณค่าในการสืบสานพระพุทธศาสนาที่สำคัญ คือ เป็นหนังสือล้ำค่าจากพระมหากรุณาธิคุณของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมราชจักรีวงศ์ ถึง 4 รัชกาล นับแต่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า เจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาท สมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงสืบสานศาสตร์พระราชา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญรอย พระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร การบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อให้ อาณาประชาราษฎร์อยู่เย็นเป็นสุข พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว มีพระราชปณิธานอันแน่วแน่ ที่จะน้อมนำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อสืบสาน รักษา และขยายผลต่อยอดอย่างเป็นรูปธรรม

คลินิกเกษตรเคลื่อนที่

คลินิกเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรในการแก้ ปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว และทันเหตุการณ์ โดยความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน และยึดเกษตรกร ในพื้นที่เป็นเป้าหมายสำคัญ ดังนี้ คลินิกพืช

(กรมวิชาการเกษตร) คลินิกดิน (กรมพัฒนาที่ดิน) คลินิกสัตว์ (กรมปศุสัตว์) คลินิกประมง (กรมประมง) คลินิกบัญชี (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) คลินิกชลประทาน (กรมชลประทาน) คลินิกสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) คลินิกกฎหมาย (สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)

เกษตรวิทยา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน ที่ดินส่วนพระองค์ในพื้นที่บ้านกองแหะ หมู่ 4 ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,350 ไร่ ให้แก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการในลักษณะเป็นคลินิกเกษตร เพื่อเผยแพร่ ผลงานวิจัย และเทคโนโลยีการเกษตรจากศูนย์ศึกษา การพัฒนาช่วยเหลือใคร่อื่นเนื่องมาจากพระราชดำริ ในรูปแบบของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี ชุมชนเป็นศูนย์ฝึกอบรมและวิจัยพัฒนาการเกษตร ให้เหมาะสมกับพื้นที่รวมทั้งเพื่อการฟื้นฟู และ อนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้เกิดเป็นระบบนิเวศ ที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตอาหารธรรมชาติและ มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติแบบยั่งยืน โดยพระราชทานชื่อว่า **โครงการเกษตรวิทยา**

1. พื้นที่ส่วนราชการ จำนวน 138 ไร่ อาคารศูนย์เรียนรู้ ๓ อาคารฝึกอบรม อาคารศูนย์ อภิบาลเด็กสายใยรักจากแม่สู่ลูก แปลงสาธิต จุดเรียนรู้การพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจร
2. พื้นที่ทรงงาน จำนวน 32 ไร่
3. พื้นที่พัฒนาการเกษตร จำนวน 139 ไร่ มีเกษตรกรใช้ประโยชน์จากที่ดิน จำนวน 60 ราย
4. พื้นที่วนเกษตร และธนาคารอาหาร ชุมชน จำนวน 123 ไร่
5. พื้นที่ป่าไม้ จำนวน 918 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นแหล่งท่องเที่ยว วนเกษตรที่จัดให้เป็นเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเยี่ยมพสกนิกร ผู้ประสบอุทกภัยซ้ำซาก ณ โรงเรียนบ้านค่าน้ำสร้าง ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2543 ทอดพระเนตรปัญหาการขาดแคลนน้ำ เพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้นเพื่อพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่โดยรวม เริ่มดำเนินงานเมื่อพุทธศักราช 2544 โดยการขุดลอกหนองอึ่งที่เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ พร้อมการพัฒนาปรับปรุงดิน และพื้นที่แห้งแล้ง ด้วยการปลูกป่า และหญ้าแฝก

รวมถึงการฟื้นฟูสภาพป่า โดยรอบหนองอึ่งในพื้นที่กว่า 3,006 ไร่ โดยราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งต่อมาได้จัดตั้งเป็นป่าชุมชนดงมัน เมื่อพุทธศักราช 2546 เพื่อสืบสานโครงการพระราชดำริ พื้นที่พืสภาพป่าให้คนอยู่กับป่าได้อย่างเกื้อกูล ปัจจุบันชุมชนดงมัน 3,006 ไร่ เป็นธนาคารอาหารของชาวบ้าน 15 หมู่บ้าน 2,000 กว่าครัวเรือน โดยทุกคนสามารถเข้าไปหาของป่าภายใต้การดูแลของส่วนการบริหารงานที่เป็นกรรมการจากแต่ละหมู่บ้านที่บริหารจัดการร่วมกัน

❁ อ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดา

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ เพื่อช่วยบรรเทาปัญหา น้ำท่วม ภัยแล้ง รวมทั้งช่วยรักษาระบบนิเวศ ผลักดันน้ำเค็ม น้ำเน่าเสียในแม่น้ำปราจีนบุรี

อ่างเก็บน้ำน่านฤดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี

และแม่น้ำบางปะกง ซึ่งที่ผ่านมาสร้างความเสียหายให้กับพืชผลการเกษตร และระบบน้ำประปา ในช่วงฤดูแล้งเป็นประจำเกือบทุกปี ที่สำคัญอ่างเก็บน้ำแห่งนี้ยังทำหน้าที่เป็นแนวกันชน ป้องกันการบุกรุกทำลายป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน และอุทยานแห่งชาติปางสีดา ซึ่งเป็นพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติ

อ่างเก็บน้ำน่านฤดินทรจินดา มีความหมายว่า **“อ่างเก็บน้ำที่สร้างขึ้นตามพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดป้ายโครงการอ่างเก็บน้ำน่านฤดินทรจินดา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (เขื่อนห้วยโสมง) ตำบลแก่งดินสอ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พุทธศักราช 2560 โดยมีพลสกนิกกว่า 30,000 คน เดินทางมารอเฝ้ารับขบวนเสด็จกันอย่างเนืองแน่น ด้วยความปลื้มปิติในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

✦ โครงการโคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างโอกาสให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษให้เป็นพลเมืองดี ด้วยพระบรมราโชบาย “โครงการโคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวังเริ่มที่ราชทัณฑ์ จังหวัดพะเยา เป็นแห่งแรกเมื่อ พุทธศักราช 2563 ผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษต้องเข้ารับการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ด้วยการอบรมแนวการสร้างต้นแบบ เกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ขนาดเล็กเป็นการสร้างทักษะงานเกษตรกรรม พบว่าผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ใหม่ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี รวมทั้งได้รับการยอมรับการนำความรู้ความสามารถที่นำไปถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยรวม

โครงการอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โคก หนอง นา แห่งน้ำใจ และความหวังให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี มีความกตัญญู เป็นการน้อมนำแนวทางพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่ นำมาประยุกต์แบบชาวบ้าน ปันโคก ขุดหนอง และทำนา เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ ในพื้นที่ขนาดเล็ก และสามารถดำเนินการทุกเดือนไขของพื้นที่เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นฐานแนวความคิด ผักกวนัย ลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาจริงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยทรงห่วงใยการศึกษาของเด็กไทยที่กำลังจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทย โครงการนี้จะเป็นคุณประโยชน์ต่อระบบการศึกษาของประเทศชาติ

ไปแล้วในพื้นที่แหล่งชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานที่ปฏิบัติต่อเนื่อง อาทิ การพัฒนาภูมิทัศน์บริเวณถนนสาธารณะ การทำความสะอาด เก็บขยะ ตัดกิ่งไม้ ถางหญ้า เพื่อความสะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย โครงการจิตอาสาที่สำคัญ ได้แก่ โครงการจิตอาสา พัฒนาคลองเปรมประชากร โครงการจิตอาสา พัฒนาคลองแม่ข่า โครงการทอหลอด ถนนวิภาวดีรังสิต ซึ่งเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

❁ โครงการจิตอาสาพระราชทาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ จัดตั้งโครงการจิตอาสาพระราชทาน ตามแนวพระราชดำริ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ และความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติ

เมื่อประชาชนทราบข่าวต่างพากันมา ลงทะเบียนอย่างล้นหลาม โดยอาสาสมัครทุกคน จะได้รับพระราชทานหมวกแก๊ป ผ้าพันคอประชาชน จิตอาสาพระราชทาน และสมุดบันทึกความดีทุกครั้ง และรวบรวมเป็นเกียรติประวัติของตนเอง ส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกในการสร้างคุณความดี เชิดชูคนทำความดี สร้างสังคมของคนดีที่คิดถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

กิจกรรมพระราชทานแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ จิตอาสาพัฒนา จิตอาสาภัยพิบัติ และจิตอาสาเฉพาะกิจ ปัจจุบัน การจัดกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริได้ดำเนินการ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ อันทรงคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชน ด้วยพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างความสมบูรณ์พูนสุขให้เกิดขึ้นในทุกภูมิภาค เพื่อสืบสานพระราชปณิธานแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช เพื่อความเจริญไพบูลย์ และความมั่นคงของชาติ อารังรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และพระปรีชาชาญในวิทยาการด้านต่าง ๆ พระเกียรติคุณเป็นที่ประจักษ์ทั่วพระราชอาณาจักร และขจรไกลไปนานาประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และทรงเป็นศูนย์รวมใจไทยทั้งชาติ

บรรณานุกรม

- วิชาการ สถาพรบุ๊คส์ พีรียา พงษ์สาริกัน John Viano แปล (2562). **ชุดทศมินทรราชา มหาวชิราลงกรณ พระราชกรณียกิจ Representing the Monarchy เล่ม 8 หนังสือสองภาษา Thai - English.** กรุงเทพมหานคร. สถาพรบุ๊คส์.
- วิชาการ สถาพรบุ๊คส์ พีรียา พงษ์สาริกัน John Viano แปล (2562). **ชุดทศมินทรราชา มหาวชิราลงกรณ สืบสานศาสตร์พระราชินี Continuing King Bhumibol Adulyadej' s Legacy เล่ม 9 หนังสือสองภาษา Thai - English.** กรุงเทพมหานคร. สถาพรบุ๊คส์.
- วัฒนธรรม, กระทรวง. (2563). **ทศวรรษบรมราชจักรีวงศ์.** นครปฐม. บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด. (2562). **พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 รัฐบาล โดยกระทรวงวัฒนธรรม.** นครปฐม. บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด. (2564). **พระมหากษัตริย์ไทย แห่งบรมราชจักรีวงศ์ 10 รัชกาล ฉบับการ์ตูน.** กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. กระทรวง. (2541). **รายงานการศึกษาค้นคว้าความเป็นครู สถิตในหทัยพระองค์ : สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ.** กรุงเทพมหานคร. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ศึกษาธิการ,สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.กระทรวง.(2550). **พระมหากษัตริย์คุณต่อครูอาวุโส เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550.** กรุงเทพมหานคร. บริษัทมายด์ฟูล จำกัด.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. มหาวิทยาลัย.(2556). **120 ปี ประชาธิปก.** กรุงเทพมหานคร. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

สุจิตร์

รณรงค์การอ่านเทิดมหาราชาินี มหกรรมนวัตกรรมการอ่านเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านในเด็ก และเยาวชนไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ 14-16 สิงหาคม พ.ศ. 2552 เวลา 10.00-20.00 น. ณ บางกอกคอนเวนชันฮอลล์ เซ็นทรัลลาดพร้าว และที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1 ใน 75 จังหวัดพร้อมพรักทั่วประเทศ

เทิดพระนาม ‘สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี’

มนุษย์เป็นมนุษย์ด้วย ความคิดวิทยา จุดประที่ปชีวา เดินสู่นทางกว้าง	ศึกษา ปลูกสร้าง ไสวสว่าง ก่อเกี่ยวพลังสรรค์ฯ
คุณธรรมนำจิตน้อม กำกับความรู้ไฟ- เพื่อประเทศชาติชัย ฟุ้งเฟื่องเป็นเมืองแก้ว	ประจำใจ ลึฏแผ้ว เจริญรุ่ง- เรืองนอ กาจก้าววัฒนาฯ
ศึกษาสำเร็จด้วย สอนสั่งวิชาชู บ่มบัณฑิตวิญญู พระคุณที่สามสะท้อน	คุณครู เชิดช้อน สุจริต ชนแล จิตซึ่งบูชาฯ
รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้า เป็นเกียรติเป็นศักดิ์ศรี แก่ครูท่านผู้มี กุลกอปรประโยชน์ค่า	มหจักรี ประวัตีย้า คุณเลิศ โลกล้วนนับถือฯ
ฝากชื่อปรากฏก้อง เทิดพระนามเอิกอนันต์ จุงผู้รับรางวัล สานสืบศึกษากล้ำ	ไก่อวล เนินฟ้า สุขสวัสดิ์ เพิ่มพูนมณูผลฯ

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี (Princess Maha Chakri Award) “รางวัลแห่งความสำเร็จของชีวิตความเป็นครู”

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี เป็นรางวัล เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี เจริญพระชนมายุ 60 พรรษา พุทธศักราช 2558 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน ด้านการศึกษาได้ขอพระราชทานพระราชนุญาต จัดตั้งรางวัลระดับนานาชาติ เพื่อเฉลิมพระเกียรติคุณ ด้านการศึกษา ที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อส่งเสริม

การศึกษาให้แก่เด็ก และเยาวชนในระดับ ต่าง ๆ มาโดยตลอด โดยเฉพาะเด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสในท้องถิ่นห่างไกลทั่วประเทศ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระราชนุญาตตั้งพระนามรางวัลว่า “รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี” หรือ Princess Maha Chakri Award และพระราชทาน พระราชนุญาตให้จัดตั้ง “มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระ เจ้าฟ้ามหาจักรี”

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี

เป็นองค์กรหลักในการวางแผนการดำเนินงาน และพิจารณารางวัล โดยมีสำนักงานเลขาธิการ ครุสภาเป็นฝ่ายเลขานุการ และสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน (สสค.) สนับสนุนเป็นหน่วยช่วยปฏิบัติงาน

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรีได้ดำเนินการภายใต้คณะกรรมการมูลนิธิฯ โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธาน กิตติมศักดิ์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี เป็นรางวัลเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติครูผู้มีผลงานดีเด่น และสร้างคุณประโยชน์ต่อการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวม 11 ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ลาว กัมพูชา พม่า บรูไน และติมอร์-เลสเต ประเทศละ 1 คน รวม 11 รางวัล ในปี 2557 - 2558 นั้น เป็นครั้งแรกที่ทั้ง 11 ประเทศ เริ่มดำเนินการคัดเลือกครูเพื่อเข้ารับพระราชทานรางวัล จากนั้นมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี จะจัดดำเนินการคัดเลือกครู

ทุก 2 ปี โดยคณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรีเสนอกรอบแนวคิดหรือคุณลักษณะเฉพาะของครูผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี ส่วนการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก และกลไกให้ขึ้นกับดุลยพินิจของแต่ละประเทศรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี

กรอบแนวคิดหลัก

กรอบแนวคิดหลักของการคัดเลือกครูผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรีสำหรับประเทศไทย คือ “ครู” ผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตลูกศิษย์ และมีคุณูปการต่อวงการศึกษา โดยสังคมไทยให้การยอมรับและยกย่องร่วมกันว่าเป็นครูผู้เสียสละ ทุ่มเทให้แก่การทำงานเพื่อลูกศิษย์ตลอดชีวิตการทำงานของตน รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรีจึงเป็นรางวัลสูงสุดของวงการศึกษา รางวัลนี้จึงเป็น “รางวัลแห่งความสำเร็จของชีวิตความเป็นครู” อย่างแท้จริง

“คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพครู
คุณภาพครูส่งผลต่อการสร้างคนคุณภาพ”

“ครู” คือ ผู้ให้การศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีความรู้ และเป็นคนดี เป็นคนเก่ง ของสังคม ดังนั้น คุณภาพของการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับ คุณภาพของ “ครู” เป็นสำคัญ การพระราชทานรางวัล สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง พุฒินุช จะ เป็นกลไกหนึ่งในการ พัฒนา และยกระดับคุณภาพบุคลากรด้านการศึกษา จากครูผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลที่มี คุณสมบัติตามเกณฑ์ของคณะกรรมการมูลนิธิ รางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง กำหนดไว้ ผ่าน “กระบวนการดำเนินงานคัดเลือกครูผู้สมควร ได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง (ประเทศไทย)” อันมีเป้าหมายที่จะคัดเลือกครูที่ดี ของประเทศในรอบทุก ๆ 2 ปี ขั้นตอนการดำเนินงาน คัดเลือกจึงมีหลักเกณฑ์ และกระบวนการที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับ ทั้งในระดับประเทศ และนานาชาติ **“รางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง” จึงเป็นความ ภาคภูมิใจอย่างยิ่งของ “ครู”** ผู้ทำหน้าที่ให้ การศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้เป็นคนดี และคนเก่งของสังคม การดำเนินงานครั้งนี้ยังมุ่งเน้น ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการเสนอรายชื่อ การพิจารณากลั่นกรองในระดับ ต่าง ๆ จนได้ผู้ที่สมควรได้รับพระราชทานรางวัล ซึ่งจะก่อให้เกิด **“นวัตกรรมกระบวนการคัดสรร บุคคลผู้สร้างคุณประโยชน์ในระดับประเทศ และนานาชาติ”** และเป็น กระแสสังคม ผ่านสื่อมวลชนระดับจังหวัด และระดับประเทศ ในการยกย่องเชิดชูในลักษณะอื่น ๆ

การสรรหาและการคัดเลือก

การได้มาซึ่งครูผู้ที่เหมาะสมจะได้รับ พระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง พุฒินุช การสรรหา และคัดเลือกในประเทศไทยนั้น คณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง จะกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกครู ผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัล **สำหรับการ**

สรรหา และคัดเลือกในต่างประเทศ ทางมูลนิธิ รางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง ดำเนินการจัดส่ง หนังสือถึงกระทรวงศึกษาในแต่ละประเทศ เพื่อเสนอชื่อผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัล สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง

การสรรหาและการคัดเลือก (ประเทศไทย)

คณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่ นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง จะกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือก ครู ผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัล โดยกำหนด คุณสมบัติเฉพาะของครูผู้สมควรได้รับรางวัลไว้ ดังนี้

1. เป็นครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิต ศิษย์ สร้างแรงบันดาลใจให้ศิษย์ก้าวหน้าสู่ ความสำเร็จในชีวิต อุตสาหะทุ่มเทในการทำภารกิจ ความเป็นครูมาโดยตลอด จนมีศิษย์ที่ประสบ ความสำเร็จ ในหลากหลายแวดวงอาชีพกล่าว ยกย่องถึงคุณงามความดี

2. เป็นผู้มีคุณูปการต่อการศึกษา โดยเป็นแบบอย่างทั้งทางจริยธรรม และการทำงาน ที่ทุ่มเทกับการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ จนมี ความแตกฉานทั้งในเนื้อหา และการจัดกระบวนการ เรียนรู้ในส่วนที่รับผิดชอบ โดยเป็นครูผู้สอนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในสถานศึกษาหรือครูนอก สถานศึกษา และมีประสบการณ์การสอนอย่าง ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 15 ปี

คณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่ นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัง ได้วางกรอบแนวทางการดำเนินงานโดย ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของสังคม ในการคัดเลือกครูตามเกณฑ์สำคัญทั้ง 2 ข้อข้างต้น โดยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ เฝ้าหา และคัดเลือกครูผู้ที่มีคุณสมบัติทั้งในพื้นที่ และส่วนกลาง ได้แก่ **“คณะกรรมการคัดเลือก ระดับจังหวัด”** ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด บทบาทหน้าที่หลักของคณะกรรมการคัดเลือก ระดับจังหวัด คือ การดำเนินการคัดเลือกครู

ผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้า
มหาจักรีในระดับจังหวัด ตามที่หลักเกณฑ์
กำหนดข้างต้น นอกจากนี้ยังมี **“คณะกรรมการ
ส่วนกลาง”** ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลาย
ภาคส่วน ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบรายชื่อ
จากคณะกรรมการคัดเลือก ๒ ระดับจังหวัด
และกระบวนการคัดเลือกขั้นตอนสุดท้ายต่อไป

นอกจากนี้ การได้รายชื่อของครูที่มีคุณสมบัติ
ตามเกณฑ์ทั้งเรื่องการเป็นผู้สร้าง การเปลี่ยนแปลง
ในชีวิตลูกศิษย์ และการเป็นผู้มีคุณูปการต่อ
การศึกษา นั้น จึงเป็นที่มาของการกำหนดให้มีการ
เสนอชื่อจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาระงานของครู
ดังนี้

**1) ลูกศิษย์ที่เป็นศิษย์เก่าอายุไม่น้อยกว่า
25 ปี** เสนอชื่อครูผู้เคยสอนตนมาก่อนเสนอชื่อ
ไปยังคณะกรรมการระดับจังหวัด การเสนอชื่อ
ลูกศิษย์ 1 คนมีสิทธิเสนอชื่อครูได้เพียง 1 คน
โดยเสนอต่อคณะกรรมการคัดเลือกระดับจังหวัด
ณ จังหวัดที่ครูผู้รับการเสนอชื่อปฏิบัติงานอยู่

2) สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบ
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอชื่อ
ครูในสังกัดหรือครูที่ปฏิบัติงานร่วมกับสถานศึกษา
ของตน เสนอชื่อไปยังคณะกรรมการระดับจังหวัด

**3) สมาคม มูลนิธิ และองค์กรที่มีภารกิจ
ส่งเสริมการเรียนรู้** เป็นผู้สรรหาและเสนอชื่อครู
ในสังกัดหรือครูที่ปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรของตน
เสนอชื่อไปยังคณะกรรมการระดับจังหวัด

**4) องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่มี
การคัดเลือกครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เป็นการเฉพาะ** เพื่อมอบรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติ
อย่างเป็นระบบติดต่อกันทุกปีจนถึงปัจจุบัน
เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี เสนอชื่อคณะกรรมการ
ส่วนกลาง

ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นภาพของกระบวนการ
คัดเลือกที่ชัดเจนขึ้น คณะกรรมการมูลนิธิต่าง

สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรีได้กำหนดหลักเกณฑ์
และวิธีการคัดเลือกครูผู้สมควรได้รับพระราชทาน
รางวัล โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการ 3 ระดับ
โดยมีกระบวนการและขั้นตอนของการกลั่นกรอง
จนได้ชื่อครูผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัล
สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : การคัดเลือกระดับจังหวัด

คณะกรรมการคัดเลือกระดับจังหวัด พิจารณา
คัดเลือกครูที่ได้รับการเสนอชื่อตามสัดส่วนจังหวัด
และจัดให้มีการรับฟังข้อเท็จจริงผลการคัดเลือก
จากนั้นส่งรายชื่อครูผู้ได้รับการคัดเลือกไปให้
คณะกรรมการคัดเลือกส่วนกลาง

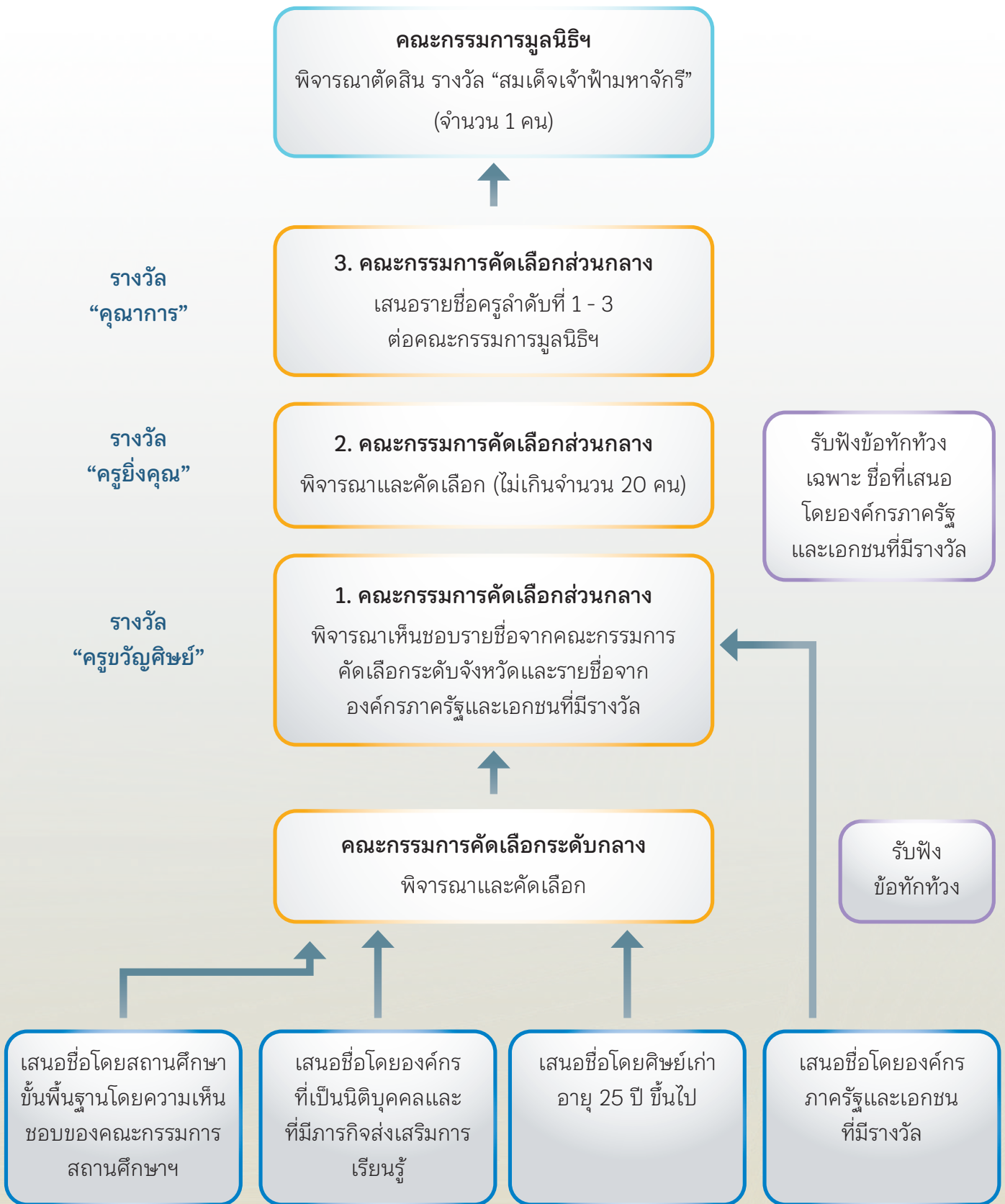
ขั้นตอนที่ 2 : การคัดเลือกที่ส่วนกลาง

คณะกรรมการคัดเลือกส่วนกลาง พิจารณา
ให้ความเห็นชอบรายชื่อที่คณะกรรมการคัดเลือก
ระดับจังหวัด (ในขั้นตอนที่ 1) และรายชื่อ
จากองค์กรที่มีการคัดเลือกครูในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเป็นการเฉพาะ เสนอมาจากการคัดเลือก
ให้เหลือจำนวนไม่เกิน 20 คน จัดกระบวนการ
ทักท้วง และส่งชื่อครูผู้ได้รับการคัดเลือกลำดับ
ที่ 1 - 3 ให้คณะกรรมการมูลนิธิต่างรางวัลสมเด็จพระ
เจ้าฟ้ามหาจักรี

ขั้นตอนที่ 3 : การพิจารณาตัดสิน

คณะกรรมการมูลนิธิต่างรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหา
จักรี พิจารณาตัดสินครูผู้สมควรได้รับพระราชทาน
รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี จำนวน 1 คน
รางวัลคุณากร จำนวน 2 รางวัล รางวัลครูยิ่งคุณ
จำนวน 17 รางวัล และรางวัลครูขวัญศิษย์
จากรายชื่อที่เสนอโดยคณะกรรมการวิชาการ
และประกาศผลการตัดสินให้ทราบเป็นการทั่วไป

แผนภาพกระบวนการคัดเลือกและช่องทางการ
เสนอชื่อครู สำหรับประเทศไทย

รางวัลสำหรับครูที่ได้รับการตัดสินจากคณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี มีดังนี้

“รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี” ประกอบด้วย เหรียญทองรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี เข็มเชิดชูเกียรติของคำพระราชทาน โล่ประกาศเกียรติคุณ และเงินรางวัลจำนวน 10,000 เหรียญสหรัฐ

“รางวัลคุณากร” ประกอบด้วย เหรียญเงินมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี เข็มเชิดชูเกียรติพระราชทาน และเกียรติบัตร

“รางวัลครูยิ่งคุณ” ประกอบด้วย เหรียญทองแดงมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี เข็มเชิดชูเกียรติพระราชทาน และเกียรติบัตร

“รางวัลครูขวัญศิษย์” ประกอบด้วย เข็มเชิดชูเกียรติพระราชทาน และเกียรติบัตร

พิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี ได้ดำเนินการจัดขึ้นแล้ว จำนวน 4 ครั้ง ดังนี้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรีเป็นประจำทุก 2 ปี โดยได้จัดขึ้นมาแล้ว จำนวน 4 ครั้ง มีผู้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรีแล้ว จำนวน 44 คน จาก 11 ประเทศ สำหรับการคัดเลือกครูรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี ครั้งที่ 5 ปี 2565 ในส่วนของประเทศไทย กำลังดำเนินการสรรหาผู้ที่จะได้รับรางวัล และจะมีการพิจารณาตัดสินในวันที่ 18 เมษายน 2566

ผู้ได้รับพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี ครั้งที่ 1 ปี 2558 จำนวน 11 คน ได้แก่

เนการาบรูไนดารุสซาลาม

มาตาม ฮาจา รัตนาวาทิ บินติ ฮาจิ โมฮัมมัด

ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนประถม Keriam Primary School

“ผู้ริเริ่มการนำนวัตกรรมมาสอนเด็กพิการเรียนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ โดยชักชวนผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจนได้รับรางวัลครูดีเลิศจากสุลต่านแห่งบรูไน”

ราชอาณาจักรกัมพูชา

นางสาวทอช บันดาว

ครูสอนภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา โรงเรียน Wat-Bo Primary School

“ครูที่เน้นการสอนโดยใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลางผ่านเทคนิค สร้างแรงจูงใจผู้เรียนให้ความสำคัญกับเด็กเรียนรู้ผ่านการสร้างเครื่องมือช่วยสอนจนได้รับรางวัลชนะเลิศครูที่มีความโดดเด่นในระดับชาติ”

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

นายเฮอริวิน ฮามิด

ครูสอนวิทยาศาสตร์และหัวหน้าห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
โรงเรียน Junior High School Kendari

“ผู้มีผลงานโดดเด่นโดยการประยุกต์ใช้ Smart Phone เพื่อการศึกษา และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์จนได้รับรางวัลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการศึกษาในภูมิภาค”

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นางคำซ้อย วงสำพันธ์

ครูสอนวิชาภาษาฝรั่งเศส ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์
โรงเรียนมัธยมเวียงจันทน์

“เน้นพัฒนานักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำให้มีทักษะและมีคุณภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองร่วมปรับปรุงผลการเรียนรู้”

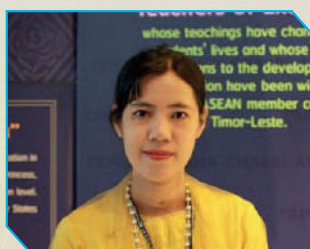

ประเทศมาเลเซีย

นายไชยุดดิน ซาคาเรีย

ครูสอนเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนมัธยม Taman Bukit Maluri

“ผู้พัฒนาหลักสูตร ICT ของกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ฝึกสอนระดับชาติในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อเทคโนโลยีและการสื่อสาร”

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

นางสาวยี มอน โซ ครูระดับอาวุโส

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนหลาย ทาร์ ยา ย่างกุ้ง

“ผู้ใส่ใจทั้งการสอนศาสตร์ความรู้ และทักษะการดำรงชีวิตให้แก่ผู้เรียน”

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
นายวิลเลียม โมราคา

ครูใหญ่ โรงเรียน Klolang Elementary School

“นักจัดการชั้นเรียนสมัยใหม่ให้แก่โรงเรียนประถม และเป็นนักพัฒนานวัตกรรมผลิตสื่อการสอนต้นทุนต่ำแก่พื้นที่ชนบทห่างไกล”

สาธารณรัฐสิงคโปร์
นางหวัง ลิม ไอ่ เหลียน

ครูใหญ่ โรงเรียนประถม Holy Innocents' Primary School

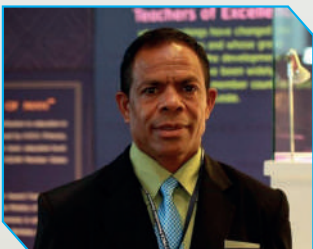
“ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ เน้นการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มเรียนรู้ช้า เป็นผู้ริเริ่มโครงการนำร่องด้วยการใช้ดนตรีบำบัด เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาหลักสูตรเฉพาะสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ”

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
นางทราน ตี ตวย ดุ

ครูใหญ่และครูสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา
โรงเรียน Le Ngoc Han Primary School

“ผู้ริเริ่มทำให้เกิดต้นแบบโรงเรียนประถมรูปแบบใหม่ หรือ “เวียดนามนิวสคูลโมเดล” เผยแพร่ไปยังโรงเรียนประถมศึกษามากกว่า 3,000 แห่ง ผ่านระบบการจัดการที่มีความยืดหยุ่น เน้นทักษะชีวิต สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในชั้นเรียน และจัดชั้นเรียนแบบมีปฏิสัมพันธ์ ทำให้เกิดรูปแบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย”

สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต
นายจูลีโอ ไชเมน มาเดยราครูผู้สอน

โรงเรียนระดับประถมและมัธยม

“ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และสามารถดึงพลังการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมจัดการเรียนรู้”

ประเทศไทย

นายเฉลิมพร พงศ์ธีระวรรณ

ครูเชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

“เชี่ยวชาญด้านออกแบบการเรียนรู้ โดยฝึกเด็กในเรื่องทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านโครงการที่สร้างประโยชน์คืนกลับชุมชน โดยโครงการที่สร้างชื่อเสียง อาทิ การทำไบโопลาสติกจากเกล็ดปลา จนนักเรียนได้รับรางวัลในระดับนานาชาติ และทำให้ชื่อลูกศิษย์ 3 คน ถูกนำไปตั้งชื่อเป็นดาวเคราะห์น้อย”

หมายเหตุ : รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ครั้งที่ 1 ปี 2558 และประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 31 ในโอกาสวันครูโลก ระหว่างวันที่ 2 - 4 ตุลาคม 2558 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร

ผู้ได้รับพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจกรี ครั้งที่ 2 ปี 2560 จำนวน 11 คน ได้แก่

เนการาบรูไนดารุสซาลาม

มาดามลิม ชง โงว

ครูสอนวิชาเคมี ระดับ A-level วิทยาลัยคูไลเพนกีรัน มุด้า อัล-มูตาดี บิลลา
(Duli Pengiran Muda Al- Muhtadee Billah College)

“ครูผู้ตั้งศักยภาพลูกศิษย์ ทำให้ทุกคนมีตัวตนในชั้นเรียน และเปิดใจที่จะเรียนรู้จนมีคะแนนในระดับที่สูง และยังเป็นครูพี่เลี้ยงแก่ครูในระดับประเทศ ทำให้ได้รับรางวัลเกียรติยศจากสูลต่านแห่งบรูไนดารุสซาลาม”

ราชอาณาจักรกัมพูชา

นางดี โส พอน

ครูสอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนประถมคุมร็อง (Kumroukrong)

“ครูผู้สร้างบรรยากาศการสอนให้เป็น “ห้องเรียนแห่งความสุข” พร้อมกับดึงครอบครัวโรงเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพราะเชื่อว่าการศึกษาคือช่วยสร้างอนาคตของลูกศิษย์และประเทศ เป็นระยะเวลา 20 ปี จึงได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าเดโช ในปี 2560”

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

นายเอนซอน รมัน

ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาเมกาวันจิง (Mekarwangi Public Elementary School)

“ครูนักพัฒนาการศึกษาของอินโดนีเซีย ในฐานะผู้ฝึกอบรมโรงเรียนระดับมาตรฐานของประเทศ เป็นผู้เขียนตำราเรียนระดับประถมศึกษา จนเป็นแรงบันดาลใจแก่ครูในชาติตะวันตก และได้รับรางวัลครูผู้สอนดีเด่นในระดับชาติ”

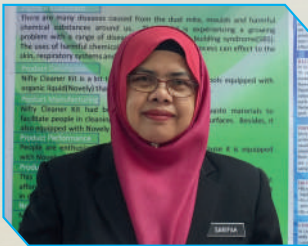

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นางคุณวิไล เคนกิตติก

ครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาทองคัง (Thongkang school) กรุงเทพมหานคร

“นักบริหารจัดการโรงเรียนยอดเยี่ยม บริหารโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการหลอมรวมการมีส่วนร่วมของครู และชุมชน ส่งผลการพัฒนานักเรียนอย่างมีคุณภาพ”

ประเทศมาเลเซีย

มาดามอัชญะห์ ชารีปะ บินดี เอ็มบง

ครูสอนทักษะชีวิต คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์

โรงเรียนมัธยมอิมเทียส ยายาซัน ที่แรงกานู

(ImtiazYayasan Terengganu High School)

“ครูผู้สร้างนวัตกรรมรุ่นใหม่ ด้วยการดึงความรู้ในห้องเรียนสู่การออกแบบนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน จนผลงานของลูกศิษย์ได้รับรางวัลทั้งในระดับชาติและนานาชาติ”

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

นายทัน ทุม

ครูสอนภาษาอังกฤษและหลักสูตรร่วม ระดับมัธยม โรงเรียน เมืองยั้วต่ายี แคว้นชาเกรง

“ผู้ได้รับรางวัลการสอนดีเยี่ยมในการส่งเสริมเด็กระดับ 9 สอบผ่านภาษาอังกฤษทั้งระดับรัฐ และภูมิภาคเป็นประจำทุกปี ด้วยวิธีการสอนที่ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควบคู่กับการปลูกฝังทักษะชีวิต และคุณธรรม”

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ดร. เฮซุส อินซิลาดา

เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา โรงเรียนมัธยมแห่งชาติอัลคาเด กุสทีโล (Alcarde Gustilo Memorial National High School)

“ผู้สร้างการเรียนรู้แบบองค์รวมบนวิถีทางวัฒนธรรม และนักประพันธ์ภาษาถิ่น เพื่อปลูกความภูมิใจในความเป็นคนฟิลิปปินส์ท้องถิ่น”

สาธารณรัฐสิงคโปร์

มาดามสะระบีจิต คอรั บุดริ ฮาร์ดีปซิงห์

ครูสอนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนประถมแอนเดอตัน

“ผู้ปลดปล่อยศักยภาพเด็กหลังห้องสู่การมีทัศนคติการเรียนรู้เชิงบวก ความเป็นครูผู้อุทิศตน สนใจความต้องการของเด็กทั้งการเรียน และพฤติกรรม จึงเข้าถึงจิตใจเด็ก ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และได้รับยกย่องในรางวัล Excellent Service Award ปี 2557”

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

นางพาน ถิ หนือ

ครูสอนภาษาอังกฤษ และหัวหน้าหมวดประชาสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ต่างประเทศ โรงเรียนมัธยมชั้นนำเลอกวิดง (Le Quy Don Gifted School) เมืองดานัง

“ครูภาษาอังกฤษและนักเชื่อมความสัมพันธ์ต่างประเทศ ผู้สร้างโอกาสเปิดพรมแดน การเรียนรู้ของลูกศิษย์ในต่างแดน”

สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต

นางลีโอบอลดีนา โจอานา กูเตเรส

ผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์กลางประถมศึกษาศาเซญโฮเซ (S.Jose Basic Education Central School)

“ครูผู้บริหารจัดการทรัพยากรเป็นเลิศ โดยการเชื่อมประสานการสนับสนุนจากภายนอก ทำให้ความห่างไกล ไม่ใช่อุปสรรคของการพัฒนาโรงเรียน”

ประเทศไทย

นายจิรภัฏธ์ แจ่มสว่าง

ครูเชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

“ครูผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล บุคเบิกการสอนไอซีทีและนวัตกรรมหุ่นยนต์ในโรงเรียนมากกว่า 32 ปี และเป็นผู้ให้โอกาสแก่เด็กกลุ่มเสี่ยงด้วยใจรัก จนลูกศิษย์ประสบความสำเร็จ ทั้งในเวทีระดับชาติ และนานาชาติ”

หมายเหตุ : รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ครั้งที่ 2 ปี 2560 ระหว่างวันที่ 9 - 12 ตุลาคม 2560 ณ โรงแรม เซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร

เนการาบรูไนดารุสซาลาม

นางฮาจะฮ์ บินดี ฮาจี้ อัสปาร์

ครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาลัมบัก กานัน จารัล 49

“ผู้รับผิดชอบพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนิเทศและติดตามการสอนของครูในโรงเรียน รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาด้านมาตรฐานของครูบรูไน”

ราชอาณาจักรกัมพูชา

นายวิรัช ลอย

ครูสอนเกรด 12 โรงเรียนมัธยมศึกษาสุนเซน รอลีเยพะเอีย

“ด้วยความเชื่อว่าการศึกษาทำให้นักเรียนมีชีวิตที่ดี จึงสร้างบรรยากาศในห้องเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจด้วยการศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อปรับใช้กับแผนการสอน เลือกเครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน”

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

นายรูดี ฮาร์ยาดี

ครูผู้สอนเทคโนโลยีไร้สาย ระดับอาชีวศึกษา State Vocational Secondary School Cimahi จารวาทะวันตก

“ผู้ไม่หยุดที่จะเรียนรู้ หาความรู้เพิ่มเติมในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงกับการสอน พัฒนาหลักสูตร รวมถึงช่วยเพิ่มสมรรถนะครูในสาขาอาชีวศึกษา”

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นายโพสะนิต ปันยาสะหวัด

ครูและหัวหน้าแผนกวิชาภาษาและวรรณกรรมลาว

โรงเรียนมัธยมสันติภาพ หลวงพระบาง

“ผู้ส่งเสริมการสอนเพื่อยกระดับความตระหนักทางวัฒนธรรมลาว และภูมิปัญญาท้องถิ่น หลวงพระบางเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้สืบทอดทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งพัฒนาเอกสารข้อมูล ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดหลวงพระบาง”

ประเทศมาเลเซีย

นางเค เอ ราชียะฮ์

ครูเชี่ยวชาญการศึกษาพิเศษ ด้านการบกพร่องทางการเรียนรู้

โรงเรียนมัธยมศึกษาบันหยี โกตาบารู รัฐกลันตัน

“พัฒนาหลักสูตรวิชาเพื่อเด็กพิเศษตั้งแต่ระดับอนุบาล มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา เมื่อปีที่ผ่านมาได้รับการคัดเลือกเป็น 1 ใน 50 รายชื่อครูผู้รับรางวัล “Global Teacher Award” คัดเลือกโดย Varkey Foundation ประเทศอังกฤษ”

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

นายหม่อง จ้าย

ครูสอนภาษาอังกฤษและเกษตร โรงเรียน จ่อ เม แคว้นมณฑลพะเย่

“การสอนคือความท้าทายที่ต้องทำให้กระบวนการเรียนรู้นั้นสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็ก โดยวิธีการอาจไม่มีอะไรมากมาย แต่ได้ฝึกปฏิบัติเรียนรู้จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำในโรงเรียน ก็พยายามทำให้เป็นสิ่งที่สร้างการเรียนรู้ให้เด็ก ๆ ไปพร้อมกัน ให้เด็กเห็นคุณค่าจากสิ่งแวดล้อม คุณค่าจากการเรียนรู้ที่เขาเองเป็นคนลงมือทำ”

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
นายชาติท บิ มินันตัง

ครูประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาอามิรัล เมืองโคตบาโต

“ผู้มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งโครงการ FaithMALU (ศรัทธาก่อให้เกิดพลังความร่วมมือ) และสร้างความตระหนักเรื่องการค้ำมนุษย์ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของชุมชน”

สาธารณรัฐสิงคโปร์
นางแองเจลิน ชาน ลิวเวิน

หัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

โรงเรียนแองโกไฮนิส แผนกประถมศึกษาและหัวหน้าครูการสอนเด็กพิเศษ

“ผู้เป็นแกนนำครูที่ช่วยขับเคลื่อนเครือข่ายการพัฒนาครู และยังเป็นครูผู้ฝึกอบรมการจัดการศึกษาพิเศษ และการวัดและการประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ให้กับ AST และกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย”

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

นายเล ทั้น เลียม

ครูสอนวิชาฟิสิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนมัธยม ชนเผ่าฮิม ลาม

“ช่วยนักเรียนส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยชาวกำพูชา ฐานะยากจน ครูเล ได้ก่อตั้งชมรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกระตุ้นให้ใช้หลักคิดทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”

สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต

นางสาวลูร์เดส รันเจล กอนซัลเวซ

ครูประถมศึกษา โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมืองมาตาตา

“ผู้ร่วมเขียนและพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 และหลักสูตรการเรียนรู้หนังสือ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนานักเรียนทั้งร่างกายและจิตใจแบบองค์รวม และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน”

ประเทศไทย

นายสุเทพ เท่งประกิจ

ครูประถมศึกษา โรงเรียนบ้านคลองน้ำใส อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา

“ครูของชุมชนผู้สร้างโอกาสให้แก่เด็กและคนในชุมชนได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้ผู้กล้าสัคนไทยและมุสลิมเป็นหนึ่งเดียวกันด้วยสันติภาพ จัดตั้ง ‘ศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้’ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย โดยฝึกให้ลงมือทำเพื่อให้เกิดทักษะในการดำรงชีวิตและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

หมายเหตุ : รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ครั้งที่ 3 ปี 2562 ระหว่างวันที่ 15 - 17 ตุลาคม 2562 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร

ผู้ได้รับพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี ครั้งที่ 4 ปี 2564 จำนวน 11 คน ได้แก่

เนการาบุรไนดรุซซาลาม

เปองจัน ฮาจิ โมฮัมหมัด วาฮับ บิน เปองจัน ฮาจิ อับดุลละฮ์

ครูวิชาศิลปะการประกอบอาหาร โรงเรียน School of Hospitality and Tourism, IBTE Sultan Saiful Rijal Campus สายอาชีพ

“ผู้นำในการจัดหลักสูตรการปรุงอาหาร และการบริการแบบมีอาชีพ จัดทำหลักสูตรการบริหารจัดการอาหารแบบครบวงจร”

ราชอาณาจักรกัมพูชา

นายณอน ดารี

สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียน Quach Mengly Toulbeng จังหวัด Kampong Cham

“เริ่มใช้การบูรณาการการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และทำวิจัยในชั้นเรียนโดยให้ความสำคัญกับทักษะและการแก้ปัญหาของนักเรียนเป็นสำคัญ”

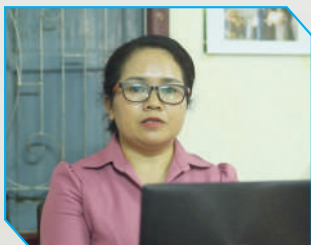

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

นางสาวคอรีฮิยะฮ์

สอนวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนประถมศึกษา SMP Negeri 32 Bandar Lampung จังหวัด Lampung

“ผู้เป็น “Resource Person” ในการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรม “Webinar” จากกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม”

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นางแสงเพ็ด คุณปะเลิด

หัวหน้าวิชาฟิสิกส์ โรงเรียนมัธยมศึกษาอูดมไซ (Oudomxay)

“สอนวิชาฟิสิกส์และพัฒนาหลักสูตรการสอนในระดับ ม.ปลาย และเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอีก 14 แห่งที่เมืองไซ (Xay) เป็นวิทยากรระดับจังหวัดในวิชาวิทยาศาสตร์และ มีงานเขียนเอกสารทางวิชาการ”

ประเทศมาเลเซีย

นายโนร์ฮาลิม อับดุล มูตาลิบ

สอนวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา SMK Jerlun รัฐเคดาห์

“ครูดั้นแบบการสอน STEM ศึกษาระดับประเทศ ได้รับการเสนอให้เป็น “Master Trainers for Inquiry-Based Science” ในระดับประเทศและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการสอนแบบบูรณาการด้านเทคโนโลยีดิจิทัล”

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

นายจอร์ ชิน ออง

ครูผู้ช่วยสอนอาวุโส (Senior Assistant Teacher) และสอนภาษาอังกฤษ ที่ No.8 Basic Education Middle School เมืองลาโซว์ รัฐฉาน

“ได้รับรางวัลครูดีเด่นระดับโรงเรียน และรางวัล Outstanding Teacher Award ระดับรัฐ”

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
นายมาเซโล ที โอทินเควท

หัวหน้าครูในระดับพื้นที่ 5 โรงเรียน Governor Bado Dangwa
Agro-Industrial, Kapangan, Benguet

“ผู้ประสานงานเก็บรวบรวมเอกสารคลังข้อมูลชนพื้นเมือง และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนในหลายบริษัท”

สาธารณรัฐสิงคโปร์

นายหยก อุน เม็ง

หัวหน้าภาควิชาภาษาอังกฤษและสังคม โรงเรียนประถมศึกษา Yu Neng

“ผู้นำ ICT เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ บูรณาการการคิดและวิเคราะห์ การใช้ Coding และมีกรทำแผนภาพการใช้ ICT บูรณาการกับโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน”

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

นางสาวฮ่า หัน เฟื่อง

สอนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมศึกษา Huong Can จังหวัด Phu Tho

“ผู้พัฒนาการเรียนการสอนแบบห้องเรียนไร้พรมแดนให้เด็กนักเรียนบนพื้นที่สูงและเด็กชนเผ่า และบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษเข้าไปในการเรียนการสอน เชื่อมโยงกับสังคมยุคใหม่ด้วยแนวคิดการเป็นพลเมืองโลก”

สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต

นายวีเซนต์ มาร์กัล ดา ซิลวา

ผู้อำนวยการและสอนภาษาอังกฤษ-โปรตุเกส โรงเรียน Ensino Central Tirilolo Baucau (The Central Basic School of Tirilolo Baucau Vila)

“ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกีฬาในโรงเรียน และการฝึกอบรมครูและนักเรียนของประเทศ”

ประเทศไทย

นางสาวประทีน เลียนจำรุณ

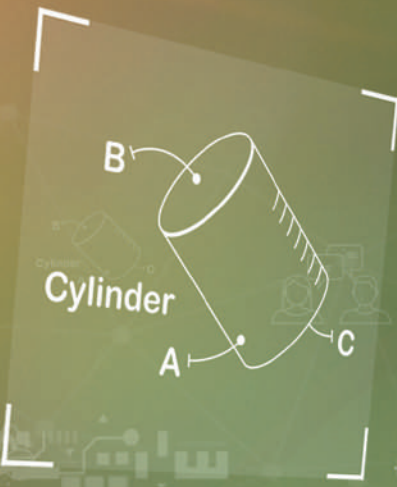
สอนวิชาการตลาดและเศรษฐศาสตร์ ระดับ ปวช.

วิทยาลัยเทคนิคพังงา จังหวัดพังงา

“ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการเขียนแผนธุรกิจ เป็นที่ปรึกษาธุรกิจของผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้รับรางวัลระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการ “บางพัฒนาโฮมสเตย์” ที่ดำเนินการประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง”

หมายเหตุ : รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ครั้งที่ 4 ปี 2564 เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2564 ประชุมในรูปแบบผสมผสานทางออนไลน์และการเชื่อมสัญญาณ ณ วังสระปทุม โรงแรมสยามเคมปินสกี สถานทูตไทยประจำประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนและติมอร์-เลสเต และศูนย์ราชการจังหวัดพังงา

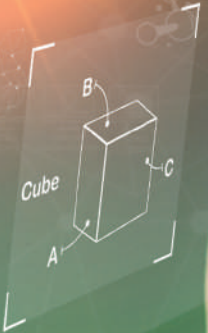
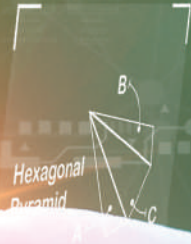
THAI EDUCATION IN THE ERA OF TRANSFORMATION

EDUCATION ONLINE

Sphere
 $V = \frac{4}{3} \pi r^3$

การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน

คำนำ

ตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2562 - 2565) ประเทศไทย และทุกประเทศทั่วโลกได้เกิดวิกฤตการณ์อย่างรุนแรงจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Disruption) ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้โลกเกิดการปรับตัวอย่างรุนแรง และรวดเร็ว นักวิชาการได้นิยามคำศัพท์เรียกโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ว่า “BANI World” ซึ่งประกอบด้วย B - Brittle (ความเปราะบาง) A - Anxious (ความกังวล) N - Nonlinear (ความสับสนต่อการคาดเดา) และ I - Incomprehensible (การเข้าใจได้ยาก) ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียน และนักศึกษาในปัจจุบันมีมุมมองต่อการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป

ในวาระที่กระทรวงศึกษาธิการครบรอบ 131 ปี ในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2566 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดพิมพ์ “หนังสือที่ระลึกวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการครบรอบ 131 ปี” เพื่อเฉลิมฉลองวันครบรอบ และเพื่อเผยแพร่ประวัติความเป็นมาภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ผลการดำเนินงาน รวมถึงบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของหน่วยงานในสังกัด และในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ

ประเด็นหลักของหนังสือเล่มนี้ คือ “การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน” ซึ่งเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับสถานการณ์การศึกษาของโลกในปัจจุบันตามที่กล่าวถึงข้างต้น โดยเนื้อหาสาระประกอบด้วย (1) พระคติธรรมของสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2) บทความเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง “พระแม่แห่งแผ่นดิน” และพระบรมราชโองบายด้านการศึกษา (3) บทความเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น” (4) รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี (Princess Maha Chakri Award) “รางวัลแห่งความสำเร็จของชีวิตความเป็นครู” (5) สารจากนายกรัฐมนตรี สารจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และสารจากรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ (6) การบูรณปฏิสังขรณ์หอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการและพระพุทธรูปรมีสักดิ์สิทธิ์ สยามิครจักรีสัญชีอนุสรณ์ศึกษาทรงสรรค์ อีกทั้งเนื้อหาภายในเล่มยังประกอบด้วยบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลัก ได้แก่ บทความเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนกับการศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน” และ “ฝ่าวิกฤติ Disruption ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา” และยังนำเสนอผลงานเด่นตามนโยบายและจุดเน้นของแต่ละหน่วยงาน รายงานผู้ทำคุณประโยชน์แก่กระทรวงศึกษาธิการ และทำเนียบผู้บริหารในปัจจุบัน

กระทรวงศึกษาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ผู้อ่านทราบบทบาท ภารกิจ และผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับสาระความรู้จากบทความวิชาการเรื่องต่าง ๆ และเกิดประโยชน์ในทางสารสนเทศและการอ้างอิงต่อไป

ในการเรียบเรียงหนังสืออันทรงคุณค่าเล่มนี้จนสามารถสำเร็จลุล่วงด้วยดี กระทรวงศึกษาธิการได้รับความอนุเคราะห์ และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร นักวิชาการ และบุคลากรในสังกัดและในกำกับ ดังรายนามที่ปรากฏท้ายเล่ม ในนามของคณะกรรมการดำเนินงานและคณะกรรมการจัดพิมพ์ “หนังสือที่ระลึกวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี” ขอบขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

(นายอรรถพล สังขวาสี)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

● คติธรรม	3
● พระบรมราชโบายด้านการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	5
● พระราชกรณียกิจสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง “พระแม่แห่งแผ่นดิน” อรอร ฤทธิ์กลาง เรียบเรียง	6
● สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น อรอร ฤทธิ์กลาง เรียบเรียง	15
● รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจกรี (Princess Maha Chakri Award) “รางวัลแห่งความสำเร็จของชีวิตความเป็นครู”	27
● คำนำ	42
● สารนายกรัฐมนตรีน	47
● สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	49
● สารรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	51
● ทำเนียบผู้บริหาร	52
● การบูรณปฏิสังขรณ์หอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ และพระพุทธรูปมีศักดิ์สิทธิ์ สยามิศจกรีสิฏฐีนุสรณ์ ศึกษาทรงสรรค พิเชฐ โพธิ์ภักดี และ วิมล มาเทียน เรียบเรียง	65
● การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน รองศาสตราจารย์อรพรรณ บุตรกตัญญู เรียบเรียง	78
● การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนกับการศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน รองศาสตราจารย์อรพรรณ บุตรกตัญญู เรียบเรียง	86
● ฝ่าวิกฤติ Disruption ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ศาสตราจารย์เนาวนิตย์ สงคราม เรียบเรียง	100
● การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นรูปธรรม และการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ	115
● การปรับอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน “เพิ่มโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำ”	121

● การศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีอนาคต วิธีคุณภาพ	125
● ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ	131
● พลิกโฉมวิชาชีพครูสู่คุณภาพการศึกษาไทย	139
● สร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พร้อมยกระดับคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย	145
● การศึกษาเอกชนเพื่อคนรุ่นใหม่ มุ่งสู่นวัตกรรมสร้างสรรค์	149
● ครุสภา สร้างคุณค่าใหม่ของระบบคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพ ให้เป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและสังคม	153
● ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับสวัสดิการและสวัสดิภาพอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ	157
● การพัฒนาศึกษาวិทย ์ คณิต และเทคโนโลยีไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน	159
● สร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย	163
● บทบาทโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ในยุค MWIT 4.0	165
● องค์กรที่เป็นเลิศในการรับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ	169
● ทดสอบและประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติตามมาตรฐานการศึกษา ในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพ	173
● เชิดชูเกียรติผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2566	176

“การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ซึ่งถือเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่ช่วยผลักดัน
ให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างยั่งยืน และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศ”

สาร

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี
วันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2566

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี วันที่ 1 เมษายน 2566 ผมขอส่งความระลึกถึง และความปรารถนาดีมายังผู้บริหาร ข้าราชการ ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการทุกท่าน

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่ช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างยั่งยืน และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาของชาติ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มุ่งพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งทางร่างกาย จิต อารมณ์ และสังคม โดยเฉพาะการเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน (Hard Skills) ทักษะทางด้านอารมณ์และสังคม (Soft Skills) และทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนการสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ที่หลากหลาย ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในยุควิถีใหม่ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ของเด็ก และเยาวชนเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อยกระดับคนไทยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงระบบการศึกษาที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง ผมขอชื่นชมบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการทุกคนที่ได้ร่วมมือร่วมใจอย่างเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่พัฒนางานด้านการศึกษาของชาติ ให้มีความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนตลอดมา

ในโอกาสนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย อีกทั้งพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ได้โปรดดลบันดาลประทานพรให้ทุกคน พร้อมทั้งครอบครัว ประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีพลังกาย พลังใจ พลังสติปัญญาที่เข้มแข็ง และสัมฤทธิ์ผลในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการโดยทั่วกัน

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

“ในโลกยุคการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล ที่เต็มไปด้วยความผันผวน และความท้าทายหลากหลายด้าน ส่งผลกระทบทางกายภาพ และสภาวะจิตใจของคนทุกช่วงวัย กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่หลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและพัฒนาวิธีการจัดการศึกษา ให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

สาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี
วันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2566

ในโลกยุคการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล ที่เต็มไปด้วยความผันผวน และความท้าทายหลากหลายด้าน ส่งผลกระทบทางกายภาพ และสภาวะจิตใจของคนทุกช่วงวัย กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่หลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและพัฒนาวิธีการจัดการศึกษา ให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาปรับตัวได้ สามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอนให้ทันยุคทันสมัย พร้อม ๆ กับการฟื้นฟูภาวะความรู้ถดถอยของผู้เรียน จากวิกฤตการแพร่ระบาดของ COVID-19 เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่คนไทยทุกคนให้ได้มากที่สุด

ปี 2566 กระทรวงศึกษาธิการ ได้สร้างความเชื่อมั่น ใ้วางใจ “TRUST” ให้แก่สังคม โดยมีจุดหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต เพื่อให้ประเทศมีกำลังคนสมรรถนะสูง มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะชีวิต เป็นคนดี มีวินัย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ผ่านการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งแนวโน้มโลกในอนาคต 7 นโยบายและจุดเน้นปี 2566 ได้แก่ (1) สถานศึกษาปลอดภัย เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (2) ยกระดับคุณภาพการศึกษาด้วยหลักสูตรฐานสมรรถนะ เน้นลงมือทำจริง (3) ทักษะการอ่าน ทักษะดิจิทัล ทักษะการออม และการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ (4) การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ด้วย Big Data รองรับผู้เรียนทุกกลุ่มวัย รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายพิเศษและกลุ่มเปราะบาง (5) การพัฒนาทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำ มีสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิมาตรฐานสากล และสะสมหน่วยการเรียนรู้ได้ (6) การสนับสนุนวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีสมรรถนะดิจิทัล สามารถจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และวางแผนการเงินได้ (7) การพัฒนาระบบราชการ และการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล เพื่อช่วยในการดำเนินงานเชื่อมโยง แบ่งปันข้อมูล และการจัดทำกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ พร้อมสร้างการรับรู้สู่สาธารณะอย่างทั่วถึง

ในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี ดิฉันขอขอบคุณผู้บริหาร ข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วน ที่มุ่งมั่นตั้งใจทำหน้าที่จัดการศึกษา อย่างเต็มความสามารถในสถานการณ์ท้าทายรอบด้าน เพื่อพัฒนากำลังคนทุกช่วงวัย ที่มีคุณภาพให้แก่ประเทศ

(นางสาวตรีนุช เทียนทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

“ในก้าวย่างปีที่ 131 ดิฉันมีความตั้งใจที่จะต่อ ยอดงานและนโยบายต่าง ๆ เพื่อยกระดับการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และประชาชนอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หรือยุคดิจิทัล”

สาร

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี

วันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2566

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี ในวันที่ 1 เมษายน 2566 ดิฉันขอแสดงความชื่นชมยินดี และส่งความปรารถนาดีมายังพี่น้องชาวกระทรวงศึกษาธิการทุกท่าน ที่ได้ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมพลังขับเคลื่อนงานด้านการศึกษาของชาติ เพื่อสร้างรากฐานการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ให้เป็นกำลังคนที่เข้มแข็งไปพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ต้องยอมรับว่า การศึกษาในโลกยุคปัจจุบันที่มีความผันผวน และท้าทายด้วยความรวดเร็ว ในยุคของ VUCA World และยุคหลังวิกฤตการแพร่ระบาดของ COVID-19 อย่าง BANI World พวกเราชาวกระทรวงศึกษาธิการต้องปรับตัว ปรับการทำงานเพื่อจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงให้ได้มากที่สุด โดยก้าวข้ามปีที่ 131 ดิฉันมีความตั้งใจที่จะต่อยอดงาน และนโยบายต่าง ๆ เพื่อยกระดับการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และประชาชนอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หรือยุคดิจิทัลด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ และวัดประเมินผลฐานสมรรถนะสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน ความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในโครงการวิทยาศาสตร์พลังสิบ และโครงการ “คนละเครื่อง พี่แบ่งให้...น้องได้เรียน” สร้างโอกาสทางการศึกษา พัฒนาทักษะดิจิทัล และภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) การเรียนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม ควบคู่กับการเรียนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การนำผลทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติสู่การวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการและกำลังแรงงานภาคเกษตร โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เกษตรกรอัจฉริยะ และยุวเกษตรกรอัจฉริยะ สร้างนักบริหารจัดการน้ำในชุมชนด้วยหลักสูตรชลกร ตลอดจนโครงการอัจฉริยะเกษตรประณีตในโรงเรียน ที่ชวนนักเรียนคิด ทำ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สร้างรายได้และเป็นอาชีพในอนาคต

ในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี ดิฉันขอฝากความหวังไว้กับผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน ในการสร้างห้องเรียนที่มีความสุข ครูสอนอย่างมีความสุข ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข เมื่อนั้นโรงเรียนของเราก็จะเป็นโรงเรียนแห่งความสุข ที่สามารถเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ๆ ได้เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ช่วยพัฒนาประเทศสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไป

(คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นางสาวตรินุช เทียนทอง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นางสาวสมปรารถนา วิกรัยเจิดเจริญ
ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นางสาวอรพินท์ เพชรทัต
เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นายณรงค์ ดูดิง
ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช)

นางเจิมาศ จิงเลิศศิริ
ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการรัฐมนตรี
ช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช)

นายกมล รอดคล้าย
ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นายนิรุตติ สุทินนath
ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำนายกรัฐมนตรี
ปฏิบัติหน้าที่ประจำกระทรวงศึกษาธิการ

ทำเนียบผู้บริหาร

กระทรวงศึกษาธิการ

นายอรรถพล สังขวาสี
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายสุทิน แก้วพนา
รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายพิเชฐ โพธิ์ภักดี
รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายยศพล เวณุโกเศศ
รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายสมใจ วิเศษทักษิณ
ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายวรภัท พงกษาทวีกุล
หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

นายพิรศักดิ์ รัตนะ
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

นายไพศาล วุฑฒิลานนท์
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

นายปรทีธี ภูสีน้ำ
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

นายทวีศักดิ์ เทียงธรรม
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

ทำเนียบผู้บริหาร

กระทรวงศึกษาธิการ

นายธนกร ดอนเหนือ
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

นายธฤติ ประสานสอน
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

นายวีระ แแข็งกลีการ
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

นายสุรศักดิ์ อินศรีไกร
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

นางสุปรานี นฤนาทนโรดม
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

นางสาวเจริญวรรณ หนูนาค
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)

รศ.ประวิต เอราวรรณ์

เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

นายคมกฤษ จันทร์ขจร

รองเลขาธิการ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย
รักษาราชการแทนเลขาธิการสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

นายมนทล ภาคสุวรรณ

เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

หน่วยงานที่มีพระราชบัญญัติเป็นกาลเฉพาะ

นายสุเทพ แก่งสันเทียะ
เลขาธิการสภาการศึกษา

นายสวัสดิ์ ภู่ทอง
รองเลขาธิการสภาการศึกษา

นายธนู ขวัญเดช
รองเลขาธิการสภาการศึกษา

นายภูมิพัทธ์ เรืองแห่
ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา

นายอัมพร พินะสา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางเกศทิพย์ ศุภวานิช

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายพัฒนะ พัฒน์ทวีดล

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายธีร์ ภวังคนันท์

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายอนันต์ พันนึก
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา
เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เรืออากาศโท สมพร ปานดำ
รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

นายสง่า แต่เชื้อสาย
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ทำเนียบผู้บริหาร

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (คส.)

ผศ.อมลวรรณ วีระธรรมโม
เลขาธิการคุรุสภา

สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู
และบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.)

นายพิเชฐ โปธิ์ภักดิ์
รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการ
ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู
และบุคลากรทางการศึกษา

สถาบันส่งเสริมการสอน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

ดร.ธีระเดช เจียรสุขสกุล
ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (สลช.)

นายสุทิน แก้วพนา
เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

องค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติเฉพาะ

โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (มวส.)

นายวรรงค์ รักเรืองเดช
ผู้อำนวยการโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
(องค์การมหาชน) (สทศ.)

ผศ.ศิริดา บุรชาติ
ผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
(องค์การมหาชน)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและ
ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
(สมศ.)

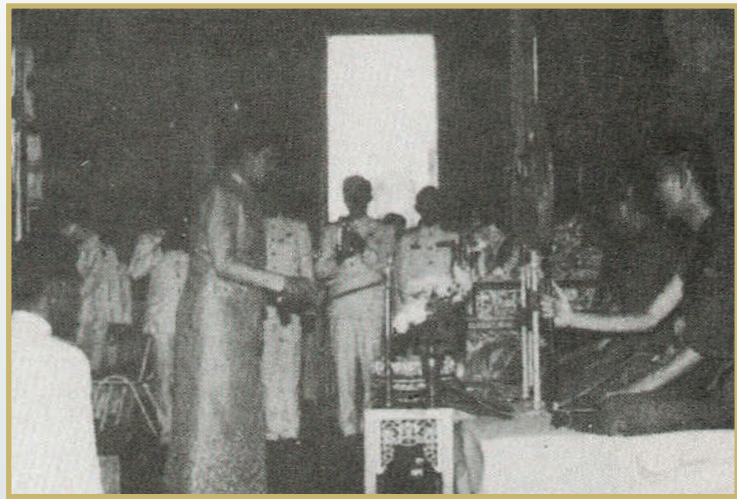
นางสาวนันทา หงวนตัด
รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน)

องค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542

วันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี
การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน

การบูรณปฏิสังขรณ์หอพระพุทธรูป ประจำกระทรวงศึกษาธิการ พระพุทธบาทมีศักดิ์สิทธิ์ สยามิศจักรีสถูฐิอนุสรณ์ ศึกษาทรงรังสรรค์

❖ ความเป็นมาในการสร้างพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ

ในปี พ.ศ. 2530 - 2531 ช่วงที่นายบรรจง ชูสกุลชาติ เป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการสร้างพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการขึ้น เป็นพระพุทธรูปปางปฐมเทศนาหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ ขนาดหน้าตักกว้าง 96 เซนติเมตร สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ (วาสน์ วาสโน) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ 18 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เสด็จเป็นองค์ประธานทรงประกอบพิธีเททองหล่อในปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2530 ณ บริเวณสนามหน้ากระทรวงศึกษาธิการ และประทานนามว่า “พระพุทธบาทมีศักดิ์สิทธิ์ สยามิศจักรีสถูฐิอนุสรณ์ ศึกษาทรงรังสรรค์” มีการประกอบพิธีพุทธาภิเษกขึ้น

ในวันเสาร์ที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2531 ซึ่งตรงกับวันครู ณ วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานพิธี

นับว่าในปี พ.ศ. 2531 การจัดสร้างพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยสมดังเจตนารมณ์ของทางราชการ ยังเหลืออยู่แต่การจัดสร้างสถานที่ประดิษฐานอย่างเหมาะสม โดยในเบื้องต้นได้นำมาประดิษฐานเป็นการชั่วคราว ณ บริเวณโถงกลางด้านใน ชั้น 2 อาคารราชวัลลภ

พระพุทธรูปรมีศักดิ์สิทธิ์ สยามิศจักรีสัญชีอนุสรณ์ ศึกษาทรงังสรรค์

วัตถุประสงค์ในการจัดสร้างพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ

1. เพื่อถวายเป็นราชสักการะในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเจริญพระชนมพรรษา 60 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2530 และเป็นกุศลอนุสรณ์เฉลิมฉลองมหามงคลสมัยพระชนมพรรษา 5 รอบ
2. เพื่อส่งเสริมพระราชประเพณีที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ
3. เพื่อให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีกุศลจิตร่วมกันสร้าง

พระพุทธรูปประจำกระทรวง เพื่อเป็นบุญนียวัตถุอันถาวรไว้สักการบูชาและนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในมหามงคลสมัยพระชนมพรรษา 5 รอบด้วยอีกองค์หนึ่ง เป็นการสร้างจิตสำนึกในพระพุทธศาสนา หรือการสร้างพระในใจเพื่อน้อมนำการประพฤติปฏิบัติคุณธรรมความดีตามหลักพระพุทธศาสนา เป็นการร่วมกันจรรโลงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวรสืบไป

เหรียญที่ระลึก

ด้านหน้า

ด้านหลัง

การจัดทำเหรียญที่ระลึก

เหรียญที่ระลึกในการสร้างพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ ในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พุทธศักราช 2530 ลักษณะเหรียญเป็นเหรียญทองแดง ด้านหน้าจำลองพระพุทธรูปประจำกระทรวง “พระพุทธรูปปางมัญจาคีรี”

สยามิศจักรัฐฐีอนุสรณ์ ศึกษาทรงสร้างสรรค” ด้านหลังเป็นอักษรพระปรมาภิไธย ย่อ ภ.ป.ร. ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ มีพระรัศมีแผ่โดยรอบพร้อมห่วงแขวน กำหนดราคา 20 บาท เป็นที่ประจักษ์ในความศักดิ์สิทธิ์ และมีมหิทธานุภาพสูงยิ่งในเวลาต่อมา ตราปัจจุบัน

หอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ

❁ การจัดสร้างหอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ

1 เมษายน พ.ศ. 2535 ในโอกาสที่กระทรวงศึกษาธิการได้สถาปนามาครบ 100 ปี กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรสร้างหอพระพุทธรูปอนุสรณ์ขึ้นเพื่ออัญเชิญ “พระพุทธรูปรมีศักดิ์สิทธิ์ สยามิศจักรีสถูปอนุสรณ์ ศึกษาทรรังสรรค์” มาประดิษฐานเพื่อเป็นศูนย์รวมให้ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ได้สักการบูชาโดยทั่วถึง และเป็นที่น่าปลื้มปีติเช่นเดียวกับการสร้างพระพุทธรูปเหมือนกัน ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ร่วมกันบริจาคทรัพย์สร้าง โดยมีต้องรบกวนงบประมาณส่วนราชการอย่างใด เป็นจำนวน 1,200,000 บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาทถ้วน) โดยมอบหมายให้กรมศิลปากรออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง กำหนดวันแล้วเสร็จในวันเฉลิมฉลอง 100 ปี กระทรวงศึกษาธิการ

ต่อมาเมื่อวันเสาร์ที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2535 เวลา 13.30 น. ได้มีการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์สร้าง “หอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ” ซึ่งตั้งอยู่ ณ บริเวณแนวเดียวกันกับอาคารราชวัลลภด้านซ้ายมือหอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการออกแบบโดยนายสุวิทย์ รัศมิภุติ อธิบดีกรมศิลปากร เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง และกระทรวงศึกษาธิการกำหนดอัญเชิญองค์พระพุทธรูปเข้าประดิษฐานยังหอพระในวันพฤหัสบดีที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2535 และกำหนดประกอบพิธีเปิดหอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการในวันพุธที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการครบรอบ 100 ปี ในสมัยที่นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และนายสมชัย วุฑฒิปรีชา เป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

❁ การบูรณปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปประจำ กระทรวงศึกษาธิการ และหอพระพุทธรูป

จากการที่มีการสร้างพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ “พระพุทธรูปรมมีศักดิ์สิทธิ์ สยามิศจักรีสถิตอนุสรณ์ ศึกษาทรงสรรค” และสร้างหอพระพุทธรูป เพื่อให้เป็นที่เคารพสักการะของบุคคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และประชาชน ซึ่งได้ประดิษฐานที่กระทรวงศึกษาธิการ มาจนถึงปัจจุบันล่วงเลยมาเป็นเวลา 30 กว่าปี สภาพได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา อาคารอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม องค์พระพุทธรูปมีสีซีดจาง แลดูไม่สวยงาม จิตรกรรมฝาผนังเริ่มลอกผุกร่อน นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ขอคำแนะนำปรึกษาจาก สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เกี่ยวกับการบูรณปฏิสังขรณ์หอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ และพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ

จากนั้นในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565 นางสาวตรีนุช เทียนทอง จึงมีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณปฏิสังขรณ์พระพุทธรูป และหอพระพุทธรูปประจำกระทรวง โดยอาราธนา สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เป็นที่ปรึกษาฝ่ายบรรพชิต นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นที่ปรึกษาฝ่ายคฤหัสถ์ โดยแต่งตั้งให้นายอรรถพล สังขวาสี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ สำหรับกรรมการหลักประกอบด้วย นายอัมพร พินะสา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นายสุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการสภาการศึกษา ว่าที่ร้อยตรี ธนู วงษ์จินดา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นายพนมบุตร จันทรโชติ อธิบดีกรมศิลปากร และนายพิเชฐ โพธิ์ภักดี รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

กระทรวงศึกษาธิการ เชิญช่างสิบหมู่จากกรมศิลปากร และศิลปินฝีมือชั้นเยี่ยมจากหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมวางแผนและบูรณปฏิสังขรณ์ในระยะเริ่มต้นช่างสิบหมู่ได้ดำเนินการ

ลงรักปิดทององค์พระพุทธรูป ทำให้มีสีทอง เหลืองอร่ามและเป็นมันวาว เสมือนหนึ่งว่าทำด้วยทองคำ มีการก่อสร้างฐานพระพุทธรูปจากไม้สักที่มีความแข็งแรงทนทานและสวยงาม

จุดเด่นสำคัญในการบูรณปฏิสังขรณ์ในครั้งนี้ คือ การหล่อเสมาธรรมจักร กงล้อแห่งคุณงามความดี เพื่อประดิษฐานเป็นดั่งรัศมีด้านหลังองค์พระพุทธรูป นอกจากนี้มีการซ่อมแซมหลังคาให้สวยงาม คงทนถาวรและป้องกันน้ำหยดซึมได้เป็นอย่างดี มีการบูรณะฝาเพดานด้านในและนอกหอบพระ โดยการเขียนลายดาวเพดานแลดูสวยงาม อีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญเพิ่มความงดงามให้กับหอบพระพุทธรูป คือ จิตรกรรมฝาผนัง โดยการเขียนภาพขึ้นมาใหม่ในรูปแบบจิตรกรรมร่วมสมัยที่มีชื่อว่า “เทวสาธการ” เป็นการเล่าเรื่องเทวดาที่อยู่บนสวรรค์ ฝั่งหนึ่งเป็นพระพรหม ฝั่งหนึ่งเป็นพระอินทร์ มีท้าวจตุโลกบาลที่ในพระไตรปิฎกระบุว่าใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุด และยังได้อัธยาศัยพระพิฆเนศ ที่เชื่อกันว่าเป็นผู้ประทานความสำเร็จ และพระแม่สุรัสวดีเทพีแห่งศิลปวิทยาการการศึกษาเล่าเรียนมาไว้ในภาพจิตรกรรมฝาผนังนี้อีกด้วย ในส่วนพื้น

โดยรอบหอบพระชั้นบนมีการบูรณะใหม่ทั้งหมด เปลี่ยนจากกระเบื้องเป็นหินแกรนิตสวยงามทนทาน และมีการจัดทำบันไดขึ้น-ลงทั้งสองข้างที่สวยงามแข็งแรง เพื่อให้ชาวกระทรวงศึกษาธิการและประชาชนทั่วไปขึ้นไปสักการบูชาพระพุทธรูปได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น

❖ ลำดับช่วงเวลาในการบูรณปฏิสังขรณ์

วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2565 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดพิธีวางสรวงเทพยดาก่อนการบูรณปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการและหอบพระพุทธรูป โดยนางสาวตรีสุข เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน พร้อมด้วยนางสาวสมปรารถนา วิกรัยเจิดเจริญ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายนิรุติ สุทธินนท์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำนายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่ประจำกระทรวงศึกษาธิการ นายอรรถพล สังขวาสี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการ และบุคลากรในกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนจากกรมการศาสนาและช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร เข้าร่วมในพิธี โดยอาจารย์วิจักขณ์ สองจันทร์เป็นผู้ดำเนินการนำประกอบพิธีวางสรวง

วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2566 เนื่องในวันครู ประจำปี 2566 นอกจากจะมีการจัดพิธีรำลึกถึงพระคุณบูรพาจารย์ที่บริเวณสนามหญ้าหน้ากระทรวงศึกษาธิการ และหอประชุมคุรุสภาแล้ว ได้มีพิธีเททองเพื่อนำฤกษ์เบิกวิถีในการหล่อเสมาธรรมจักร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการบูรณปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปรมิศักดิ์สิทธิ์ สยามิศจักรีสถิตอนุสรณ์ ศึกษาทรรังสรรค์ พระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เป็นประธานฝ่ายบรรพชิต นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานฝ่ายคฤหัสถ์ และคุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งข้าราชการการเมือง ผู้บริหารองค์กรหลัก ข้าราชการ และบุคลากรในกระทรวงศึกษาธิการ เข้าร่วมสริมมงคลพิธีในครั้งนี้เป็นจำนวนมาก

วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2566 พิธีเททองหล่อเสมาธรรมจักร จัดขึ้นภายในบริเวณกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เป็นประธานฝ่ายบรรพชิต นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานฝ่ายคฤหัสถ์ และคุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งข้าราชการการเมือง ผู้บริหารองค์กรหลัก ข้าราชการ และบุคลากรในกระทรวงศึกษาธิการ เข้าร่วมสริมมงคลพิธีในครั้งนี้เป็นจำนวนมาก โดยอาจารย์วิจักขณ์ สองจันทร์ เป็นผู้ดำเนินการนำประกอบพิธีบวงสรวง

วันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2566 หลังจากเทหล่อเสมาธรรมจักร เสร็จเรียบร้อยแล้ว นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้อัญเชิญเสมาธรรมจักรและพระพุทธรูปตลอดจนนำผู้บริหารระดับสูงเข้าเฝ้าถวายสักการะ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรรมหาวิหาร สมเด็จพระสังฆราช ทรงเจิมองค์เสมอธรรมจักร ทรงพระสุหร่าย พร้อมประทานพรเพื่อความเป็นสิริมงคล ในการนำไปประดิษฐาน ณ หอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการต่อไป ในครั้งนี้สมเด็จพระสังฆราชตรัสว่า “เมื่อคราวประกอบพิธีเททองหล่อพระพุทธรูป เมื่อ 35 ปีที่แล้วโดยสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ (วาสัน วาสโน) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นประธานในพิธีนั้น ท่านเป็นพระอุปัชฌาย์ของอาตมา” นับว่าเป็นบุญของชาวกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีสมเด็จพระสังฆราชถึง 2 พระองค์ ได้ประทานพรและให้ความเป็นสิริมงคลอันเกี่ยวเนื่องจากการสร้างพระพุทธรูป และหอพระประจำกระทรวงศึกษาธิการ

วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2566 พิธีสมโภช หอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ และ

พระพุทธรูปรมีศักดิ์สิทธิ์ สยามิครจักรีสถูฐิอนุสรณ์ ศึกษาทรงสรรค้ พระพุทธรูปประจำกระทรวง ศึกษธิการ เป็นการจ้ดงานครั้งสำคัญยิ่งอีกครั้งหนึ่ง ในกระทรวงศึกษธิการ มีการนิมนต์พระเถรานุเถระ จำนวน 108 รูป จากวัดต่างๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดมาร่วมพิธีเจริญพระพุทธรูปมนต์ โดยนางสาวตริษฐ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษธิการ เป็นประธานในพิธี พร้อมด้วย คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงศึกษธิการ พร้อมทั้งข้าราชการการเมือง ผู้บริหารองค์กรหลัก ข้าราชการ และบุคลากร ในกระทรวงศึกษธิการ เข้าร่วมสิริมงคลพิธีในครั้งนี้เป็นจำนวนมาก

การบูรณปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปประจำ กระทรวงศึกษธิการ “พระพุทธรูปรมีศักดิ์สิทธิ์ สยามิครจักรีสถูฐิอนุสรณ์ ศึกษาทรงสรรค้” และ หอพระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษธิการ ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากหลายฝ่าย อันประกอบด้วย

ฝ่ายการเมือง ฝ่ายผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการ และบุคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยจิตศรัทธา ในพระพุทธศาสนาเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาและเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกประการ ผลแห่งการร่วมจิตประสานใจประกอบกิจการอันเป็นสิริมงคลนี้ จะเป็นพลทวีปจรรโลงให้ทุกท่านเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ

❄️ **สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในรั้ววังจันทรถม**

ตามประเพณีที่ปฏิบัติต่อ ๆ กันมา หากใครได้เข้ามารับราชการ หรือได้เข้ามาทำงานในกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องมีการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ คือ

1. พระพุทธรูปประจำกระทรวงศึกษาธิการ “พระพุทธบาทมิ่งศักดิ์สิทธิ์ สยามิศจักรีสถิตสู่อุสรณ์

ศึกษาทรงรังสรรค์” ประดิษฐานอยู่ในหอพระที่บูรณะเสร็จเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 ตั้งอยู่บริเวณแนวเดียวกันกับอาคารราชวัลลภ ด้านซ้ายมือ

2. ศาลพระภูมิประจำกระทรวงศึกษาธิการ ที่เรียกกันว่าพ่อปู่ชัยมงคล ตั้งอยู่บริเวณริมกำแพงด้านที่จอดรถอาคาร สพฐ. 4

3. พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) จัดสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์พระราชทานวังจันทรถมให้เป็นที่ทำการของกระทรวงศึกษาธิการ อยู่บริเวณสนามหญ้าหน้าอาคารราชวัลลภ

4. ศาลปู่เจียมตั้งอยู่บริเวณริมกำแพงด้านเดียวกับอาคารสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีตำนานเล่าเรื่องราวของ “ปู่เจียม”

ผ่านกาลเวลาที่เปลี่ยนผ่านมาหลายยุคหลายสมัย จากการศึกษาที่ผู้เขียนได้พูดคุยกับนายอรุณพล สังขวาลี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปู่เจียมไม่ใช่ นายทวาร เฝ้าประตูผี ตามที่หลาย ๆ คนเข้าใจ แต่ “ปู่เจียม” คือ นายทหารรับใช้ใกล้ชิดของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านรับใช้ชาติด้วยการเป็นทหารและปฏิบัติหน้าที่ชายแดนเจ็ดปีสามองค์ ก่อนที่จะกลับมาประจำการในวังจันทรถษม ซึ่งเดิมเป็นที่อยู่ของทหารราชวัลลภ (มหาดเล็ก รักษาพระองค์) ปัจจุบันคือกระทรวงศึกษาธิการ ท่านจึงมีความผูกพันกับวังจันทรถษมเป็นอย่างยิ่ง

จากคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมา “ปู่เจียม” มีรูปร่าง ลักษณะสูง ผิวดำสองสี ใบหน้ายาว เหลี่ยม คิ้วเข้ม จมูกโด่ง ริมฝีปากหนา แก้มมีเนื้อ หูยาว มีหนวด สวมเสื้อราชปะแตนสีขาว นุ่งโจงกระเบน มีขอวา

ถือจ้าวด้ามยาว ปู่เป็นคนรักชาติล ชอบทานผลไม้ แบบคนโบราณ อายุประมาณ 68 ปี มีภรรยาคู่บุญ ชื่อ “ย่าทอง” และบุตรชาย 1 คน คือ “หลวงตาคง”

“ปู่เจียม” เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาว อาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ ยังคงเมตตา ช่วยเหลือลูกหลาน ผู้ศรัทธา และผู้คนที่กราบไหว้ สักการะขอพรเรื่อยมา คอยช่วยเหลือผู้ศรัทธามาจน ปัจจุบัน และดูแลรักษาลูกหลาน อำนวยอวยพรชัย แก่ผู้ทำงานเพื่อชาติบ้านเมือง ตามความเชื่อ ของบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการ กรมอาชีวศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมถึง สถานศึกษา ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง ครูอาจารย์ และบุคลากรผู้ทำงานเพื่อพัฒนาการศึกษาชาติ ต่างมาขอพรกราบไหว้ปู่เจียม ก่อนปฏิบัติหน้าที่ เป็นข้าแห่งแผ่นดินทำงานเพื่อชาติบ้านเมือง

ศาลพระภูมิประจำกระทรวงศึกษาธิการ

ศาลปู่เจียม

ศาลตายาย

โดยมีความเชื่อว่าหากผู้ใดได้สักการบูชาแล้ว เป็นมงคลแก่ชีวิต สรรพมงคลทั้งปวงก็จะบังเกิด มีแก่ผู้กราบไหว้ขอพร และมีประเพณีทำบุญ เนื่องในวันสถาปนากรมอาชีวศึกษา (สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา) วันที่ 19 สิงหาคม ของทุกปี มีการทำพิธีสักการบูชาเป็นการรำลึกแสดงความกตัญญูต่อปู่เจียม

ปัจจุบันมีผู้มากราบไหว้ขอพรบนบานศาลกล่าว พร้อมกับเครื่องบูชา รูปเทียน ดอกไม้ หมากพลู ยาเส้น ยาสูบ เพื่อบูชาปู่เจียม มงคลศักดิ์สิทธิ์ กันอย่างไม่ขาดสาย พร้อมกับเรื่องเล่าจาก ประสบการณ์ตรงปากต่อปาก แสดงให้เห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์ ปาฏิหาริย์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตผู้ที่ เคารพบูชาไม่ว่าจะเป็นการถูกลอตเตอรี่รางวัล ที่ 1 ถึง 2 คน ของหายได้คืน หน้าที่การงาน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีศาลอีกแห่งเรียกว่า ศาลตายาย ตั้งอยู่ที่บริเวณต้นไทร อาคารสามัญ 99 ในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากคำบอกเล่าของผู้ที่อยู่มานานพบว่า ศาลตายาย ถูกสร้างขึ้นมานานกว่า 50 ปีแล้ว เนื่องจากเป็น ศาลไม้และตั้งอยู่กลางแจ้ง ทำให้เกิดการสึกกร่อนไปตามกาลเวลา จึงมีการตั้งศาลขึ้นมาใหม่หลายครั้ง ศาลที่เห็นในปัจจุบันนี้เป็นศาลที่ 3 งบประมาณ ในการสร้างมาจากแรงศรัทธาของชาวสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้าราชการและ ผู้ที่ทำงานในกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องราวความเชื่อทั้งหลายเหล่านี้ ล้วนเป็นไปตามวิจาร์ณญาณของแต่ละบุคคล เพื่อเป็น เครื่องยึดเหนี่ยวทางใจให้มีกำลังใจในการทำงาน และขับเคลื่อนสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้กับกระทรวง ศึกษาธิการต่อไป

การศึกษาไทยในโลก ยุคเปลี่ยนผ่าน

การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน

โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ ทั้งทางกายภาพ ทางสังคมและทางเทคโนโลยี โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ในอดีต อีกทั้งยังเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (disruption) ด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาการ โดยเฉพาะเทคโนโลยี ตลอดจนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันทันใดดังที่เห็นได้ชัดจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศสุดขั้ว (extreme weather) ในทุกภูมิภาคทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน โดยเฉพาะการศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน

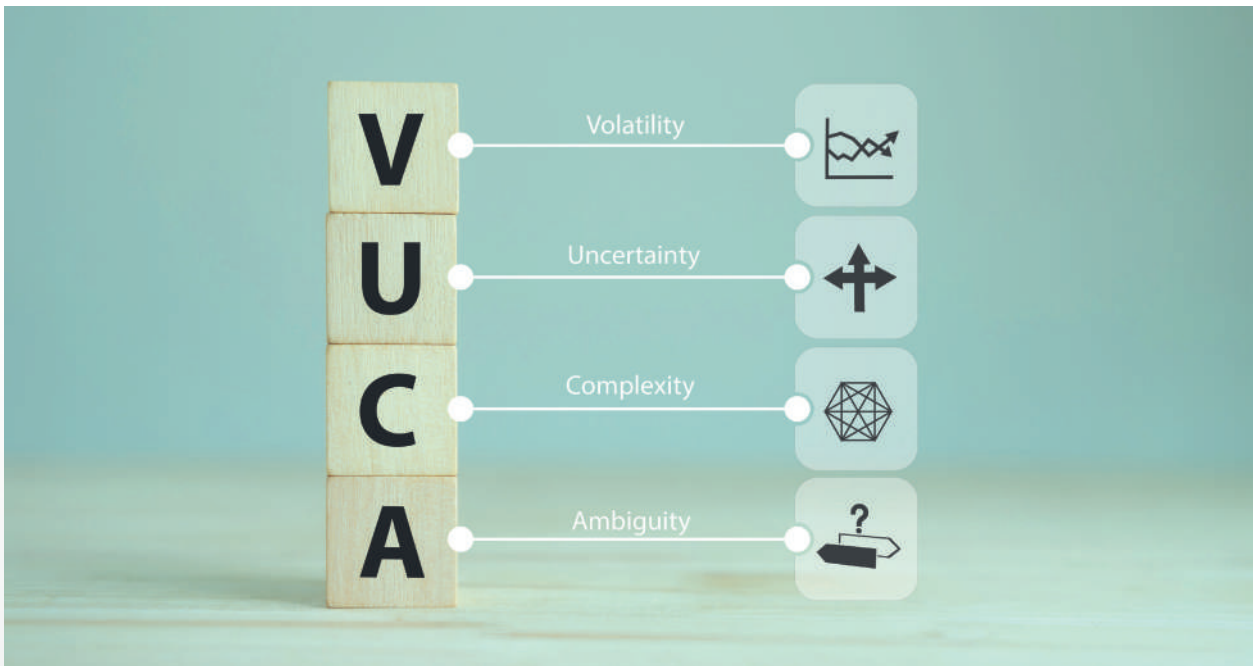
ความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิด Digital Disruption หรือ Disruptive Technology ลักษณะของ Disruption จะเป็นการ “แทนที่” สิ่งที่มีอยู่เดิมด้วยสิ่งใหม่ ก่อให้เกิดเป็นความต้องการใหม่ขึ้นมา และความต้องการใหม่นี้ได้แทนที่สิ่งเดิมที่มีอยู่โดย “ทันที” ซึ่งแตกต่างจากการ Transformation หรือ “ปรับเปลี่ยน” ที่จะเน้นการพัฒนาจากความต้องการเดิมหรือการต่อยอดจากสิ่งเดิมที่มีอยู่

อย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งการ disruption นั้นอาจเป็นได้ทั้งดีหรือเสีย แต่ส่วนใหญ่จะมีผลกระทบที่สามารถเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนและสังคมในระยะยาวได้ ตัวอย่างเช่น email internet และ smartphone ทำให้การส่งจดหมายทางไปรษณีย์ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด โดยหลักฐานสำคัญ ๆ สามารถส่งผ่าน email ได้ ซึ่งการเข้ามาของ internet จึงดูเหมือนว่าเป็นการทดแทนธุรกิจไปรษณีย์และการส่งจดหมาย แต่ในอีกแง่มุมหนึ่ง internet ทำให้เกิดธุรกิจ e-Commerce ขึ้น ทำให้มีการส่งสินค้าผ่านทางไปรษณีย์และส่งพัสดุมากขึ้น ทำให้เป็นโอกาสและความท้าทายของผู้ที่ทำธุรกิจรับส่งพัสดุและไปรษณีย์เช่นเดียวกัน โดยความท้าทายทางการศึกษา ณ ขณะนี้เป็นการเข้าถึงความรู้และการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น โดยผ่านเทคโนโลยี จึงเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทย ให้มีความสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและเผชิญสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเช่นในปัจจุบันและอนาคตที่จะเกิดขึ้น

การเปลี่ยนแปลงในลักษณะของ Disruption หรือที่เรียกได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผันหักศอก ก่อให้เกิดคำว่า VUCA World ที่แสดงให้เห็นโลกของการเปลี่ยนแปลงที่สะท้อนให้เห็นภาพได้ชัดมากขึ้น คำว่า “VUCA” เป็นอักษรย่อจากคำว่า “Volatility” (ความผันผวน) “Uncertainty” (ความไม่แน่นอน) “Complexity” (ความซับซ้อน) และ “Ambiguity” (ความคลุมเครือ) ดังภาพนี้

ซึ่ง VUCA World ใช้เพื่ออธิบายโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อน โดยเฉพาะในสภาวะการเปลี่ยนแปลงเป็นปกติและ

เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ใน VUCA world นี้ องค์กรหรือหน่วยงานต้องเผชิญกับความท้าทายที่ไม่คาดคิดและต้องมีการตัดสินใจอย่างรวดเร็วเพื่อปรับตัวกับสถานะเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้เป็นสิ่งสำคัญในการประสบความสำเร็จใน VUCA world

นอกจากนี้ยังมีคำใหม่ที่เรียกว่า BANI World ที่มีผู้นำมาใช้เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงของโลก คำว่า “BANI” เป็นอักษรย่อที่ใช้เพื่ออธิบายโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อน โดยเฉพาะในสถานะที่เป็นผลของการเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางการเงิน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งต่างจาก VUCA World ที่เน้นไปที่ความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อนและความคลุมเครือ ซึ่ง BANI ย่อมาจากคำว่า “Brittle” (เปราะบาง) “Anxious” (วิตกกังวล) “Nonlinear” (ไม่เป็นเชิงเส้น) และ “Incomprehensible” (ไม่สามารถเข้าใจได้)

โดย BANI World นี้ จะต้องเผชิญกับความเป็นไปได้ที่ผิดปกติและมีความไม่สมดุลต้องค้นหาวิธีในการปรับตัวเพื่อเข้ากับสถานะเหล่านี้

อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและติดต่อกันไม่เป็นเชิงเส้น การตั้งคำถามใหม่เพื่อให้เข้าใจและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ไม่ชัดเจน

ที่มา: <https://reputationtoday.in/the-vuca-world-is-dead-welcome-to-the-new-bani-world/>

เมื่อเกิดสถานการณ์ Covid - 19 ทำให้เกิดวิถีปกติใหม่ หรือ New Normal สถานะที่เกิดขึ้นหลังจากการเผชิญกับสถานการณ์วิกฤติหรือการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่แตกต่างจากสภาวะปกติที่เคยเห็นมาก่อน โดยมักเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การใช้เทคโนโลยีในการทำงาน การลดการเดินทาง การใช้มาตรการป้องกันโรคที่เข้มงวดมากขึ้น นอกจากนี้ New Normal ยังหมายถึงการปรับตัวให้เข้ากับ

สภาวะปัจจุบัน โดยเน้นความมั่นคงและความปลอดภัย เพื่อที่จะสามารถใช้ชีวิตไปได้ในสภาวะที่แตกต่างจากเดิมอย่างยั่งยืน เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาที่มีการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้นในสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้น

ความหมายของ Next Normal คือสภาวะที่เกิดขึ้นหลังจาก New Normal ซึ่งเป็นการปรับตัวหรือเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อนขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงในแนวคิดหรือมุมมองทางธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงในแนวทางการใช้เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงในแนวคิดการบริหารจัดการและการทำงาน หรือการปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตไปได้อย่างยั่งยืนในสถานการณ์ Next Normal ซึ่งสามารถทำได้ โดยการตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมกับสภาวะปัจจุบันและสถานการณ์ในอนาคต โดยสถานการณ์นี้ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของการจัดการศึกษาที่สะท้อนภาพการศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน

แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงของโลกจะเกิดจากความสามารถหรือพฤติกรรมของมนุษย์ แต่ก็ยังมีผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ตลอดจนจนการเปลี่ยนแปลงจากธรรมชาติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่เรียกว่าสภาพอากาศสุดขั้ว (Extreme weather) คือ สภาวะอากาศที่เกิดขึ้นเป็นพิเศษและมีผลกระทบที่มากขึ้นกว่าสภาวะอากาศปกติ ซึ่งอาจเป็นฝนตกหนักมากขึ้นหรือแผ่นดินไหว ความร้อนหนาว และพายุที่รุนแรง เช่น ฝนตกหนัก น้ำท่วม ไฟป่า หนาว และอุตุนิยามวิทยาที่เป็นอันตราย สภาวะอากาศแบบนี้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นในสภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมมนุษย์ เช่น การปล่อย

ก๊าซเรือนกระจก และการปล่อยมลภาวะเข้าสู่อากาศ การเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนมาถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันทันความคาดหมายได้ยาก เป็นความท้าทายของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพที่กระทรวงศึกษาธิการมีการขับเคลื่อนการศึกษาไทยอย่างสอดคล้องกับที่รัฐบาลไทยได้พยายามอย่างมากในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการเพิ่มการสนับสนุนให้กับโรงเรียนและดำเนินการปฏิรูปการศึกษามาโดยตลอด อย่างไรก็ตามความท้าทายยังคงมีอยู่ดังเช่นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่ต้องการการพัฒนาให้สูงขึ้น การฝึกอบรมพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเท่าทันการเปลี่ยนแปลง อัตราการออกกลางคันของนักเรียนที่สูงเนื่องจากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นความพยายามอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยรวมในประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักของประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับประชาชนไทย ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม บทบาทหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ การวางแผนและกำหนดนโยบายด้านการศึกษาในระดับชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคม การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาโดยเฉพาะในสายวิชาที่สำคัญและสอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนานักเรียนและนักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาทางออนไลน์ และการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อม

สำหรับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา เพื่อให้ได้ผลิตผลงานวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ในการขับเคลื่อนทิศทางการศึกษาของประเทศเพื่อการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนด วิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้ “ภายในปี 2570 ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะที่จำเป็นพร้อมเรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับตัวสอดคล้องกับวิถีชีวิตโลกยุคใหม่” โดยมีการกำหนดพันธกิจ

1. พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
2. สร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
3. ผลิต พัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพกำลังคนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและความต้องการของประเทศ
4. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างผลงานวิจัย องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาทางการศึกษา สังคม หรือสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ
5. พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ชาติ ร่าง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) ฉบับปรับปรุง ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อน ประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ในแผนย่อยที่ 3.3 การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยเฉพาะหมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ตอบโจทย์การพัฒนา

แห่งอนาคต แผนการ

ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -

2579 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ จึงได้กำหนดหลักการสำคัญ ไว้ดังนี้

สร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนและประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงานที่บูรณาการการทำงานร่วมกัน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสานต่อความร่วมมือที่เข้มแข็ง และสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะต้องมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่

สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร ประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา

ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชน โดยมุ่งเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา เพื่อร่วมกัน “พลิกโฉมการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล” (Transforming Education to Fit in the Digital Era) ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงชาติ ศาสนา ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม กีฬา ความปลอดภัย ความมีโอกาและ

ความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่

นโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย
  - 1.1 สร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันภัยคุกคามในชีวิตทุกรูปแบบ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากร ในรูปแบบต่างๆ อย่างเข้มข้น
  - 1.2 ปลุกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และไซเบอร์อย่างสร้างสรรค์
  - 1.3 ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
  - 1.4 พัฒนาบทบาทและภารกิจด้านความปลอดภัยของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน
2. การยกระดับคุณภาพการศึกษา
  - 2.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ให้กับผู้เรียน
  - 2.2 จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาให้กับผู้เรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในรูปแบบ Active Learning, STEM Education, Coding ฯลฯ และกระบวนการส่งต่อในระดับที่สูงขึ้น
  - 2.3 พัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผลฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นแห่งอนาคต

2.4 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะด้าน Soft Power ให้กับผู้เรียน

2.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกช่วงวัย ได้เรียนรู้ตามความสนใจผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มที่หลากหลาย

2.6 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss)

2.7 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียน การสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและบริบทของพื้นที่

2.8 ส่งเสริมการให้ความรู้และทักษะด้านการเงินและการออม (Financial Literacy) ให้กับผู้เรียน โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.9 ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้นำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติไปใช้ในการวางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

2.10 พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน

3. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย

3.1 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งแก้ปัญหาเด็กตกหล่นและออกกลางคัน

3.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อรับการพัฒนาอย่างรอบด้าน มีคุณภาพตามศักยภาพ ตามวัย ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามมาตรฐาน โดยบูรณาการร่วมกันกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 พัฒนาข้อมูล และทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่มเยาวชนอายุ 15 - 24 ปี ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม (Not in Education, Employment or Training : NEETs)

3.4 พัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home - based Learning) รวมทั้งการศึกษาทางเลือกอื่น ๆ

3.5 พัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ในหน่วยงานที่จัดการศึกษาและให้มีหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนระบบธนาคารหน่วยกิตในภาพรวม และการเชื่อมโยงทั้งระหว่างรูปแบบ ประเภท และระดับการศึกษา

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

4.1 พัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบบโมดูล (Modular System) มีการบูรณาการวิชาสามัญและวิชาชีพในชุดวิชาชีพเดียวกัน เชื่อมโยงการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและระบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block Course) เพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาอย่างเข้มข้นเพื่อการมีงานทำ

4.2 ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และยกระดับสมรรถนะกำลังคนตามกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมทั้งขับเคลื่อนความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

4.3 พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ โดยการ Re-skill

Up-skill และ New skill เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบหลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งผู้สูงอายุโดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.4 ส่งเสริมการพัฒนาระบบการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ตามสมรรถนะที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพ และการนำผลการทดสอบไปใช้คัดเลือกเข้าทำงาน ศึกษาต่อ ขอรับประกาศนียบัตรมาตรฐานสมรรถนะการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) การขอรับวุฒิบัตรสมรรถนะภาษาอังกฤษ (English Competency)

4.5 จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาการจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start Up) ภายใต้ศูนย์พัฒนาอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อการส่งเสริม และพัฒนาผู้ประกอบการด้านอาชีพทั้งผู้เรียนอาชีวศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยเชื่อมโยงกับ คศน. และสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในวิถีชีวิตรูปแบบใหม่

4.6 เพิ่มบทบาทการอาชีวศึกษาในการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการและกำลังแรงงานในภาคเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) และกลุ่มยุวเกษตรกรอัจฉริยะ (Young Smart Farmer) ที่สามารถรองรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

4.7 พัฒนาหลักสูตรอาชีพสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนและประชาชนที่สอดคล้องมาตรฐานอาชีพเพื่อการเข้าสู่การรับรองสมรรถนะ และได้รับคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

5. การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากร

5.1 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการประเมินวิทยฐานะ โดยใช้ระบบการประเมินตำแหน่ง

และวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (Digital Performance Appraisal : DPA)

5.2 ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา

5.3 พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล

5.4 ส่งเสริมสนับสนุนการวัดสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผล เพื่อนำผลไปใช้ในการยกระดับการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินในชั้นเรียน

5.5 พัฒนาขีดความสามารถของครู และบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต

5.6 ส่งเสริมสนับสนุนการทดสอบสมรรถนะครู และบุคลากรด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการทำงาน

5.7 เร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทั้งระบบ ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการวางแผนและการสร้างวินัยด้านการเงินและการออม

6. การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล

6.1 ขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการด้วยนวัตกรรม และการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน (Digitalize Process) การเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูล (Sharing Data)

การส่งเสริมความร่วมมือ บูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

6.2 พัฒนาประสิทธิภาพของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษา โดยยึดหลักความจำเป็นและใช้พื้นที่เป็นฐาน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.4 เสริมสร้างคุณธรรม มาตรฐานทางจริยธรรมและปลูกจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

7. การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ

ดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ควบคู่กับการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพในระดับมหภาคอย่างต่อเนื่องโดยตลอด โดยคำนึงถึงความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความหลากหลาย โดยแผนงานทางการศึกษา โครงการและกิจกรรมทางการศึกษาล้วนส่งผลต่อปฏิรูปการศึกษาให้เกิดการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ทำให้เห็นภาพของการจัดการศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่านได้อย่างชัดเจน

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนกับ
การศึกษาไทย
ในโลกยุคเปลี่ยนแปลงผ่าน

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กับการศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน

โลกยุคเปลี่ยนผ่านเป็นโลกที่เผชิญกับภาวะของการเปลี่ยนแปลง เป็นการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและวิถีคิดให้เท่าทันและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคมและเศรษฐกิจที่เกิดจากแรงกดดันของการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความอยู่รอดและเติบโต นับเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเป็นความท้าทายของการจัดการศึกษาที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวผ่านการปรับเปลี่ยนได้อย่างราบรื่นและไปถึงยังเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ภายใต้สภาพแวดล้อมใน VUCA World และ BANI World นั้นย่อมเป็นความท้าทายต่อการจัดการศึกษามากกว่าในอดีต ผู้เรียนที่เป็นเด็กและเยาวชนควรต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เหมาะสมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ก้าวข้ามอุปสรรคและก้าวพ้นความท้าทายได้อย่างสง่างาม

การจัดการศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่านเพื่อการพัฒนาผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์ปัจจุบันและคาดการณ์อนาคต โดยมีการกำหนดทิศทางและการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ต้องมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพในอนาคต และการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในยุคของการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้อยู่รอดได้อย่างยั่งยืน การก้าวเข้าสู่โลกยุคเปลี่ยนผ่านไม่ได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาเท่านั้นแต่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของความก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยเฉพาะเมื่อเกิดปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent) หุ่นยนต์ (Robots) และความก้าวหน้าทางดิจิทัลต่าง ๆ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลยังส่งผลให้เกิดโลกคู่ขนานที่เป็นโลกเสมือนจริงทางออนไลน์ ตัวอย่างเช่น จักรวาลนอภิมิตร (Metaverse) ที่สามารถมีอวตาร (Avatar) ของบุคคลจำลอง แต่ละคนเข้าไปใช้ชีวิตในนั้นที่สามารถประยุกต์ใช้กับทางการศึกษา ซึ่งเป็นลักษณะของ Virtual Reality (VR) คือ การจำลองสภาพแวดล้อมจริงเข้าไปให้เสมือนจริง ผ่านการรับรู้จากการมองเห็น เสียง สัมผัสหรือแม้กระทั่งกลิ่น โดยจะตัดขาดบุคคลออกจากสภาพแวดล้อมปัจจุบันเพื่อเข้าไปสู่ภาพที่จำลองขึ้นมา ตัวอย่างเช่น การจำลองสถานที่

google street view และยังมี Augmented Reality (AR) คือ การรวมสภาพแวดล้อมจริงกับวัตถุเสมือนเข้าด้วยกันในเวลาเดียวกัน โดยวัตถุเสมือนที่วางนั้น อาจจะเป็นภาพวิดีโอ เสียง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ประมวลผลมาจากคอมพิวเตอร์ มือถือ แท็บเล็ตหรืออุปกรณ์สวมใส่ขนาดเล็กต่าง ๆ และทำให้เราสามารถตอบสนองกับสิ่งที่จำลองนั้นได้ ตัวอย่างของการใช้งาน AR ก็คือ เกม Pokémon Go ถือเป็นปรากฏการณ์ครั้งสำคัญ ของนักเล่นเกมทั่วโลกที่เทคโนโลยีโลกเสมือนที่ก้าวสู่โลกความเป็นจริง

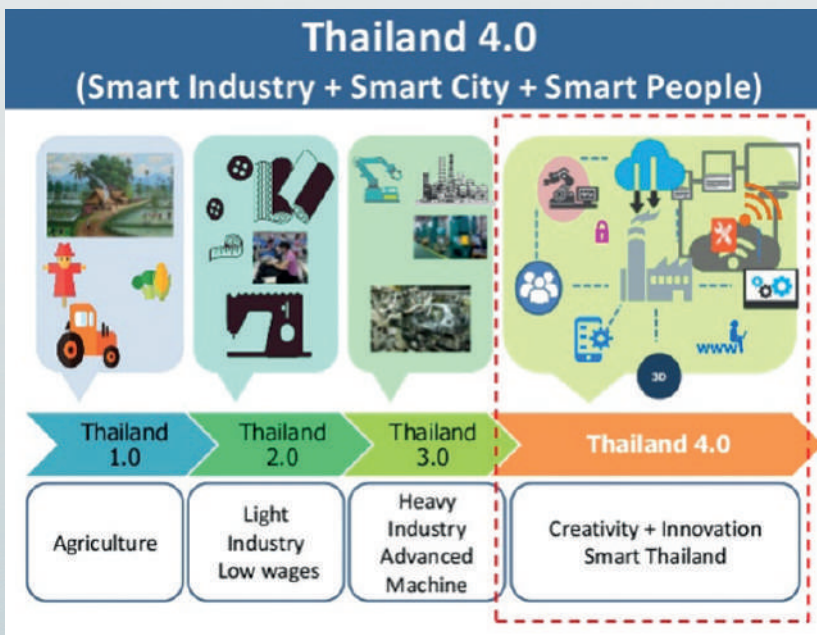
นวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือดิจิทัลต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการเกิดวิธีการใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่มีความสามารถในการทำงานเท่ากันหรือมากกว่ามนุษย์ จนทำให้เกิดผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของคนในอนาคตที่จะมีอาชีพที่ต้องเปลี่ยนไปจากเดิม โดยอาจมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทดแทนการทำงานของคนที่มีความสามารถในการทำงานแบบซ้ำ ๆ และเป็นแบบแผน ทำให้คนอาจไม่สามารถประกอบอาชีพแบบเดิมได้เมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาทดแทนได้ อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษา ยังคงมีความสำคัญที่ต้อง

มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับโลกยุคเปลี่ยนผ่าน โดยการสร้างทักษะใหม่ สมรรถนะใหม่ที่ยังคงมีหัวใจของความเป็นมนุษย์ (Humanity) ที่มีการเรียนรู้ทางอารมณ์สังคม (Socioemotional skills) และกรอบการคิดแบบเติบโตได้ (Growth mindsets) ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aging Society) อย่างเป็นทางการเมื่อปี 2564 โดยเห็นได้ชัดจากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร โดยผู้สูงอายุมีอายุยืนมากขึ้นในขณะที่มีจำนวนเด็กเกิดน้อยลง ซึ่งเด็กเกิดโดยเฉลี่ยปีละ

ประมาณ 1,200,000 คน ปัจจุบันเหลือเพียงราว ๆ 500,000 - 600,000 คน ทั้งนี้ไม่เพียงเฉพาะในประเทศไทยแต่มีการเปลี่ยนแปลงไปทั่วโลก องค์การสหประชาชาติ ระบุว่า ภายในเวลา 9 ปี หรือน้อยกว่าจากปัจจุบัน หลายประเทศจะประสบกับความเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์ (Demographic disruption) ซึ่งประเทศไทยจะก้าวสู่สังคม

ผู้สูงวัยขั้นสูงสุด (Super-aged society) โดยราว 1 ใน 3 ของคนไทยจะมีอายุเกิน 60 ปี ปรัชญาการณีนี้อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาทางสังคมและเศรษฐกิจครั้งใหญ่ โดยเฉพาะด้าน “ตลาดแรงงาน” ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทยของประเทศไทยที่ต้องเตรียมให้เข้าสู่โลกยุคเปลี่ยนผ่านนี้เช่นกัน

ประเทศไทยได้มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ “ไทยแลนด์ 4.0” ที่เริ่มจาก

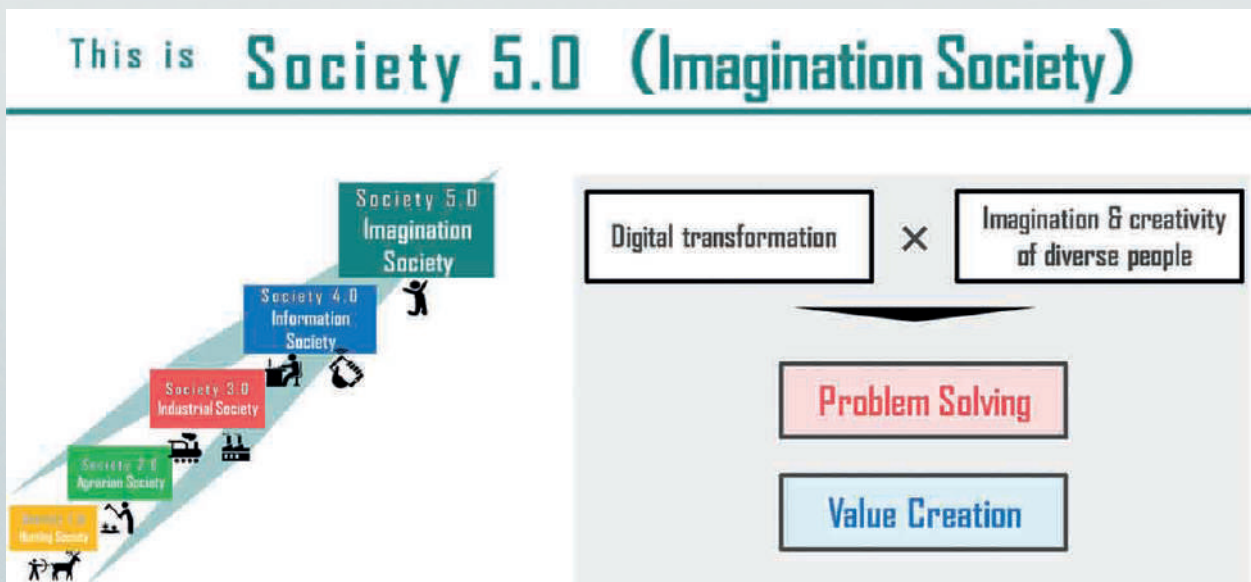
- 1.0 ยุคเกษตรกรรม
- 2.0 ยุคอุตสาหกรรมเบา
- 3.0 ยุคอุตสาหกรรมหนัก
- 4.0 ยุคสมาร์ทไทยแลนด์ ที่ผสานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ภาพ The Thai government is working hard to promote “Thailand 4.0” as a new gimmick ที่มา: Thailand Business News (<https://www.thailand-business-news.com/featured/54286-thailand-4-0-need-know>)

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) (<https://www.nxpo.or.th/bcg-economy/>) ระบุว่าในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 3 ต่อปี ด้วยอัตราการเติบโตดังกล่าวไม่เพียงพอในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวข้าม “กับดักประเทศรายได้ปานกลาง” และลดความเหลื่อมล้ำประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วย ความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นเจ้าของสินค้าและบริการมูลค่าสูง ที่ยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการ นำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลสมัยใหม่ ที่ช่วยทลายข้อจำกัด ให้เกิดการก้าวกระโดดของการพัฒนาต่อยอด และสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน กระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งแบบทั่วถึง (Inclusive Growth)

ด้วยการใช้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า “BCG Model” ซึ่งเป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ BCG Model มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสอดคล้องกับหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

ทั้งนี้ประเทศไทยได้มีลำดับของการเปลี่ยนแปลงแสดงให้เห็นเช่นกัน ตั้งแต่สังคม 1.0 สังคมล่าสัตว์ 2.0 สังคมเกษตรกรรม 3.0 สังคมอุตสาหกรรม 4.0 สังคมข้อมูลสารสนเทศ 5.0 สังคมสร้างสรรค์ ที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล การใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้คนที่มีความหลากหลายสู่การแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์คุณค่า

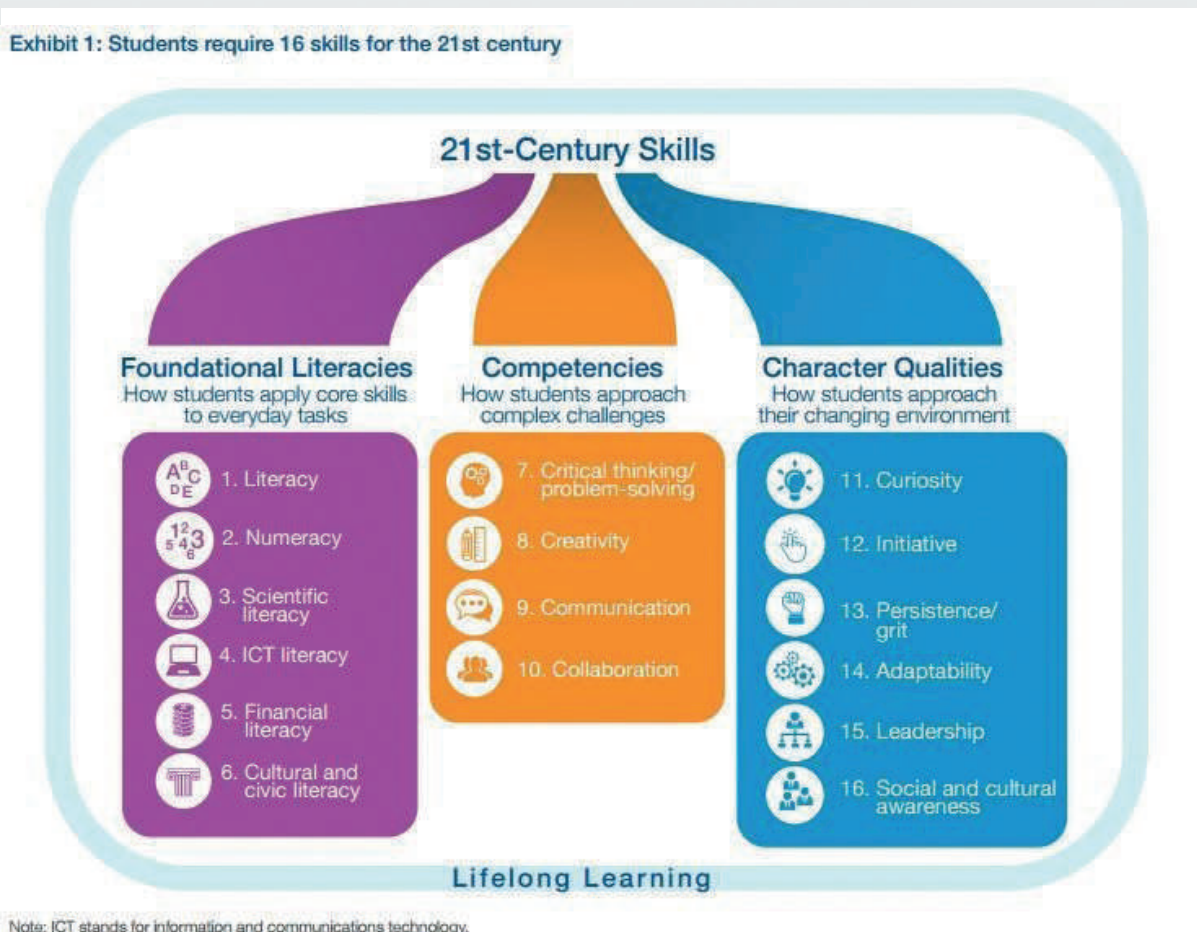
ภาพ Society 5.0 ที่มา: Society 5.0 - CO-Creating the Future - (Keidanren)

(<https://digital.thecatcompanyinc.com/b20magazine/tokyo-2019/society-5-0-updates-on-japanese-business-and-economy/>)

กระแสทิศทางการเปลี่ยนแปลงของทั้งโลก ที่แสดงตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจนทั้งในไทยแลนด์ 4.0 และ BCG ในประเทศไทยและสังคม 5.0 ในประเทศญี่ปุ่น เกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ในการดำรงชีวิตจากความสามารถของ มนุษย์ ทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมดังกล่าวจำเป็นต้องพัฒนาคนให้พร้อม สำหรับการใช้ชีวิตร่วมกับเทคโนโลยีและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในโลกยุคดิจิทัล รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่คาดการณ์ได้ยากในโลก ยุค VUCA world และ BANI world ดังตัวอย่าง เช่น การเกิดสถานการณ์โควิด-19 ที่เป็นการแพร่ ระบาดของโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสที่ส่งผลกระทบไป ทั่วโลก โดยแม้สถานการณ์นี้จะได้รับการแก้ปัญหา ในหลายมิติ แต่ชีวิตความเป็นอยู่มีการเปลี่ยนแปลง เข้าสู่ยุควิถีชีวิตปกติก้าวหน้าต่อไป (Next Normal)

ที่ยังคงมีการใช้เทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรม เข้าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ จึงมีความสำคัญที่จำ เป็นต้องเข้าใจ ต้องคิดสรร ต้องประยุกต์ และต้อง สร้างสรรค์ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ของผู้เรียน

การจัดการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งกับ การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ทิศทางของการ พัฒนาผู้เรียนมีการเปลี่ยนจุดเน้นเปลี่ยนต่างไป จากเดิมที่ต้องการผู้ที่มีความรู้มากเป็นมุ่งเน้นการ พัฒนาทักษะหรือความสามารถหรือสมรรถนะของ ผู้เรียนมากกว่าการมีความรู้ที่มากมายแต่เพียง เท่านั้น ดังเช่นการมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การรอบรู้ (Literacy) สมรรถนะ (Competency) และคุณลักษณะ (Characteristics) ของบุคคลดังภาพ

World Economic Forum ได้จัดให้กลุ่มทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในอนาคต โดยมีทักษะย่อยมากถึง 5 ใน 10 ทักษะจำเป็น ในปี 2025 ที่อยู่ในกลุ่มนี้ เพราะในอนาคตการทำงานจะยังมีความยากและซับซ้อน

มากยิ่งขึ้น ดังนั้นโลกยุคใหม่จึงต้องการบุคคลที่มีทักษะการคิดและตัดสินใจที่ดี รวมถึงสามารถคิดค้นวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้ ทักษะเหล่านี้จึงเป็น ทักษะจำเป็น ที่บุคคลควรมีไม่ว่าจะทำงานอยู่ในอาชีพใด ตำแหน่งใดก็ตาม ดังภาพ

Top 10 skills of 2025

Analytical thinking and innovation	Leadership and social influence
Active learning and learning strategies	Technology use, monitoring and control
Complex problem-solving	Technology design and programming
Critical thinking and analysis	Resilience, stress tolerance and flexibility
Creativity, originality and initiative	Reasoning, problem-solving and ideation

Type of skill

- Problem-solving
- Self-management
- Working with people
- Technology use and development

มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความสงสัยใคร่รู้ มีความต้องการแสวงหาความจริงและสร้างองค์ความรู้ใหม่เสมอ มนุษย์เรียนรู้เพื่อการแก้ไขปัญหา และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อให้ข้ามพ้นอุปสรรค

ที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงบนโลกนั้นเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ในอดีต เริ่มจากมนุษย์ล่าที่อาศัยการล่าสัตว์เป็นอาหาร สู่การทำเกษตร

การทำหัตถกรรมในครัวเรือน เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม ขับเคลื่อนสู่ความก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิถีชีวิต อาชีพ วัตถุ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งองค์ความรู้ในศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนา มนุษย์ทำให้การศึกษามีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในยุคที่แต่ละยุคแตกต่างกัน ทำให้รูปแบบการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย รวมทั้งความคาดหวังที่มีต่อศักยภาพของมนุษย์โดยในช่วงศตวรรษที่ 21 ทำให้เกิดการศึกษาระดับสมรรถนะที่หลายประเทศให้ความสำคัญ รวมทั้งประเทศไทยด้วยซึ่งการศึกษาระดับสมรรถนะเป็นการจัดการศึกษาแบบหนึ่งที่ทำให้มีความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน

เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนประการหนึ่ง เป็นการทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และได้สร้างองค์ความรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ อย่างไรก็ตามการศึกษาระดับสมรรถนะมีจุดเน้นที่ไม่มุ่งเฉพาะเพียงความรู้แต่เป็นการใช้ความรู้เพื่อให้เกิดสมรรถนะ OECD Future of Education and Skills 2030 Concept Note (OECD, 2019) ได้ระบุว่า ความรู้ครอบคลุมข้อเท็จจริง แนวคิด ความคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับแง่มุมต่างๆ ของโลกที่กำหนดไว้ ความรู้มักจะรวมถึงแนวคิดและความคิดเชิงทฤษฎีเช่นเดียวกับความเข้าใจจากการปฏิบัติบนฐานประสบการณ์ที่ได้ทำงานบางอย่าง แม้ว่าจะมีคำจำกัดความความรู้อื่นอีกมากมาย คำนี้ได้รับการทดสอบและนำไปใช้โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

OECD (Future of Education and Skills 2030) ระบุว่า กรอบการเรียนรู้ของ OECD 2030 ซึ่งเป็นผลงานของโครงการจำแนกความรู้

4 ประเภทที่แตกต่างกัน ได้แก่ ศาสตร์สาขาวิชา สหวิทยาการ ญาณวิทยา และ ขั้นตอนประเภทของความรู้

1) ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์สาขาวิชา (Disciplinary knowledge) ประกอบด้วยแนวคิดเฉพาะเรื่องและเนื้อหาโดยละเอียด เช่น ความรู้ที่ได้จากการศึกษาคณิตศาสตร์ ภาษา

2) ความรู้แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary knowledge) เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงแนวคิดและเนื้อหาของสาขาวิชาหนึ่ง/ เรื่องหนึ่งกับแนวคิดและเนื้อหาของสาขาวิชา/ วิชาอื่น ๆ

3) ความรู้ทางญาณวิทยา (Epistem- icknowledge) คือความเข้าใจว่าผู้ปฏิบัติที่เชี่ยวชาญในสาขานั้นทำงานและคิดอย่างไรความรู้นี้ช่วยให้ผู้เรียนค้นหาจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เข้าใจการประยุกต์ใช้การเรียนรู้และขยายความรู้ทางศาสตร์สาขาวิชา

4) ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน (Procedur- alknowledge) คือความเข้าใจในวิธีการดำเนินการบางอย่างชุดของขั้นตอนหรือการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนบางอย่างเป็นแบบเฉพาะของโดเมน บางส่วนสามารถถ่ายโอนข้ามโดเมนได้ ใน OECD Learning Compass 2030 ได้เน้นย้ำความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนที่ถ่ายทอดได้ ซึ่งเป็นความรู้ที่ผู้เรียนสามารถใช้ในบริบทและสถานการณ์ต่างๆ เพื่อระบุแนวทางแก้ไขปัญหา

ความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมได้รับการพัฒนาโดยมีการเกี่ยวข้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในส่วนของแนวคิดสมรรถนะมีความหมายมากกว่าการได้มาซึ่งความรู้และทักษะ แต่เกี่ยวข้องกับการระดมความรู้ ทักษะ ทักษะ และค่านิยมในบริบทเฉพาะต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่ซับซ้อน ในทางปฏิบัติการแยกความรู้และ

ทักษะออกจากกันเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เป็นการพัฒนาร่วมกัน Klieme และคณะ (2004) ยืนยันว่า “ระดับความสามารถที่สูงขึ้นมีลักษณะเฉพาะด้วยกระบวนการความรู้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น สมรรถนะในระดับที่สูงขึ้น ความรู้จะถูกแปลงเป็นทักษะ” นักวิจัยตระหนักดีว่าความรู้และทักษะเชื่อมโยงถึงกันอย่างไร ตัวอย่างเช่น รายงานของสภาวิจัยแห่งชาติเกี่ยวกับสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 (2012) ระบุว่า “การพัฒนาความรู้ด้านเนื้อหาเป็นรากฐานสำหรับการได้มาซึ่งทักษะ ในขณะที่ทักษะเหล่านั้น จำเป็นต่อการเรียนรู้และใช้เนื้อหาอย่างแท้จริง กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทักษะและความรู้ด้านเนื้อหาไม่เพียงเกี่ยวพันกันเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างซึ่งกันและกันอีกด้วย”

การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ในส่วนนี้จะกล่าวถึงทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitivism) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคม (Social constructivism) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) ทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) เนื่องด้วยสมรรถนะเป็นการเรียนรู้และเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดเวลา ทฤษฎีการเรียนรู้เป็นการอธิบายกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ และมีการอธิบายที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษานั้นอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่สังเกตได้ และเป็นพฤติกรรมของแต่ละคน พฤติกรรมใหม่จะเกิดขึ้น

ซ้ำ ๆ ตามเป้าหมายที่ต้องการที่ชัดเจน (รู้ว่าจะต้องทำอะไรถึงถูกต้อง) จนกลายเป็นนิสัย (ความคิดและความรู้สึก) โดยพฤติกรรมที่แสดงออกภายนอกจะสะท้อนให้เห็นภายในบุคคล โดยพฤติกรรมจะสะท้อนนิสัย ซึ่งพฤติกรรมและนิสัยจะสอดคล้องกับ เป้าหมายของการศึกษาหรือวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในความเป็นจริงในสถานการณ์ใหม่ ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรถึงจะถูกต้อง พฤติกรรมไม่เกิด ผู้เรียนไม่ได้ถูกฝึกให้ตอบสนองต่อสถานการณ์ใหม่ Gonczi (1997) อธิบายว่า สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่ไม่ต่อเนื่องและสังเกตได้ (discrete and observable behaviors) ที่สอดคล้องกับการทำงาน (tasks) นั้น ๆ ให้สำเร็จ โดยหลักฐานที่แสดงว่า ผู้เรียนมีสมรรถนะจะขึ้นอยู่กับการสังเกตการแสดงออกโดยตรง (direct observation of performance) ข้อดีของการมองสมรรถนะแบบพฤติกรรมนิยมนั้น จะออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินได้ง่าย โดยพฤติกรรมเป็นสิ่งที่สังเกตง่ายและเน้นไปที่งานแต่ละชิ้นที่กำหนดขึ้น โดยข้อจำกัด คือ งานไม่ได้เชื่อมโยงกัน ไม่สนใจการแสดงออกที่ใช้ในการทำงานพร้อม ๆ กัน ไม่สนใจงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือต้องเผชิญนอกสถานศึกษา และไม่สนใจคุณลักษณะ (attributes) กระบวนการ (processes) และผลกระทบ (effects) ที่มีต่อการแสดงออกของผู้เรียน

ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitivism)

ทฤษฎีปัญญานิยมนี้ ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยเน้นไปที่กระบวนการคิดเบื้องหลังการแสดงพฤติกรรม (thought processes behind the behaviors) โดยอธิบายพฤติกรรมของผู้เรียนโดยต้องเข้าใจกระบวนการคิด โดยผู้เรียนมีเหตุผลว่าทำไมถึงแสดงออกแบบนั้น ทำไมถึงตัดสินใจแบบนั้น พฤติกรรมที่เปลี่ยน สะท้อน บางอย่างเกิดขึ้น

ในภายในผู้เรียน (คิด + รู้สึก) การรู้กระบวนการ เพื่อทำงานอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงประสิทธิภาพ ของการแสดงออก (do a task consistently, improve performance) โดยทำดีกว่าไม่ดีที่สุด (do better, not the best) สถานการณ์ใหม่ ทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเลือกกลยุทธ์ที่ถูกต้อง (correct strategy) Gonczi (1997) อธิบายว่า ทฤษฎีปัญญานิยมมองไม่เหมือนกับพฤติกรรม นิยมที่มองเป็นการแสดงออกจากการทำงาน อย่างเฉพาะเจาะจง (performance on tasks (specific) ในทำนองเดียวกัน งานจะสะท้อน การแสดงออกคล้าย ๆ กัน เพื่อทำเหล่านั้นให้สำเร็จ แต่เป็นการสร้างโดยทั่วไป (a generic construct) และเป็นคุณลักษณะ (attribute) ที่เป็นพื้นฐาน ของการแสดงออกเหล่านั้น โดยคุณลักษณะ สามารถที่จะแปลง (transfer) เป็นการแสดงออก แบบต่าง ๆ ซึ่งงานและบริบทต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ เป็นทั่วไปมากกว่าเฉพาะเจาะจง ในทฤษฎีปัญญานิยม ค่อนข้างไม่สนใจสมรรถนะเฉพาะเจาะจง (specific competencies)

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) มีพื้นฐานมาจากแนวคิด ของ Piaget แนวคิดของทฤษฎีนี้ เน้นผู้เรียนเป็น ผู้สร้างความรู้ โดยเป็นผู้สร้างความรู้ โดยการ ลงมือกระทำ Piaget เชื่อว่าถ้าผู้เรียนถูกกระตุ้น ด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive conflict) หรือ เรียกว่าเกิดการเสีย สมดุลทางปัญญา (Disequilibrium) ผู้เรียนต้อง พยายามปรับโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive structuring) ให้เข้าสู่ภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยวิธีการดูดซึม (Assimilation) ได้แก่ การรับ ข้อมูลใหม่จากสิ่งแวดล้อมเข้าไปไว้ในโครงสร้างทาง ปัญญา และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) คือ การเชื่อมโยงโครงสร้าง ทางปัญญาเดิม หรือความรู้เดิมที่มีมาก่อนกับ

ข้อมูลข่าวสารใหม่ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถปรับ โครงสร้างทางปัญญาเข้าสู่สภาพสมดุล หรือสามารถ ที่จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้หรือเกิดการเรียนรู้ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองนี้ ให้คำ อธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยเน้นไปที่ผู้เรียนสร้าง ความเข้าใจ การรับรู้ มุมมอง แนวคิดด้วยตนเอง จากประสบการณ์ที่พบในสถานการณ์จริง หรือ จัดให้เกิดสถานการณ์การเรียนรู้ และบริบทต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต้อง สังเกตได้ และไม่จำเป็นต้องเป็นพฤติกรรมเพียง อย่างเดียว ทั้งความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม สะท้อนการเปลี่ยนแปลง โดยความสามารถ ในการประยุกต์และความยืดหยุ่น (adaptability & flexibility) ของผู้เรียนถูกเตรียม เพื่อให้เผชิญ สถานการณ์ใหม่ แก้ปัญหาได้โดยนำความรู้ที่มีอยู่ไป ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ดีขึ้น (better apply existing knowledge to a new situation)

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิง สังคม (Social constructivism) โดย Vygotsky ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ ที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ไม่ใช่กระบวนการภายในที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลเท่านั้น เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ได้ศึกษาทางด้านพัฒนาการ ทางปัญญาเช่นเดียวกับ Piaget แต่จะแตกต่างที่จะ ให้ความสนใจกับการมีปฏิสัมพันธ์จากโลกภายนอก (outward) จะทำให้เกิดพัฒนาการทางปัญญา (inside) ขณะที่ทฤษฎีของ Piaget จะเป็นการศึกษา ด้านภาวะการเจริญเติบโตภายในของมนุษย์ อายุ และขั้นพัฒนาการจะมีผลต่อการนำไปและประยุกต์ ใช้กับสถานการณ์ภายนอกหรืออาจกล่าวได้อีกอย่าง ว่าเป็นการเริ่มจากข้างใน (inside) ไปยังข้างนอก (outward) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เชิงสังคม มีแนวคิดที่สำคัญที่ว่า “ปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้าน พหุปัญญา” รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพ

ในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าผู้เรียนอยู่ต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และ Vygotsky เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้โดยผ่านทาง การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็ก กับ ผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครู และเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural context) สมรรถนะตามทฤษฎีนี้ จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการได้รับความช่วยเหลือในการเรียนรู้ จนสามารถทำงานที่มีการแสดงให้ เห็นให้บรรลุผลสำเร็จ

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) โดย Seymour Papert แห่ง Massachusetts Institute of Technology มีรากฐานมาจากทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองของ Piaget แนวคิดของทฤษฎีนี้ เชื่อว่าการเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนได้รับโอกาสสร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนได้เห็นความคิดของตนเองเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา หมายถึงผู้เรียนได้มีการสร้างความรู้ขึ้นและเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน เป็นความรู้ที่คงทน สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนได้ดี นอกจากนี้ ความรู้ที่สร้างขึ้นด้วยตนเองนี้เป็นฐานให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในลักษณะวงจรเสริมแรงภายในตัวเองของผู้เรียน (บุปผชาติ ทักษิกรณ์, 2551; สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ, 2551) ซึ่งการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่แสดงให้เห็นการสร้าง

ความรู้ที่เกิดขึ้น ยังเป็นการแสดงถึงสมรรถนะในการทำงานที่ผู้เรียนใช้ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ได้รับการพัฒนาขึ้นด้วย บุปผชาติ ทักษิกรณ์ (2551) กล่าวว่า การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างชิ้นงานนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมเครื่องมือสร้างที่เหมาะสม เพื่อผู้เรียนจะสามารถนำเครื่องมือชิ้นนั้น ๆ ไปใช้สร้างความรู้หรือชิ้นงานที่มีความหมายต่อตนเอง ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะได้รับเครื่องมือชนิดเดียวกันแต่ชิ้นงานแตกต่างกันตามจินตนาการ ความคิด และความสามารถในการแก้ปัญหาของแต่ละคนที่แตกต่างกันไป เป็นการส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม การสร้างชิ้นงานของผู้เรียนจะนำไปสู่การสร้างความรู้ได้นั้น ยังขึ้นอยู่กับบรรยากาศและสภาพแวดล้อมหรือบริบททางสังคม เช่น การให้ผู้เรียนได้มีทางเลือกหลายทางเลือก ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างชิ้นงานที่ตนเองสนใจ ส่งผลให้ผู้เรียนเต็มใจที่จะสร้างชิ้นงานให้สำเร็จ แม้ต้องเผชิญกับปัญหาหรือความยากลำบากมากมาย โดยความหลากหลายในกลุ่มผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเรียนรู้จากกันและกัน และห้องเรียนที่มีบรรยากาศความเป็นกันเอง ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย อบอุ่น และปลอดภัย ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนสามารถสอบถามหรือปรึกษาเพื่อนและครูได้ตลอดเวลา

ทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้ (Connectivism) โดย Siemens (2005) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้เป็นทฤษฎีที่รองรับความรู้ที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกวัน ทำให้ความรู้ที่มีอยู่นั้นมีอายุการใช้งานที่สั้นลง ความรู้ที่ทันสมัยในปัจจุบันกลายเป็นความรู้ที่ล้าสมัยในเวลาอันรวดเร็ว เนื่องจากเทคโนโลยีมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงทำให้คนเรามีความ

จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต องค์ความรู้ที่มีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลข่าวสารที่มีจำนวนมหาศาลทำให้ไม่สามารถจะเรียนรู้เฉพาะในห้องเรียนได้ตลอดไป มนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวในการดำรงชีวิตให้มีความสอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความรู้ที่ทันกับกาลเวลาและยุคสมัย ทฤษฎีการเชื่อมโยงความรู้ แสดงให้เห็นถึงการได้มาจากการเรียนรู้ การได้มาซึ่งความรู้ที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความรู้ที่มาจากความคิดที่หลากหลายที่มีกระบวนการเชื่อมโยงสารสนเทศผ่านเครื่องมือที่ไม่ใช่มนุษย์ อย่างไรก็ตามการเชื่อมโยงเป็นการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องจากการหาข้อมูลความคิด และแนวคิด โดยผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติสมรรถนะของผู้เรียนมุ่งเน้นไปที่การเชื่อมโยงไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายระหว่างบุคคล เทคโนโลยีและที่สำคัญคือความคิด ทำให้เห็นกระบวนการทางความคิด การเปลี่ยนแปลงภายใน และผลลัพธ์ของความรู้ที่เกิดขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดสมรรถนะที่เป็นพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นความสามารถติดตัวเมื่อจบการศึกษา มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามสาระการเรียนรู้หรือคร่อมวิชา สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เป็นสมรรถนะที่มีลักษณะ “content - free” คือ ไม่ขึ้นกับเนื้อหาสาระของศาสตร์ใด ๆ อย่างไรก็ตามสมรรถนะหลักโดยตัวมันเองไม่ได้ปราศจากความรู้ แต่ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะหลักจะเป็นองค์ความรู้เชิงกระบวนการ (Procedural Knowledge) ซึ่งเป็นชุดของขั้นตอนหรือการปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของสมรรถนะนั้น ๆ เป็นได้ทั้งกระบวนการที่ใช้เฉพาะศาสตร์หรือบูรณาการข้ามศาสตร์ เช่น ความรู้ที่เป็นองค์ประกอบของสมรรถนะการคิดขั้นสูง เป็นชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดประเภทต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดสร้างสรรค์ กำหนดเป็น 6 สมรรถนะ ดังภาพ

ภาพ สมรรถนะหลัก 6 ประการ
ที่มา <https://cbethailand.com/หลักสูตร-2/กรอบหลักสูตร/สมรรถนะหลัก-6-ประการ>

สมรรถนะการจัดการตนเอง

นิยาม การรู้จัก รัก เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น การพัฒนาปัญญาภายใน ตั้งเป้าหมายในชีวิตและกำกับตนเองในการเรียนรู้และใช้ชีวิต การจัดการอารมณ์และความเครียด รวมถึงการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถฟื้นคืนสู่สถานะสมดุล (Resilience) เพื่อไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายในชีวิต มีสุขภาวะที่ดีและมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี

องค์ประกอบ การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีเป้าหมายในชีวิต การจัดการอารมณ์และความเครียด การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต

สมรรถนะการคิดขั้นสูง

นิยาม สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณบนหลักเหตุผลอย่างรอบด้าน โดยใช้คุณธรรมกำกับการตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ใช้จินตนาการและความรู้สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีเป้าหมาย

องค์ประกอบ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking : HOT-CTC) การคิดเชิงระบบ (System Thinking : HOT-STM) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking : HOT-CRT) การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Thinking : HOT-PRB)

สมรรถนะการสื่อสาร

นิยาม มีความสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่าง ๆ ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ความเข้าใจ ในระบบคุณค่า การแก้ปัญหาร่วมกันผ่านกลวิธีการสื่อสาร อย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบ การรับสารอย่างมีสติ และถอดรหัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจ การรับส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม

นิยาม สามารถจัดระบบและกระบวนการทำงาน กิจการ และการประกอบการใด ๆ ทั้งของตนเอง และร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การรวมพลังทำงานเป็นทีม มีแผน ขั้นตอน ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีภาวะผู้นำ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประสานความคิดเห็นที่แตกต่างสู่การตัดสินใจและแก้ปัญหาเป็นทีม อย่างรับผิดชอบต่อร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่ยุ่งยาก

องค์ประกอบ เป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ กระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง อย่างเป็นระบบ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการจัดการความขัดแย้ง

สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

นิยาม การปฏิบัติตนอย่างรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก รู้เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในกฎกติกาและกฎหมาย มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย เห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีบทบาทในการตัดสินใจ และสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยยึดมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และสันติวิธี

องค์ประกอบ พลเมืองรู้เคารพสิทธิ พลเมืองรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ พลเมืองมีส่วนร่วมอย่างมีวิจารณญาณ พลเมืองผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง

สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

นิยาม มีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของโลกและเอกภพและความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และธรรมชาติในชีวิตประจำวัน ใช้และรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยี มีความอยากรู้ อยากรู้เห็น ช่างสังเกต เห็นคุณค่า สามารถแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ เพื่อการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบ การเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลกและในเอกภพ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เพื่อการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน การสร้าง ใช้ และรู้เท่าทันวิทยาการเทคโนโลยี การมีคุณลักษณะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

สำหรับการเข้าใจระบบธรรมชาติและการทำงานร่วมกันอย่างยั่งยืน

สมรรถนะหลัก 6 ด้าน แสดงให้เห็นทิศทางของการจัดการศึกษาไทยโดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนในโลกยุคเปลี่ยนผ่านที่มีความสอดคล้องกับกระแสของโลกที่ให้ความสำคัญกับสมรรถนะที่ครอบคลุมทั้ง **สมรรถนะการจัดการตนเอง สมรรถนะการคิดขั้นสูง สมรรถนะการสื่อสาร สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน** โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งศักยภาพของตนเอง ศักยภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ตลอดจน ศักยภาพในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- บุปผชาติ ทวีพิทักษ์. (2551). การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนยุคใหม่เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สองด้วยการบูรณาการไอซีทีในการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ [รายงานการวิจัย]. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- Klieme and others. (2004). The concept of competence in educational contexts. Assessment of competencies in educational contexts. 3(22).
- Gonczi, A. (1997). Future directions for vocational education in Australian secondary schools. Australian and New Zealand Journal of Vocational Education Research, 5(1), 77-108.
- Piaget, J. (1964). Part I: Cognitive development in children: Piaget development and learning. Journal of research in science teaching. (2). 176-186.<http://doi:10.1002/tea.3660020306>
- Siemens, G. (2005). Connectivism: Learning as network-creation. ASTD Learning News. 10(1), 1-28.
- OECD. (2019). Future of Education and Skills 2030 Concept Note OECD. <https://www.oecd.org/education/2030-project/>

ฝ่าวิกฤติ Disruption

ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

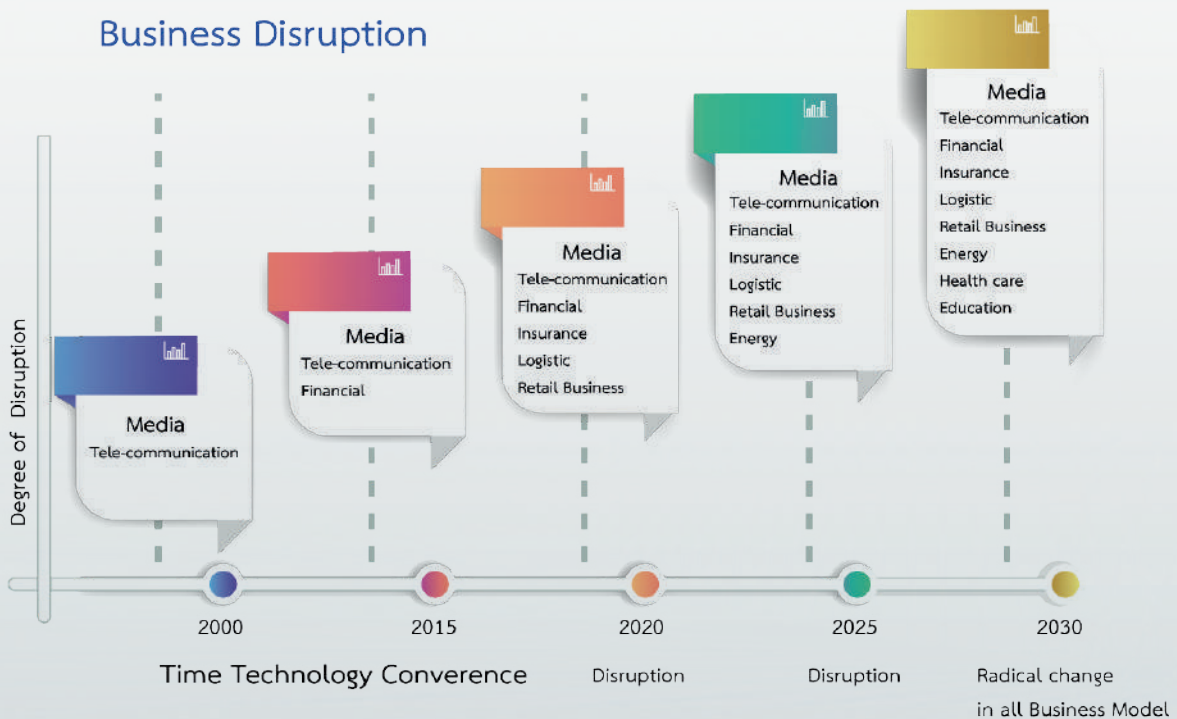

ฝ่าวิกฤติ Disruption

ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

ทศวรรษที่ผ่านมาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดส่งผลให้สถาบัน และองค์กรในด้านต่าง ๆ ได้รับผลกระทบอย่างใหญ่หลวง หรือที่เรียกว่า Business Disruption จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ Business Disruption หรือ ธุรกิจแบบพลิกโฉมหน้า และการหลอมรวมกัน

ของเทคโนโลยีหรือที่เรียกว่า Technology Convergence จะพบว่า แนวโน้มทางธุรกิจในโลกอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง หรือเป็นแบบ Radical Change in all business model โดยพิจารณาจากปี 2000 จนถึง 2030 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นในหลายภาคส่วน

ภาพที่ 1 Business Disruption ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา

เริ่มต้นจากโมเดลทางธุรกิจจะมีเพียงด้าน Media และ Telecommunication ที่เกิดผลกระทบจาก Business Disruption แต่จากแนวโน้มการทำนายพบว่าในช่วง 30 ปี จะมีการก้าวกระโดดของเทคโนโลยีทำให้ Business Disruption กระทบส่วนอื่น ๆ ในวงกว้างโดยเฉพาะการสร้างนวัตกรรมเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นการสร้างตลาดใหม่

และพลิกโฉมหน้าอุตสาหกรรม และสังคม สิ่งที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องพัฒนาผู้เรียน คือ รูปแบบการศึกษาแบบใหม่ที่มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีแบบพลิกโฉมหน้าหรือการใช้เทคโนโลยีเดิมในรูปแบบใหม่ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบก้าวกระโดดที่กำลังจะถึงจุดหักศอกนำมาซึ่งความท้าทายอย่างใหญ่หลวงของวงการศึกษาศึกษา และแน่นอนว่าในปัจจุบัน

สถาบันทางการศึกษาจึงเร่งปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงนี้ โดยมีการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปตามบริบทของสังคมเกิดการปรับตัวของผู้สอน สภาพแวดล้อม และบริบทที่แตกต่างกันไป ซึ่งการศึกษาถือได้ว่าเป็นระบบอนุรักษ์นิยมมากที่สุดก็ว่าได้ที่จะเปลี่ยนแปลง ในบางประเทศ การเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนได้รับการดำเนินการโดยเป็นอิสระ ขาดการทดสอบหรือการประเมินผลที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามมีการโต้แย้งทางการศึกษาว่า นวัตกรรมควรเป็นไปในทิศทางใด ซึ่งต้องมองถึงข้อเท็จจริงเป็นหลัก โดยข้อเท็จจริงหนึ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนคือ ระบบการศึกษากำลังเผชิญกับปัญหาร้ายแรง ซึ่งถ้าไม่เร่งแก้ไขจะส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อการล้มเหลวทางการศึกษาซึ่งต้องมองถึงอนาคต การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและความเป็นอยู่ที่ดี ตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 20 ระบบการศึกษาได้ขยายจำนวนมหาศาลตามจำนวนประชากรมนุษย์ และไม่เคยสูงมากเท่านี้มาก่อน ประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา ยังคงมุ่งมั่นอย่างไม่ลดละในการขยายระบบการศึกษาโดยสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นของความทันสมัย และความคืบหน้าเพื่อผลประโยชน์ต่อบุคคล และสังคม ซึ่งปัญหาของการศึกษาที่เผชิญหน้าอยู่ในปัจจุบันนี้คือ การแข่งขันในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพอย่างชัดเจน (Productivity and efficiency) ซึ่งหมายถึงความสมดุลระหว่างการลงทุนทางการศึกษากับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้ต้องคุ้มค่า

นวัตกรรมด้านการศึกษเป็นส่วนหนึ่งของนวัตกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมที่สำคัญ ซึ่งในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมาได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เพราะปัจจัยในการรักษาความสามารถในการแข่งขันในเศรษฐกิจ

โลกาภิวัตน์ นวัตกรรม คือ ศักยภาพที่มาก่อผลในการทำธุรกิจ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Damanpour และ Gopalakrishnan, 1998; Hargadon and Sutton, 2000) ทั้งนี้นโยบายและทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรมมีการเน้นที่ภาคธุรกิจ (Lekhi, 2007) ธุรกิจต้องคิดค้นเพื่อให้ทันกับความต้องการต่อการแข่งขันโดยการนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิต และการดำรงอยู่ขององค์กรจากที่ได้กล่าวไปจึงเกิด **“ความจำเป็นด้านนวัตกรรม”** จากภาคเอกชนมากกว่าทางภาคการศึกษา เพราะการศึกษามีแนวโน้มที่จะไม่ดำเนินการภายใต้ตลาดการแข่งขันหรือมีแรงจูงใจเดียวกันกับการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ในฐานะธุรกิจ (Lekhi, 2007) ในหลายประเทศมีการผลักดันนวัตกรรมในด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มมูลค่าของการลงทุนของภาครัฐ และมีนโยบายกลยุทธ์นวัตกรรมแห่งชาติรวมถึงข้อกำหนดสำหรับนวัตกรรมในภาครัฐมากขึ้น เช่น ออสเตรเลีย ฟินแลนด์ เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ และสหราชอาณาจักร เมื่อพิจารณาจากข้อมูลประชากร ความคาดหวังของประชาชนสูงขึ้น ในการให้บริการของรัฐบาลหมายถึงภาครัฐต้องการการบริการหรือการแก้ปัญหาที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และเพิ่มความพึงพอใจของประชาชน เช่นเดียวกับที่ประชาชนคาดหวังให้ด้านการศึกษาที่เป็นบริการของรัฐเป็นส่วนขับเคลื่อนนวัตกรรม และเป็นแรงผลักดันสำคัญสำหรับผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ ของชาติ

สำหรับหลายปีที่ผ่านมา นวัตกรรมทางการศึกษาที่จะเข้ามาปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้เท่าทันการ Disruptive เป็นไปอย่างต่อเนื่องและในมุมมองผู้เขียน ความพยายามในการปรับตัวของโรงเรียน ผู้สอน นักเรียน ผู้บริหารภาครัฐต่าง ๆ ก็ได้ให้ความสนใจและนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมา

ประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

นวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษาที่ควร
จะพูดถึงในยุค Disruptionนี้มีหลากหลายนวัตกรรม
ซึ่งผู้เขียนได้คัดสรรมาแนะนำเพื่อให้ผู้อ่านได้นำ
นวัตกรรมและเทคโนโลยีเหล่านี้ไปประยุกต์
ใช้ในการเรียนการสอน โดยขอบเขตของบทความ
จะประกอบไปด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีใน

2 เรื่องได้แก่

1. Augmented Reality Technology:
ART และ Virtual Reality: VR

2. Robot Assistant Instruction

โดยทั้ง 2 เรื่องนี้นับว่าเป็นความทันสมัย
ของโลกในยุคปัจจุบันที่นำเอานวัตกรรมและ
เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน

Augmented Reality Technology: ART และ Virtual Reality: VR

การนำเสนอโมโนทัศน์และข้อมูลแก่ผู้เรียน
ในรูปแบบของการใช้สื่อการสอนประเภทหนังสือ
และสื่อทัศนวัสดุมาใช้ในการเรียนการสอน
เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจตาม
วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ของผู้สอนได้ตั้งไว้
แต่ในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีเสมือนจริง
มาใช้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้แก่
ผู้เรียนนับตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา โดยเทคโนโลยี
เสมือนจริง (Augmented Reality Technology :
ART) หรือเทคโนโลยีความจริงเสมือน (Virtual
Reality : VR) เป็นวิวัฒนาการของเทคโนโลยี
ที่เริ่มจากการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับ
การทหารและจำลองการบินของประเทศสหรัฐ
อเมริกา ระหว่างปี ค.ศ. 1960 - 1969 และถูกนำ
มาใช้ในด้านคณิตศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์
ที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องคร่ำเคร่งอยู่กับหนังสือ
ตำราหรือการคำนวณอีกต่อไป แต่ผู้เรียนสามารถ
ใช้ความจริงเสมือนมาใช้ในการเรียนรู้ เพราะ
เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถทำให้เนื้อหากลายเป็น
สิ่งเสมือนจริงที่เราสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน
มากกว่าการอ่านหรือศึกษาจากสื่อทัศนวัสดุอื่น ๆ
เทคโนโลยีที่ใช้สำหรับเสมือนจริงและโลกเสมือน
ที่สร้างขึ้นมาจะผสมผสานเข้าด้วยกันผ่านซอฟต์แวร์และ
อุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ โดยเป็นการสร้างข้อมูล
ขึ้นมาอีกชุดหนึ่งซึ่งประกอบเข้าเป็นโลกเสมือน

(Virtual World) เช่น ข้อความ ตัวอักษร ภาพกราฟิก
อาทิ รูปทรงต่าง ๆ ที่เป็นสามมิติ ให้ผนวกและ
ซ้อนทับกับภาพจริงที่ฉายบนกล้อง

**สำหรับประเภทของเทคโนโลยีเสมือนจริง
สามารถแบ่งได้ดังนี้**

1. แบบที่ใช้ภาพสัญลักษณ์ โดยภาพ
สัญลักษณ์ที่ใช้จะนิยมเรียกว่า AR Code หรือ
ตัว Marker โดยใช้กล้องเว็บแคมในการรับภาพ
สัญลักษณ์และโปรแกรมจะวิเคราะห์ข้อมูลประมวล
ผลภาพออกมาเป็นสามมิติให้ปรากฏบนหน้าจอ
คอมพิวเตอร์

2. แบบที่ใช้ระบบพิกัด เป็นการจับพิกัด
ของสถานที่แล้วจะปรากฏข้อมูลภาพสามมิติที่ถูก
ระบุไว้ตามพิกัดนั้นให้เห็นบนหน้าจอคอมพิวเตอร์

3. Avatar-based virtual reality เป็นการ
นำเสนอสภาพแวดล้อมเสมือนจริงในรูปแบบโลก
เสมือนจริงและตัวอวตารหรือ Avatar เป็นลักษณะ
ของตัวตนแบบ picons (Personal icons)
ซึ่งผู้ใช้งานมีตัวตนตามรูปแบบที่ตนเองกำหนด
โดยสามารถสร้างรูปแบบตัวตนขึ้นบนระบบและ
เข้าสู่โลกเสมือนจริง สำหรับโลกเสมือนจริงนั้น
ผู้ใช้งานสามารถสร้างสภาพแวดล้อมตามที่ตนเอง
ต้องการได้เช่นกัน เป็นลักษณะการแสดงผลด้วย
Graphical representation

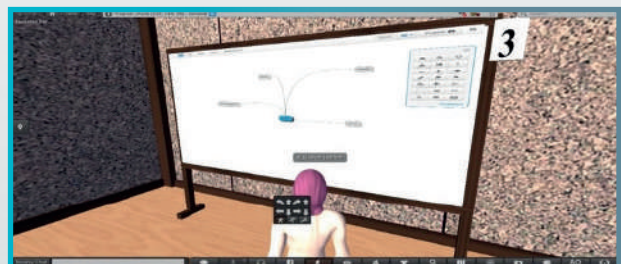
ภาพที่ 2 สภาพแวดล้อมเสมือนจริงในรูปแบบโลกเสมือนจริง

4) True Immersive Virtual Reality เป็นระบบความเสมือนจริงสำหรับผู้ใช้งานบุคคลด้วยเทคโนโลยีหน้าจอแบบสวมหัวหรือ Head-Mounted Display (HMD) ซึ่งมีลักษณะเป็นที่สวมศีรษะและมีจอป้องกันภาพ โดยจะแสดงภาพให้รับกับความเคลื่อนไหวทำให้ผู้ใช้รู้สึกเหมือนเข้าไปอยู่ในโลกเสมือนจริง

ตัวอย่าง ห้องเรียนอัจฉริยะเสมือน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอน

ห้องเรียนอัจฉริยะเสมือนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบเทคโนโลยีเสมือนได้แก่ 3D virtual world พัฒนาด้วยโปรแกรม Opemsimulator ผสานกับระบบการจัดการเกี่ยวกับการบริหารการเรียน LMS พัฒนาด้วยโปรแกรม Moodle และ Moodle plug in ที่พัฒนาขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อให้จัดการห้องเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ประกอบไปด้วย

1. ระบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ประกอบด้วยการสร้าง Online Mind map และ Online Blackboard ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวาดภาพหรือ Scan ภาพ เพื่อช่วยกันแสดงความคิดนอกกรอบหรือไอเดียใหม่ ๆ

ภาพที่ 3 Online Mind map และ Online Blackboard

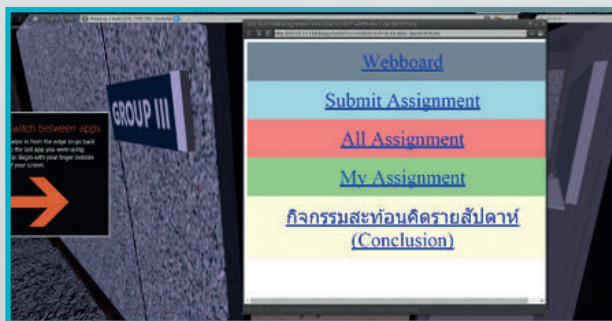
1.1 เครื่องมือการบริหารจัดการชั้นเรียน ในห้องเรียนอัจฉริยะเสมือนที่พัฒนาขึ้น ใช้ระบบการติดตามผู้เรียนของระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System หรือ LMS)

ที่พัฒนาร่วมกับการใช้งานระบบโลกเสมือนสามมิติ โดยสามารถใช้ในการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียน และตรวจสอบการเข้า และออกจากชั้นเรียนของผู้เรียนได้

1.2 เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นสำหรับการใช้ระบบ Cloud computing ของห้องเรียนอัจฉริยะเสมือนที่พัฒนาขึ้นนั้น มีการใช้งานในลักษณะของการจัดเก็บเอกสารออนไลน์ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึง และแก้ไขงานร่วมกันได้

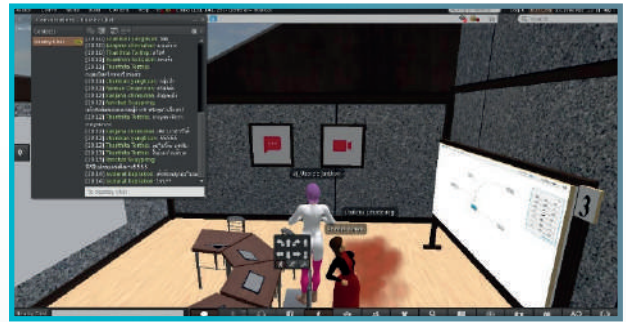
2. ระบบการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเทคโนโลยีอัจฉริยะ

2.1 เครื่องมือสำหรับเข้าชมเว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์ สื่อบุคคล โดยการสื่อสารผ่านออนไลน์และสื่อมัลติมีเดียของห้องเรียนอัจฉริยะเสมือนที่พัฒนาขึ้นมานั้น ใช้การเข้าชมผ่านเว็บเบราว์เซอร์จำลองจากคอมพิวเตอร์ และแท็บเล็ต ในจุดต่าง ๆ ของห้องเรียนอัจฉริยะเสมือน เช่น ห้องสมุด หรือห้องประชุมย่อย โดยเบราว์เซอร์จำลองจะทำการเรียกใช้งานเว็บไซต์จริงจากภายนอกห้องเรียนเสมือนให้ผู้เรียนชมในโลกเสมือนได้ผ่านร่างอวตารของผู้เรียน นอกจากนี้ในการทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ผ่านระบบ

ภาพที่ 4 การเข้าชมผ่านเว็บเบราว์เซอร์จำลองจากคอมพิวเตอร์ และแท็บเล็ตในจุดต่าง ๆ

2.2. เครื่องมือ Webboard ในระบบห้องเรียนอัจฉริยะเสมือน โดยผู้เรียนสามารถสร้างกระทู้ และแสดงความคิดเห็นรวมทั้งแสดงผลงานที่ได้ดำเนินการ

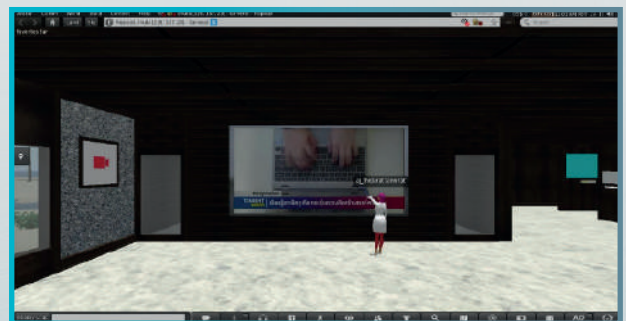

ภาพที่ 5 การปรึกษาหารือร่วมกันผ่านระบบห้องเรียนอัจฉริยะเสมือน

2.3. เครื่องมือ Chat ผู้เรียนใช้ในการปรึกษาหารือร่วมกันผ่านระบบห้องเรียนอัจฉริยะเสมือนโดยสามารถเก็บ Log เพื่อให้ผู้สอนนำมาตรวจสอบ และพิจารณาทักษะที่เกิดขึ้นของผู้เรียนในห้องเรียนอัจฉริยะเสมือนได้

3. ระบบการเข้าถึงข้อมูลการเรียนรู้จากห้องเรียนอัจฉริยะผ่านสื่อ

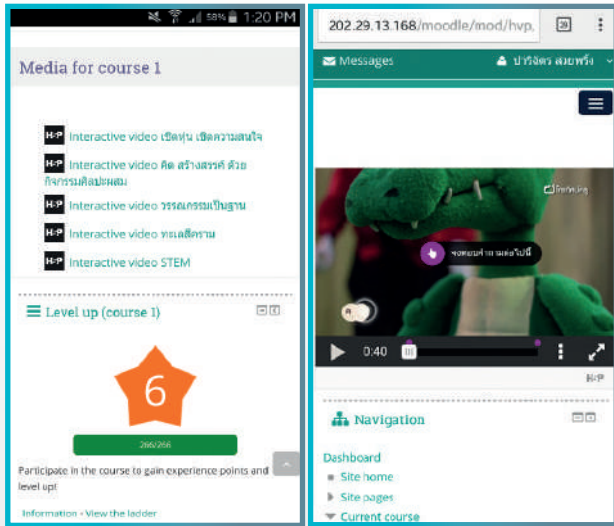
3.1. เครื่องมือสำหรับฉายวิดีโอในห้องเรียนอัจฉริยะเสมือนที่พัฒนาขึ้นมา เป็นการแสดงวิดีโอผ่านเทคโนโลยีสตรีมมิ่ง โดยการนำวิดีโอที่ต้องการเผยแพร่อัปโหลดขึ้นสู่เซิร์ฟเวอร์ แล้วถ่ายโอนข้อมูลให้ผู้เรียนชมได้ผ่านโลกเสมือนโดยไม่ต้องดาวน์โหลดไฟล์ลงเครื่อง และวิดีโอสามารถแสดงบน Mobile Application ใน Smart Phone

ภาพที่ 6 การแสดงวิดีโอผ่านเทคโนโลยีสตรีมมิ่ง

3.2 เครื่องมือช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเมื่อผู้เรียนเรียนครบตามที่ผู้สอนกำหนดจะปรากฏข้อมูลแสดงให้ทราบว่าผู้เรียนได้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ได้แก่ การขึ้นระดับหรือที่เรียกว่า Level up

3.3 เครื่องมือในการช่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจับประเด็นสำคัญใน Streaming video ได้แก่ Interactive question และ Concept summary

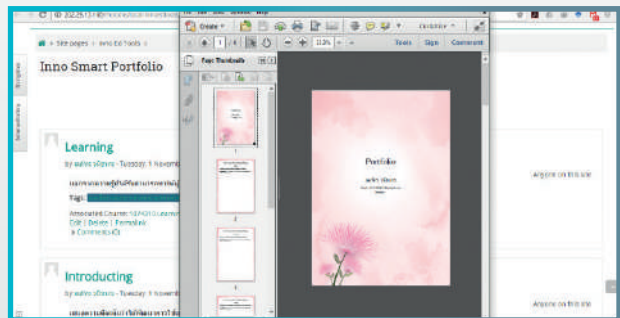
ภาพที่ 7 Streaming video, Interactive question และ Concept summary

4. ระบบการทดสอบ และการประเมิน

4.1 เครื่องมือสะท้อนคิดในส่วนของ ภาพรวมจะปรากฏในห้องเรียนอัจฉริยะเหมือนผ่าน ตัวอวตาร และเครื่องมือสะท้อนคิดบน Blog ซึ่งจะ

แสดงส่วนที่เป็นการสะท้อนคิดในแต่ละขั้นตอนโดย ผู้เรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นตนเองบน ระบบนี้ได้

4.2 เครื่องมือ Inno Smart Report (ISR) และ Inno Smart Portfolio (ISP) จัดเป็นกลุ่ม เครื่องมือประเภท Inno Ed Tools (IET) ซึ่งได้ พัฒนาขึ้นโดยจัดทำเป็น Plug in เสริมในระบบการ จัดการเรียนการสอน (LMS) ใช้ในการตรวจสอบ ทักษะของผู้เรียนที่ได้จากการสะท้อนคิดเป็นระยะ ของการเรียน และสามารถจัดทำออกมาเป็นการ รายงานผลงานของผู้เรียนโดยจัดทำในรูปแบบ e-Portfolio และ Printed Portfolio

ภาพที่ 8 การรายงานผลงานนวัตกรรม โดยจัดทำในรูปแบบ e-Portfolio

Robot Assistant Instruction หรือ หุ่นยนต์ช่วยสอน

การศึกษาในปัจจุบันมีการพัฒนาอย่าง ก้าวหน้าในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทักษะการสอนและ อุปกรณ์ เครื่องมือทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลมา จากการศึกษาค้นคว้า ทดลองประดิษฐ์คิดค้น สิ่งต่างๆโดยอาศัยความคิด ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคิดสร้างสรรค์หรือกรรมวิธีใหม่ ๆ ซึ่งต่าง ไปจากที่เคยปฏิบัติมาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาใน การปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิด การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งได้มีการนำนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

แบบใหม่ ๆ เข้ามาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ จากที่ผ่านมาได้มีการใช้ ชุดการสอน คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน บทเรียนแบบโปรแกรม จากความเจริญ ก้าวหน้าของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และ IoT (Internet of Thing) หุ่นยนต์ช่วยสอน จึงได้ถูก นำมาใช้ในวงการศึกษามากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ให้กับการเรียนการสอนหรือพื้นที่ที่ขาดแคลน บุคลากรทางการศึกษา

หุ่นยนต์ (Robot) คือ เครื่องจักรกลชนิดหนึ่งที่มีลักษณะโครงสร้างและรูปร่างแตกต่างกัน และมีความคล้ายคลึงกับมนุษย์ หุ่นยนต์ในแต่ละประเภทจะมีหน้าที่การทำงานในด้านต่าง ๆ ตามการควบคุมโดยตรงของมนุษย์ การควบคุมระบบต่าง ๆ ในการสั่งงานระหว่างหุ่นยนต์และมนุษย์สามารถทำได้ทั้งทางอ้อมและอัตโนมัติ หุ่นยนต์ช่วยสอนจึงเป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งที่เป็นเครื่องจักรกลและสามารถทำงานได้เป็นอัตโนมัติหรือใช้การบังคับเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น (Spektor-Precel, K. and Mioduser, D, 2015; Adams, 2002)

1. ตัวอย่างหุ่นยนต์ช่วยสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านวิทยาการคำนวณ

ผู้เขียนได้ทำวิจัยด้านหุ่นยนต์โดยได้รับข้อเสนอทุนวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติหรือ วช. ให้ผลิตหุ่นยนต์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะด้านวิทยาการคำนวณระดับประถมศึกษา โดยเริ่มต้นแนวคิดจากการเรียนวิทยาการจากกระดาษให้

เป็นระบบหุ่นยนต์ที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการเรียนรู้วิทยาการคำนวณให้ดีขึ้น โดยหุ่นยนต์ที่พัฒนาขึ้นถูกตั้งชื่อว่า “ซีโระ” มีลักษณะเป็นทรงกระบอก มีขนาดความสูง 18.76 เซนติเมตรและมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 10 เซนติเมตรดังภาพ โดยหุ่นยนต์ได้ถูกออกแบบให้มีพื้นผิวเรียบรอบตัวสามารถติดสติ๊กเกอร์เพื่อเปลี่ยนลวดลายของหุ่นยนต์ให้เกิดความน่าสนใจและดึงดูดความสนใจของนักเรียน ในส่วนหัวของหุ่นยนต์ประกอบด้วยไฟที่สามารถแสดงสีต่าง ๆ ได้ หุ่นยนต์ขับเคลื่อนด้วยระบบสองล้อผ่านทางดีซีมอเตอร์ โดยหุ่นยนต์จะทำงานตามคำสั่งผ่านการอ่านการ์ดบนพื้น ซึ่งประกอบไปด้วยบัตรคำสั่งทั้งหมด 9 แผ่น และมีบัตรคำสั่งที่แต่ละใบมีรายละเอียดให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ

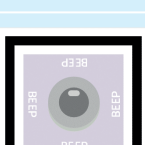

ภาพที่ 9 หุ่นยนต์ช่วยสอน “ซีโระ”

ภาพที่ 10 การจัดการเรียนการสอนด้วยหุ่นยนต์ช่วยสอน

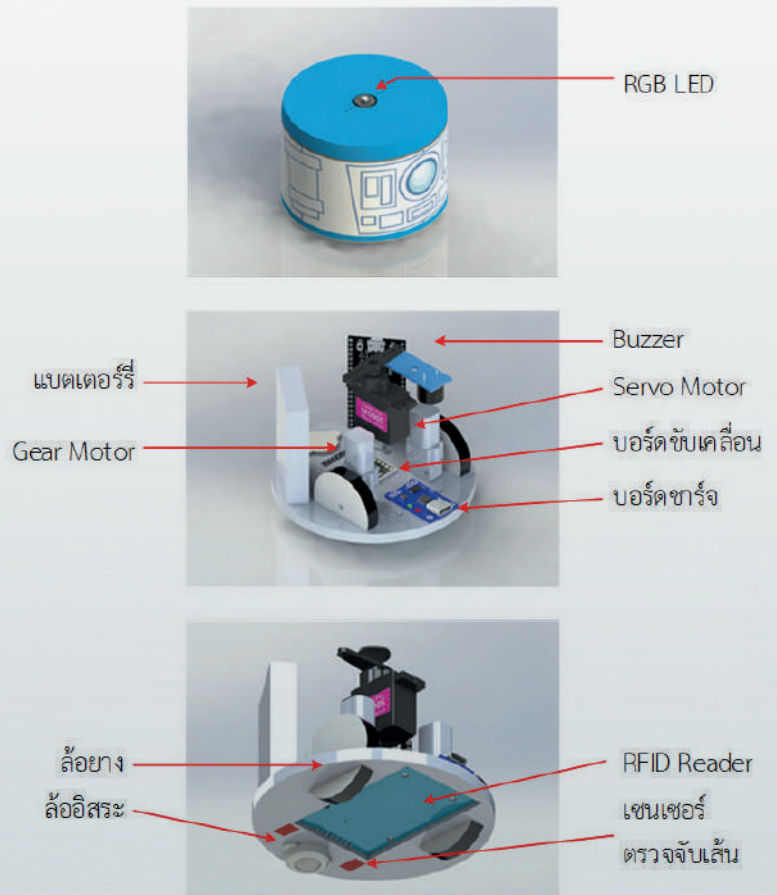
บัตรคำสั่งควบคุมหุ่นยนต์และผลลัพธ์
การดำเนินการ

การคำสั่ง	ผลลัพธ์การดำเนินการ
	เดินตรง
	เลี้ยวซ้าย
	เลี้ยวขวา
	เริ่มต้นการทำงานส่งสัญญาณไฟสีเขียวและสัญญาณเสียง แล้วรอสระยะเวลา 5 วินาที จากนั้นเดินตรง
	หยุดการทำงานส่งสัญญาณเสียง และแสดงสัญญาณไฟสีขาว
	ส่งสัญญาณไฟสีเขียว จากนั้นเดินตรง
	ส่งสัญญาณไฟสีน้ำเงิน จากนั้นเดินตรง
	ส่งสัญญาณไฟสีแดง จากนั้นเดินตรง
	ส่งสัญญาณเสียง จากนั้นเดินตรง

2. ส่วนประกอบของหุ่นยนต์ช่วยสอน

หุ่นยนต์ช่วยสอน “ซีโระ” ได้ถูกออกแบบส่วนประกอบภายในสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

- 2.1 หน่วยประมวลผลกลาง บอร์ด ESP 32.3 โวลท์
- 2.2 ระบบขับเคลื่อนและล้อ
- 2.3 ส่วนการรับรู้ เช่น เซนเซอร์ และอุปกรณ์ตรวจจับสัญญาณ RFID ในการตรวจจับคำสั่งจากบัตรคำสั่ง เนื่องจากบนการ์ดหุ่นยนต์ฝังชิพ RFID ที่มีค่า Tag ไว้ ซึ่งถูกติดตั้งในส่วนด้านล่างของหุ่นยนต์

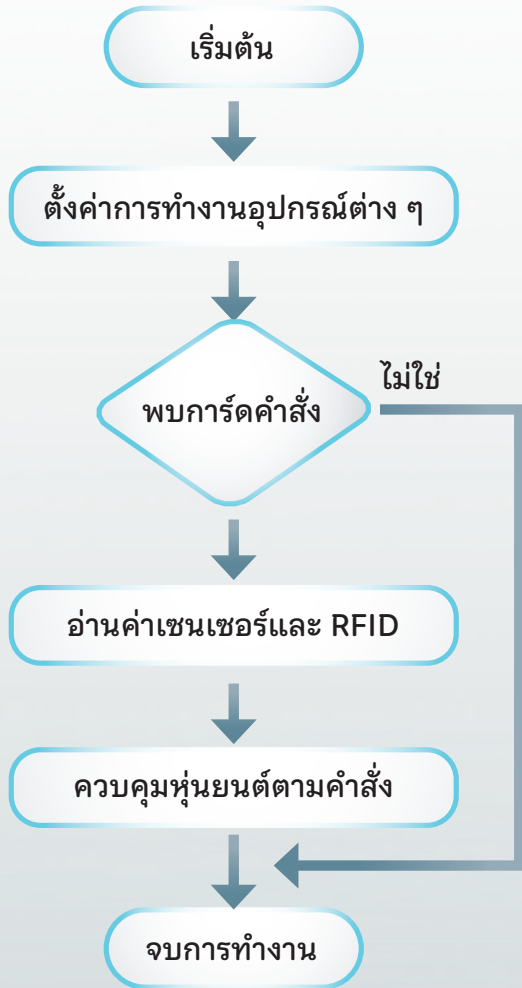

ภาพที่ 11 อุปกรณ์หุ่นยนต์ช่วยสอน

- 2.4 ส่วนการแสดงผลและเสียง ใช้อุปกรณ์ บัซเซอร์ (Buzzer) ในการส่งเสียงเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน
- 2.5 แหล่งจ่ายพลังงาน

3. การทำงานของหุ่นยนต์ช่วยสอน

การทำงานของโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ทั้งหมดสามารถเขียนเป็นผังลำดับงานได้ดังภาพ โดยหุ่นยนต์ช่วยสอนจะหยุดการทำงานเมื่อไม่พบบัตรคำสั่งด้านล่าง

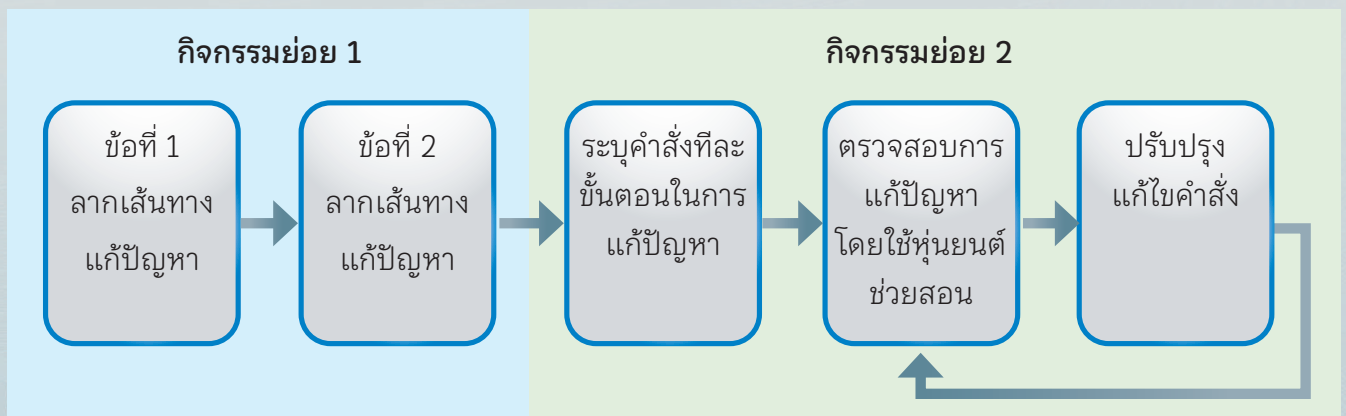

4. กิจกรรมการเรียนรู้หุ่นยนต์ช่วยสอน

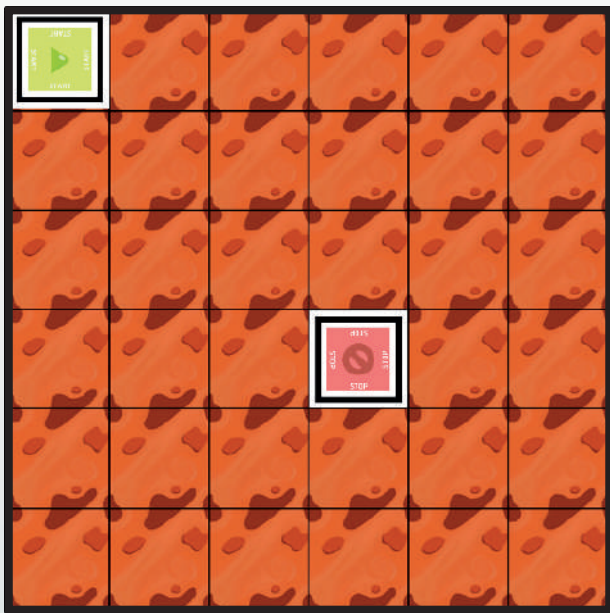
เพื่อส่งเสริมความสามารถวิทยาการคำนวณสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา

กิจกรรมการเรียนรู้หุ่นยนต์ช่วยสอนนั้นประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆที่มีการออกแบบเพื่อพัฒนาความสามารถวิทยาการคำนวณสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาผ่านการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือมีการกำหนดเงื่อนไขที่แตกต่างกัน โดยแต่ละกิจกรรมประกอบไปด้วย 2 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมย่อยที่ 1 ให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนโดยการลากเส้นลงกระดาษตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้จำนวน 2 ข้อ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลักษณะของปัญหาหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ กิจกรรมย่อยที่ 2 ให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนโดยใช้ปัญหาหรือเงื่อนไขที่มีระดับความซับซ้อนเช่นเดียวกับกิจกรรมย่อยที่ 1 ผ่านการระบุคำสั่งที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่ละคำสั่ง และมีการตรวจสอบผลลัพธ์ของการแก้ปัญหา โดยใช้หุ่นยนต์ช่วยสอนเป็นเครื่องมือในการแสดงผลการทำงานของหุ่นยนต์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อผิดพลาดหรือผลลัพธ์ของคำสั่งและปรับปรุงแก้ไขคำสั่งและตรวจสอบโดยใช้หุ่นยนต์ช่วยสอนจนกว่าจะแก้ปัญหาได้สำเร็จ

กิจกรรมการเรียนรู้มีการออกแบบให้ผู้เรียนแก้ปัญหาที่มีระดับความซับซ้อนแตกต่างกันเพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งได้มีการออกแบบเรื่องราว

การดำเนินเรื่องเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนระดับประถมศึกษา และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ของปัญหาได้ง่ายยิ่งขึ้น เรื่องราวที่ออกแบบขึ้นเกี่ยวกับการผจญภัยในอวกาศโดยใช้หุ่นยนต์ “ซีโระ” เป็นเพื่อนคู่ใจในการปฏิบัติภารกิจแต่ละกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมจะมีการใช้แผนที่เดินทางในลักษณะของตารางให้หุ่นยนต์เดินทาง ขนาด 6x6 ช่อง มีการออกแบบพื้นสีส้มแทนพื้นดินบนอวกาศ เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่กำหนดไว้

ภาพที่ 12 พื้นของแผนที่มีลักษณะเป็นพื้นดินบนดวงดาว

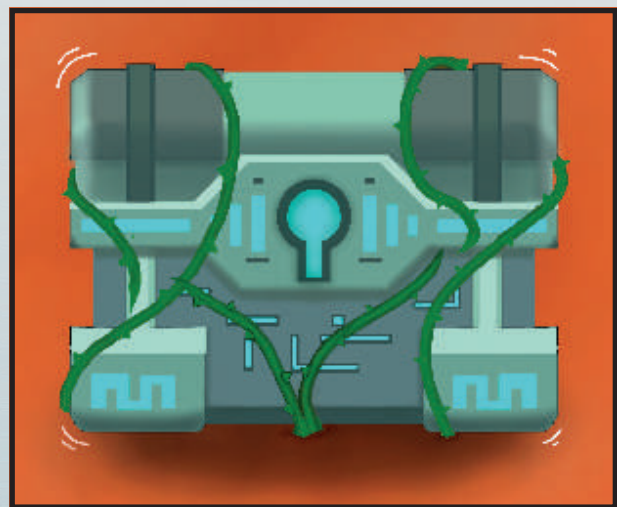
การแก้ปัญหาในแต่ละกิจกรรมมีการใช้การ์ดภารกิจ (ภาพสัตว์หรือวัตถุต่าง ๆ) เป็นเป้าหมายในการเดินทางแก้ปัญหาซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละกิจกรรม ใบภารกิจถูกใช้เป็นส่วนหนึ่งของแผนที่เดินทาง ตัวอย่างเช่น ในกิจกรรมที่ 1 จากจุดเริ่มต้นให้ทำการวางบัตรคำสั่งลงในช่องตารางเพื่อเดินทางไปยังการ์ดภารกิจ (ภาพสัตว์) การใช้ภาพวัตถุและสัตว์ที่สอดคล้องต่อเรื่องราวดำเนินเรื่องจะช่วยให้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเส้นทางการเดินทางไปยังสัตว์ที่ชอบ ซึ่งกำหนดเป็นภารกิจในการแก้ปัญหา

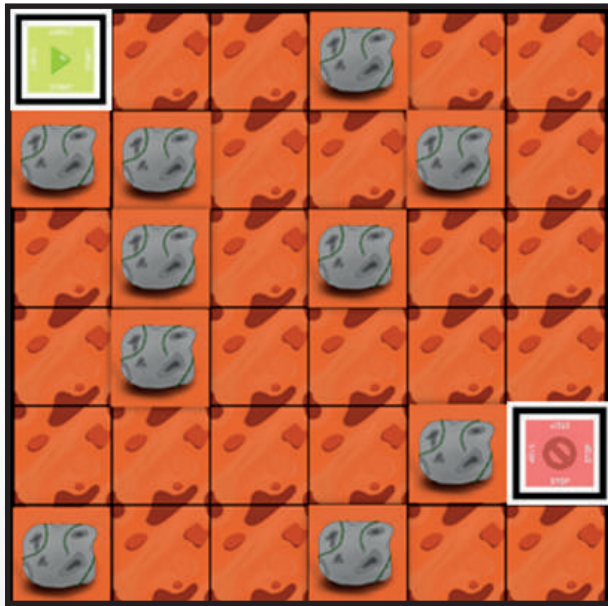
ภาพที่ 13 การใช้ภาพสัตว์หรือวัตถุเป็นการ์ดภารกิจในการเดินทางแก้ปัญหา

ตัวอย่างกิจกรรมการนำหุ่นยนต์มาช่วยสอนเรื่องวิทยาการคำนวณ

กิจกรรมการเดินทางในการค้นหารีลิก (relic) หรือกล่องวิเศษที่จะใช้พาผู้เรียนกลับมายังโลกปัจจุบันได้ ซึ่งต้องเดินทางเข้าไปในป่าที่มีความอันตรายและซับซ้อนมีสิ่งกีดขวาง จึงต้องใช้หุ่นยนต์ในการเดินทางผ่านพื้นที่อันตรายดังกล่าว ดังนั้นในกิจกรรมนี้จะมีสิ่งกีดขวางในลักษณะของหินที่ขวางเส้นทางการเดินทางดังกล่าว ผู้เรียนจะทำการมองภาพรวมสถานการณ์ปัญหาและวิเคราะห์เส้นทางที่เป็นไปได้จากจุดเริ่มต้นเพื่อเดินทางไปยังจุดสิ้นสุด โดยทำเรียงบัตรคำสั่งที่ละขั้นตอน

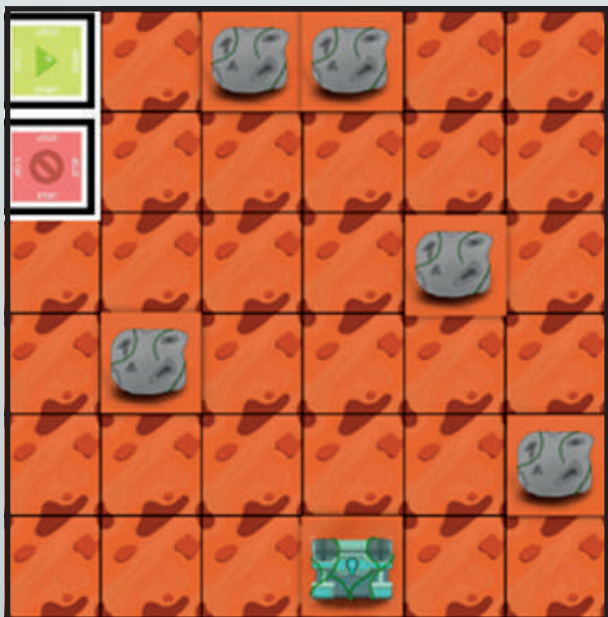

ภาพที่ 14 รีลิก (Object) เป็นตัวแทนของสิ่งของที่ต้องเก็บระหว่างภารกิจ

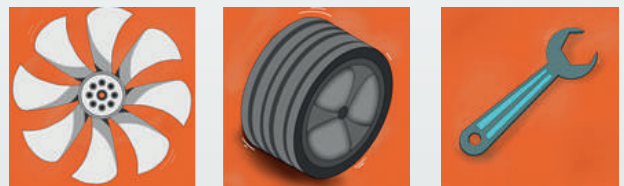
ภาพที่ 15 การกำหนดสิ่งกีดขวางเส้นทาง

กิจกรรมพีชิตอันตราย การออกแบบการดำเนินเรื่อง คือ ผู้เรียนได้ทราบว่ารริคอยู่ในถ้ำของเหมืองซึ่งจำเป็นต้องเดินทางเข้าไปภายในเหมืองที่มีสิ่งกีดขวางและมีความอันตรายมากจึงต้องใช้หุ่นยนต์เข้าไปเพื่อนำรริคออกมา ในกิจกรรมนี้จะมีการใช้การ์ดภารกิจเป็นรริค มีการกำหนดเงื่อนไขให้เดินทางไปยังตำแหน่งที่กำหนดไว้ก่อนเดินทางไปยังตำแหน่งสิ้นสุดแต่เพิ่มสิ่งกีดขวางในการเดินทางซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องแยกปัญหาออกเป็นส่วนย่อย 2 ส่วนและวิเคราะห์เส้นทางที่เป็นไปได้ในการเดินทาง

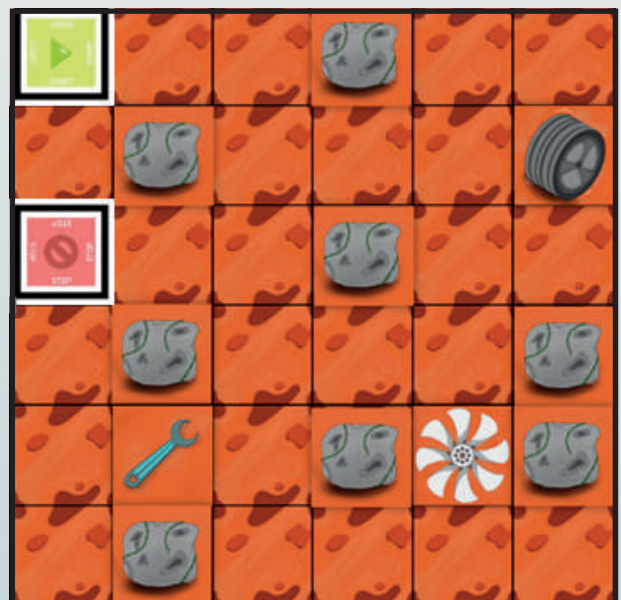

ภาพที่ 16 การแก้ปัญหาเดินทางไปยังเป้าหมายที่กำหนดไว้และเดินทางไปยังจุดสิ้นสุดโดยมีสิ่งกีดขวาง

กิจกรรมการเดินทางครั้งสุดท้าย มีการออกแบบการดำเนินเรื่อง คือ ได้มีการประกอบยานขึ้นมาและใช้รริคในการข้ามเวลาเพื่อกลับไปสู่ปัจจุบันจึงต้องค้นหาส่วนประกอบของยานอย่างน้อย 2 ชิ้น ได้แก่ ใบพัด ล้อ และประแจ แต่เนื่องด้วยหุ่นยนต์นั้นทำงานมาอย่างต่อเนื่องจึงมีพลังงานในการเดินทางจำกัด จึงต้องมีการคำนวณระยะทางในการเดินทางของหุ่นยนต์ให้เพียงพอต่อการออกไปค้นหาส่วนประกอบของยาน ดังนั้นในกิจกรรมนี้จึงกำหนดส่วนประกอบของยานเป็นการ์ดภารกิจดังภาพ และผู้เรียนเลือกเป้าหมายเป็นการ์ดภารกิจจำนวน 2 เป้าหมาย และทำการเดินทางไปยังเป้าหมายดังกล่าวโดยจำกัดจำนวนบัตรคำสั่งแต่เพิ่มเติมสิ่งกีดขวางลงในแผนที่

ส่วนประกอบของยานเป็นการ์ดภารกิจ

ภาพที่ 17 การเลือกเป้าหมายจำนวน 2 เป้าหมาย และวิเคราะห์เส้นทางที่สั้นที่สุดผ่านสิ่งกีดขวาง

รายการอ้างอิง

- เนาวนิตย์ สงคราม และศรัณย์ ฉัตรธัญญกิจ. (2565). ระบบหุ่นยนต์ช่วยสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านวิทยาการคำนวณสำหรับผู้เรียนประถมศึกษา ทุน บพค. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปี 2564.
- เนาวนิตย์ สงคราม และธนัท สมณคุปต์. (2560). การพัฒนาระบบห้องเรียนอัจฉริยะเสมือนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา (งานวิจัยมุ่งเป้า 2558). ทุนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- Kong, S.-C. (2019). Components and Methods of Evaluating Computational Thinking for Fostering Creative Problem-Solvers in Senior Primary School Education. In Computational Thinking Education (pp. 119-141). https://doi.org/10.1007/978-981-13-6528-7_8
- Songkram, N., Songkram, N., Chootongchai, S., Samanakupt, T. (2021) Developing Students' Learning and Innovation Skills Using the Virtual Smart Classroom International Journal of Emerging Technologies in Learning 16(4), pp. 34-51.
- Songkram, N (2015). Virtual learning environment system to enhance 21st century skills in creativity and innovation for higher education learners in ASEAN cultural community. Proceedings EDULEARN15, the 7th annual International Conference on Education and New Learning Technologies. Barcelona, Spain p.7030-7037.
- Relkin, E. (2018). Assessing Young Children's Computational Thinking Abilities TUFTS University.
- Sánchez-Prieto, J. C., Migueláñez, S. O., & García-Peñalvo, F. J. (2016, 13-15 September 2016). Subjective norm and behavioral intention to use mobile technologies: A descriptive study on the attitudes of future primary education teachers 2016 International Symposium on Computers in Education (SIIE), Salamanca, Spain.

สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ (สป.)

การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหานี้สินครูและ บุคลากรทางการศึกษาเป็นรูปธรรมและ การเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ

1. การแก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตามนโยบายของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ให้ความสำคัญของการแก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีเป้าหมายให้ครูได้ชำระหนี้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หรือการรวมหนี้ครูมาไว้สถาบันการเงินแหล่งเดียว กำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับการผ่อนชำระหนี้ของครูให้ได้มากที่สุด ตลอดจนพัฒนาครูบรรจุใหม่ และครูทุกกลุ่มให้มีความรู้ สร้างวินัยการบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ การประชุมคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2564 ได้มีมติให้กระทรวงศึกษาธิการ เร่งจัดทำและขับเคลื่อนแผนการแก้ไขปัญหานี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในการแก้ไขปัญหานี้ข้าราชการ ใน 2 มิติ คือ 1) การจัดให้มีระบบการตัดเงินเดือน ที่มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องสามารถควบคุมไม่ให้ข้าราชการกู้เกินศักยภาพของเงินเดือน และจะต้องทำให้มั่นใจได้ว่าหลังจากที่มีการหักชำระหนี้แล้ว ข้าราชการจะมีเงินเหลือในแต่ละเดือนเพียงพอ

ที่จะใช้ดำรงชีพอย่างมีศักดิ์ศรี 2) บทบาทของเจ้ากระทรวง หรือนายจ้างที่จะต้องต่อรองกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์และสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของข้าราชการให้มีการให้สินเชื่อแก่ข้าราชการอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวข้องกับหนี้สินที่เกิดขึ้นจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมากถึงร้อยละ 64 ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นรูปธรรม ในเบื้องต้นกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีแผนแก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ โดยในระยะแรกได้จัดโครงการแก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูต้นแบบเป็นฐาน โดยดำเนินการศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์ครูตัวอย่าง จำนวน 2 แห่ง และขยายผลไปยังสหกรณ์ออมทรัพย์ครูต้นแบบ จำนวน 37 แห่ง เพื่อให้ครูมีสภาพคล่องในการชำระหนี้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี ส่งผลให้ครู

ทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สินได้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่มีคุณภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและคุณภาพสังคมต่อไป

กลยุทธ์แก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. พัฒนาระบบการจัดการข้อมูลหนี้ครู
  - 1.1 จัดกลุ่มลูกหนี้ครู ตามสถานะ
    - 1) กลุ่มลูกหนี้วิกฤตครูบำนาญ
    - 2) กลุ่มผู้ค้าประกันครูบำนาญ
    - 3) ลูกหนี้ครูในระบบ (เงินเหลือน้อยกว่า 30%)
    - 4) ลูกหนี้ในระบบ (สถานะปกติ)
    - 5) ครูในระบบที่ไม่มีหนี้
  - 1.2 เชื่อมโยงข้อมูลหนี้ครูทั้งระบบ
2. บริหารจัดการแบบพุ่งเป้า
  - 2.1 ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้
  - 2.2 ปรับโครงสร้างหนี้

2.3 ชะลอการฟ้องร้องดำเนินคดี

2.4 จัดหา soft loan

3. พัฒนาระบบสนับสนุนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งต่อออมทรัพย์ครู

3.1 สร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและสถาบันการเงิน

3.2 สร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ครูด้วยกัน

4. สร้างความรู้ทางการเงิน ให้เป็นบทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู สถาบันแก้หนี้ครู สถาบันการเงิน ภาคีเครือข่ายและหน่วยงานต้นสังกัด

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

1. การออกประกาศแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการหักเงินเดือน เงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้สินเงินกู้ให้แก่สวัสดิการภายในส่วนราชการ และสหกรณ์ พ.ศ. 2551 (วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565)

2. การจัดตั้งสถาบันแก้หนี้ครู จำนวน 558 แห่ง

3. การจัดงานมหกรรมการเงินเพื่อครูไทย “Unlock A Better Life” สร้างโอกาสใหม่ เพื่อชีวิตครูไทยที่ดีกว่า เมื่อวันที่ 17- 18 ธันวาคม 2565 โดยมีกิจกรรม 1) การใกล้เคียงกรณีถูกฟ้องร้องดำเนินคดี 2) ปรับโครงสร้างหนี้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ และกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) 3) การวางแผนการลงทุนและให้คำปรึกษาทางการเงิน 4) อบรมให้ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน และการบริหารจัดการหนี้ 5) นิทรรศการผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหานี้สินครูของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีผู้เข้าร่วมงาน ประกอบด้วย 1) กลุ่มครูลูกหนี้ของธนาคารออมสินที่มีคดีพิพาทก่อนฟ้อง และหลังศาลมีคำพิพากษา 2) กลุ่มครูที่ลงทะเบียนโครงการ

แก้ไขปัญหานี้สินครู “สร้างโอกาสใหม่ ให้ครูไทย”

3) กลุ่มครูที่มีปัญหาหนี้ครูชั้นวิกฤติ ที่ต้องการเข้าเจรจาปรับโครงสร้างหนี้หรือขอคำปรึกษาหาทางออก 4) กลุ่มผู้สนใจ (Walk in) และ 5) กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมให้ความรู้ทางการเงิน

ผลการดำเนินงาน มีผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมงานมหกรรมฯ ผ่านระบบออนไลน์ล่วงหน้าก่อนเข้างานจำนวน 560 ราย การลงทะเบียนเข้าร่วมงานที่จัดงานจำนวน 286 ราย และเข้าร่วมกิจกรรมความรู้ทางการเงินรวม 1,219 ราย และมีผู้เข้าร่วมงานยื่นความประสงค์กับสถาบันการเงิน ดังนี้

1) ธนาคารออมสิน ให้ความช่วยเหลือด้านการให้คำปรึกษา 278 ราย และด้านแก้ไขหนี้ 133 ราย รวม 411 ราย รวมเป็นจำนวน 166,289,699.02 บาท

2) ธนาคารกรุงไทย ให้ความช่วยเหลือด้านการแก้ไข/ปรับโครงสร้างหนี้สินเชื่อบุคคล/สินเชื่อกรุงไทยธนวิญ สินเชื่อบ้าน รวม 129 ราย เป็นจำนวน 42,311,897 บาท

3) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ มีผู้ที่ติดต่อขอใกล้เคียง และขอสินเชื่อ จำนวน 86 ราย

4) การทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเรื่อง การดำเนินการแก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กับสถาบันการเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2566

ผลสำเร็จหรือประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับเชิงรูปธรรม

1. การลดดอกเบี้ยเงินกู้ โดยขอความร่วมมือจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศ ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่าย ครูและบุคลากรมีสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น ปัจจุบันมีสหกรณ์ออมทรัพย์ครู 70 แห่ง ประกาศปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลง ร้อยละ 0.05 - 1.0 ทำให้ครูได้รับประโยชน์จากการลดดอกเบี้ย

2. ชะลอการดำเนินการทางกฎหมาย โดยกระทรวงศึกษาธิการเจรจาสถาบันการเงิน ชะลอการฟ้องร้องดำเนินคดีผู้กู้และผู้ค้ำประกัน

3. การจัดตั้งสถานีแก้หนี้ครู ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวน 558 สถานี ทำหน้าที่เป็นคนกลางช่วยเจรจาไกล่เกลี่ยประนอมหนี้และปรับโครงสร้างหนี้แก่ครูที่ลงทะเบียนขอรับการช่วยเหลือ จำนวน 41,128 ราย รวมมูลค่าหนี้ 58,835 ล้านบาท

4. การปรับโครงสร้างหนี้ โดยรวมหนี้มาไว้กับสถาบันการเงิน ที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่า โดยประสานการดำเนินงานโดยสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และไม่ได้ใช้งบประมาณแผ่นดิน

5. การติดต่อวูธให้ความรู้และทักษะทางการเงิน โดยประสานงานกับธนาคารแห่ง

แผนการขับเคลื่อนในระยะต่อไป

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินของบุคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ....

2. การขยายผลการจัดงานมหกรรมการเงินเพื่อครูไทย 4 ภูมิภาค

3. การเตรียมจัดทำโครงการความร่วมมือกระทรวงศึกษาธิการกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูรองรับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินของบุคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ....

4. การจัดอบรมบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานีแก้หนี้ครู ด้านการให้คำปรึกษา (หมอหนี้) เป็นความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและธนาคารแห่งประเทศไทย

ประเทศไทย สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง จัดทำหลักสูตรสำหรับพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่ออบรมพัฒนาครูให้มีความรู้สามารถวางแผน มีวินัยในการบริหารการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การขยายผลการจัดงานมหกรรมการเงินเพื่อครูไทย 4 ภูมิภาค เพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในส่วนภูมิภาคได้รับสิทธิประโยชน์และเงื่อนไขพิเศษจากสถาบันการเงินที่มา ร่วมจัดกิจกรรมอย่างทั่วถึง

2. การรับสมัครอาสาสมัครกระทรวงศึกษาธิการ (อส.ศธ.)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญกับสถานการณ์ที่ประเทศไทยกำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ และมีแนวโน้มจะกลายเป็นวิกฤตหนักของประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย และเป็น การสร้างคุณค่า ความสุขให้กับผู้สูงวัย โดยส่งเสริมผู้สูงอายุกลุ่มที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ/ทักษะชีวิตเป็นครูสอนอาชีพ และส่งเสริม

ให้ผู้สูงอายุมิงานทำและมีรายได้รวมถึงสร้างความร่วมมือกับภาคเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ควบคู่ไปกับการพัฒนาเด็กที่อยู่ในวัยเรียนให้มีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา พร้อมรองรับการพัฒนาตามช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการอ่านออกเขียนได้ ช่วยเหลือด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา จึงประกาศการรับสมัครผู้สูงอายุที่สนใจและมีจิตอาสาเป็น อส.ศธ. โดยเป็นผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจิตอาสา เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกษียณอายุราชการ/คณะกรรมการสถานศึกษา มีประสบการณ์ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา (พสน.) หรือเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมด้านอาสาสมัครจากหน่วยงานอื่น เช่น กศน. อพม. อสม. อปพร. กอ.รมน. ฯลฯ เข้ามาช่วยงานด้านการศึกษาสอนอาชีพ พัฒนาทักษะวิชาชีพหรืออาชีพเสริมทุกจังหวัด เพื่อเตรียมความพร้อมก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยมีผู้สมัครเป็นอส.ศธ. แล้ว จำนวน 31,960 คน

สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา (สกศ.)

การปรับอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว สำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน “เพิ่มโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำ”

สภาพเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งราคาสินค้า บริการที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพ สกศ. ได้ศึกษา วิเคราะห์ และเก็บข้อมูล เชิงลึกค่าใช้จ่ายจริงสำหรับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ในการปรับ อัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการ การศึกษาระดับพื้นฐาน 15 ปี ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษา ตอนปลาย อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งในปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งที่จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานจะได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตาม จำนวนผู้เรียน ผ่านการอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการ การศึกษาระดับพื้นฐาน (โครงการเรียนฟรี) หรือ ค่าใช้จ่ายรายหัวฯ 5 รายการ ได้แก่ ค่าจัด การเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์ การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรม พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นรายการค่าใช้จ่าย ตามความจำเป็นพื้นฐาน แต่จากผลการวิจัยและ การสำรวจ พบว่า อัตราที่สนับสนุนดังกล่าว “ไม่สอดคล้อง” และ “ไม่เพียงพอ” กับความต้องการ จำเป็นของสถานศึกษาและผู้เรียน เนื่องจากไม่ได้ มีการปรับอัตราเงินอุดหนุนพื้นฐานมานานกว่า 10 ปี

การปรับอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว ในการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน เพื่อปรับอัตรา เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวฯ ที่สะท้อนค่าใช้จ่ายจริง ในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับสภาพการณ์

ทางเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลง เป็นการ เพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการ จัดการ เรียนการสอน และจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน ในแต่ละระดับได้อย่างเหมาะสมแท้จริง เนื่องจาก ปัจจุบันสถานศึกษาได้รับจัดสรรเงินสนับสนุน ค่าจัดการเรียนการสอนและค่ากิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ในอัตราที่ “ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายจริง” นอกจากนี้ ยังช่วยการเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาค ของผู้เรียน เนื่องจากปัจจุบันผู้เรียน/ผู้ปกครอง ยังคงรับภาระค่าใช้จ่ายสำหรับค่าเครื่องแบบ นักเรียนและอุปกรณ์การเรียน เนื่องจากเงิน อุดหนุนฯ “ไม่เพียงพอสำหรับจัดหาเครื่องแบบ นักเรียนครบชุด” (เสื้อ กางเกง/กระโปรง รองเท้า และถุงเท้า) รวมทั้งอุปกรณ์การเรียน บางรายการ มีราคา และที่สำคัญเป็นการแบ่งเบาภาระรายจ่าย ของผู้เรียน/ผู้ปกครองอย่างเป็นธรรม ผู้เรียนปกติ ทั่วไปทุกคนได้รับการสนับสนุนอย่างเท่าเทียม และไม่แบ่งแยกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าและบริการ ที่กระทบต่อรายการค่าใช้จ่ายพื้นฐานในการจัดการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แนวทางและการปรับอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวฯ (ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 กรกฎาคม 2565) ปรับอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวฯ 4 รายการ ได้แก่ 1) ค่าจัดการเรียนการสอน 2) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) ค่าเครื่องแบบ และ 4) ค่าอุปกรณ์การเรียน (ค่าหนังสือไม่ได้เสนอปรับในครั้งนี้ เนื่องจากมีการปรับอย่างต่อเนื่อง)

1. ค่าจัดการเรียนการสอน พิจารณาจากรายจ่ายจำเป็นของสถานศึกษา ได้แก่ ค่าไฟฟ้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายหลักในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยเห็นควรให้ปรับเพิ่มจากอัตราปัจจุบัน ครอบคลุมผู้เรียนการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ดังนี้

ปีที่	ปรับเพิ่ม
1	ร้อยละ 2
2	ร้อยละ 8
3	ร้อยละ 16
4	ร้อยละ 20

2. ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พิจารณาจากรายจ่ายจำเป็นของสถานศึกษา ได้แก่ ค่าเดินทาง และค่าอาหารในการจัดกิจกรรม

ซึ่งสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายหลักในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยปรับเพิ่มจากอัตราปัจจุบัน ครอบคลุมผู้เรียนการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ดังนี้

ปีที่	ปรับเพิ่ม
1	ร้อยละ 2
2	ร้อยละ 8
3	ร้อยละ 14
4	ร้อยละ 30

3. ค่าเครื่องแบบ พิจารณาจากผลการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและผลการรวบรวมข้อมูลราคาเครื่องแบบจากร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน (เครื่องแบบ ประกอบด้วย เสื้อ และกระโปรง/กางเกง ไม่รวมรองเท้า ถุงเท้า และเข็มขัด) โดยปรับเพิ่มจากอัตราปัจจุบัน ครอบคลุมผู้เรียนการศึกษาในระบบทุกคน ดังนี้

ปีที่	ปรับเพิ่ม
1	อุดหนุนครบ 1 ชุด (ร้อยละ 7) สำหรับผู้เรียนในระบบทุกคน และอุดหนุนเพิ่มเติม 1 ชุด เฉพาะผู้เรียนยากจน (ผู้ปกครองถือสิทธิ์บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ) เพื่อตอบสนองนโยบายการแก้ปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้าของรัฐบาล
2	คงอัตราเดิมในปีที่ 1
3	คงอัตราเดิมในปีที่ 1
4	คงอัตราเดิมในปีที่ 1

4. ค่าอุปกรณ์การเรียน พิจารณาจากผลการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและผลการรวบรวมข้อมูลราคาเครื่องแบบจากร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน โดยปรับเพิ่มจากอัตราปัจจุบัน ครอบคลุมผู้เรียนในระบบทุกคน ดังนี้

ปีที่	ปรับเปลี่ยน
1	ร้อยละ 17 สำหรับผู้เรียนในระบบทุกคน
2	คงอัตราเดิมในปีที่ 1
3	คงอัตราเดิมในปีที่ 1
4	คงอัตราเดิมในปีที่ 1

เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน 4 รายการ จะเริ่มปรับตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2569 โดยปรับต่อเนื่องแบบขั้นบันได มีเป้าหมายการเพิ่มวงเงินกว่า 8 พันล้านบาท จะกระจายไปสู่ “ผู้เรียน” อย่างแท้จริง โดยกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนมี 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เรียน/ผู้ปกครอง กว่า 11.5 ล้านคน จะได้รับการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย 2 รายการ ค่าอุปกรณ์การเรียนและค่าเครื่องแบบ ปรับตามผลการศึกษาค่าใช้จ่ายจริงสำหรับอุปกรณ์การเรียนพื้นฐาน อาทิ ดินสอ ปากกา ยางลบ ฯลฯ และสำหรับเครื่องแบบครบ 1 ชุด ประกอบด้วย เสื้อ กางเกง/กระโปรง และเพิ่มเติมอีก 1 ชุด สำหรับผู้เรียนยากจน โดยอ้างอิงราคาขายร้านสหกรณ์โรงเรียน สำหรับผู้เรียนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในระบบทุกคน ตั้งแต่วันที่ 1 (พ.ศ. 2566) และคงอัตราเดิมในปีต่อไป

กลุ่มที่ 2 สถานศึกษา ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอนและค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยปรับค่าจัดการเรียนการสอน โดยอ้างอิงกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราค่าไฟฟ้าต่อหน่วย และสัดส่วนรายจ่ายค่าไฟฟ้าของสถานศึกษา และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งพิจารณาจากค่าเดินทาง (ความถี่ระยะทาง ค่ารถรับจ้าง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง) และค่าอาหาร (ราคาและจำนวนมื้ออาหาร) ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยทยอยปรับเพิ่มอัตราแบบขั้นบันได สำหรับสถานศึกษาที่

จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนปกติทั่วไป ทั้งในระบบและนอกระบบ

แผนการดำเนินงานต่อไปหลังจากได้รับการปรับอัตราเงินอุดหนุนฯ เรียบร้อยแล้ว สกศ. กำหนดจัดประชุม เรื่อง “แนวทางการจัดสรรทรัพยากรเพื่อเพิ่มโอกาสในการศึกษาที่มีคุณภาพ” เพื่อชี้แจงการปรับอัตราเงินอุดหนุนฯ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ ในพื้นที่ 4 ภูมิภาค และกรุงเทพมหานครรับทราบ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นต่ออัตราเงินอุดหนุนฯ ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ 1) การปรับเปลี่ยนรายการค่าใช้จ่ายพื้นฐานให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง 2) รายการค่าใช้จ่ายประจำที่ควรแยกสนับสนุนออกจากค่าใช้จ่ายรายหัวฯ (อาทิ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าวัสดุสอน ค่าจัดสอบ) 3) วิธีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐาน (อุดหนุนแบบรายหัว/เหมาจ่าย) รวมทั้งหน่วยเบิกจ่ายที่ทำหน้าที่บริหารจัดการค่าใช้จ่ายทางการศึกษา และ 4) กฎ ระเบียบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนรายหัวฯ ที่ส่งผลต่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการ สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจาก QR CODE

อัตราเงินอุดหนุนรายหัวฯ

วิดิทัศน์เงินอุดหนุนรายหัวฯ

แผ่นพับเงินอุดหนุนรายหัวฯ

รายงานแนวทาง
การอุดหนุนรายหัวฯ

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

E-LEARNING

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีใหม่ วิธีอนาคต วิธีคุณภาพ

สพฐ. ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัด และการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้ง เดินหน้ายกระดับการศึกษาของประเทศด้วย นโยบายเร่งด่วน ที่ตอบสนองนโยบายขับเคลื่อน การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและของรัฐบาล ในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) ด้านส่งเสริม โอกาสทางการศึกษา 3) ด้านยกระดับคุณภาพ การศึกษา และ 4) ด้านการบริหารจัดการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กไทย สู่อสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคดิจิทัล ในศตวรรษที่ 21 โดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับ เด็กทั้งด้านทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะ การใช้ชีวิตอย่างรอบด้านในทุกมิติ พร้อมผนึกกำลัง กับทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและ ประชาสังคม ในการประสานพลังความร่วมมือ

อย่างไร้ขีดจำกัด เพื่อยกระดับการศึกษาไทยให้เกิด ประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างสูงสุด โดยกำหนดนโยบาย สำคัญต่อการพัฒนาขับเคลื่อนการดำเนินงาน ของ สพฐ. 10 ด้าน ดังนี้

1. การนำพระบรมราโชบายของในหลวง รัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม มีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่ดี โดยมุ่งเน้นการสร้างพื้นฐาน ให้แก่ผู้เรียน 4 ด้านตามพระบรมราโชบายด้าน การศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 ให้กับผู้เรียน ทุกคนในสังกัด สพฐ. พร้อมทั้งมีต้นแบบโรงเรียน ในการดำเนินงานด้านพระบรมราโชบายฯ สู่การ ปฏิบัติมี Best Practice และนวัตกรรมของสถาน ศึกษามีผลการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การส่งเสริมการปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบ และ สนับสนุนการดำเนินงานตามพระบรมราโชบายฯ

2. ส่งเสริมด้านประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง คุณธรรม จริยธรรม สร้างระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้นักเรียนทุกคนเรียนประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ รวมทั้งดำเนินโครงการพัฒนาครูประวัติศาสตร์ด้วยระบบออนไลน์ Teachers Online Campus โครงการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างการเป็นพลเมือง Civic Education และการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ผ่านกระบวนการลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพ็ญประโยชน์ เพื่อให้ครูพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งระบบ และสร้างนวัตกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนค้นพบความถนัดของตนเองจากการลงมือปฏิบัติจริง มีทักษะที่จำเป็นสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน

3. การศึกษากับการพัฒนาประชาธิปไตย เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่ถูกต้อง รวมถึงมีจิตสำนึก สามารถบริหารจัดการ แก้ไขความขัดแย้ง เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี มีทักษะชีวิตการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรสถานศึกษาหรือกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้แสดงออก อดทน ทบาทครูผู้สอนใช้คำถามเพื่อให้คิด ค้นหาคำ และรับฟัง เน้นการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง

4. การจัดการศึกษาปฐมวัย เนื่องด้วยเด็กจำนวนมากอาจมีพัฒนาการไม่สมวัย ขาดสื่อหรือของเล่นที่หลากหลายและการกระตุ้นพัฒนาการ อีกทั้งผู้บริหารและครูขาดโอกาสและการสนับสนุนในการพัฒนาองค์ความรู้ ขาดการจัด

ประสบการณ์เป็นรายบุคคล รวมถึงผู้ประกอบการ การเข้าถึงความรู้ และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็ก จึงต้องมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่น โดยจัดทำคู่มือ/แนวทางเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและพัฒนาผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังพัฒนาโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดจำนวน 81 แห่ง เพื่อเป็นแกนนำทางวิชาการด้านปฐมวัยผ่านผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครู และพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัย จำนวน 25,890 แห่ง

5. การจัดการเรียนรู้ Active Learning

เป็นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีทักษะการคิดและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ รวมถึงครูผู้สอนทุกคนสามารถจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ และมีโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยจัดให้มีการสร้างเครือข่ายและขยายผลอบรมการนำสื่อ

ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ PLC แก่ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร นอกจากนี้จัดประกวดผลงานนวัตกรรม และขยายผล นิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างครบวงจร เพื่อให้นักเรียนและครูผู้สอน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

6. พาห้องกลับมาเรียน

ติดตามค้นหาผู้เรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับทุกคนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาและออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ หรือได้รับการศึกษาต่อในระดับสูง รวมถึงฝึกอบรมอาชีพและพัฒนาฝีมือเพื่อการมีงานทำ โดยในระยะที่ 1 (เดือนธันวาคม 2564 ถึงเดือนพฤษภาคม 2565) ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลนักเรียนที่หลุดออกจากระบบและสร้างความเข้าใจกับผู้อำนวยการเขตพื้นที่ และมีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อติดตามค้นหาอย่างเร่งรัด รายงานผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชัน “พาน้องกลับมาเรียน” และระยะที่ 2 (เดือนมิถุนายน 2565 - เดือนกันยายน 2565) นำข้อมูลเด็กที่ติดตามพบ

แต่ไม่เข้าระบบการศึกษา มากำหนดแนวทางการทำงานของคณะกรรมการระดับจังหวัด ทำความเข้าใจและกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน โดยใช้กระบวนการวิจัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้นักเรียนการศึกษาภาคบังคับได้รับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนหรือฝึกอาชีพที่สูงขึ้น

7. โรงเรียนคุณภาพ เป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้โรงเรียนขนาดเล็กสร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทักษะหลากหลายด้าน รวมถึงทักษะชีวิต สามารถประกอบอาชีพได้เมื่อจบหลักสูตร โดยการสร้างความพร้อมให้โรงเรียนหลักเป็นโรงเรียนที่มีปัจจัยพร้อมทุกด้าน ด้วยการขับเคลื่อนพัฒนาตามนโยบาย จุดเน้น 8 เรื่อง ได้แก่ ความปลอดภัย ระบบประกันคุณภาพ หลักสูตรฐานสมรรถนะ การพัฒนาครู การเรียนการสอน การวัดประเมินผล การนิเทศ และ Big Data ทำให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจ แบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย ผู้ปกครอง มีการเพิ่มจำนวนครูให้ครบชั้น ครบวิชาเอก มีจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม มีงบประมาณเพียงพอ

ในการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรและชุมชน มีอาคารสถานที่ปลอดภัย มีครุภัณฑ์ อุปกรณ์ อินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อการเรียนรู้และทันสมัย เน้นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ ทำให้โรงเรียนสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยงบประมาณและอัตรากำลังครูที่เหมาะสม

8. แก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) เช่น เด็กปฐมวัยอาจมีปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ขาดปฏิสัมพันธ์และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสาร พัฒนาการทางความคิด จึงได้จัดโครงการที่แก้ไขภาวะดังกล่าว จำนวน 4 โครงการ ประกอบด้วย 1) โครงการพัฒนาการจัดประสบการณ์เพื่อแก้ไขภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 2) โครงการพัฒนาผู้เรียนเพื่อลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม

Active Learning 3) โครงการ สพฐ. รักการอ่าน แก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ และ 4) โครงการพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของผู้เรียน ส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และมีพัฒนาการสมวัย ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ทุกคน มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่ลดลง ผู้เรียนที่มีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ มีจำนวนลดลง ทำให้เกิดนิสัยรักการอ่าน นอกจากนี้ ด้านครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และครูภาษาไทยสามารถวางแผนพัฒนาการอ่านการเขียนของผู้เรียนได้

9. การนำผล RT, NT, O-NET ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์เพื่อค้นหาสิ่งที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนา โดยครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษานำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานตามบริบทพื้นที่ อันจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

10. ความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นการขับเคลื่อนตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยเมื่อเกิดเหตุหรือสถานการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ ต้องประเมินสถานการณ์และรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาโดยเร็วที่สุด และเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทำให้สถานศึกษามีระบบเสริมสร้างความปลอดภัยตามบริบทของตนเอง นักเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษามีความปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจ ได้รับการคุ้มครองดูแลช่วยเหลือเยียวยา โดยดำเนินการตามมาตรการ 3 ป คือ “ป้องกัน ปลูกฝัง ปรามปราม” พร้อมทั้งพัฒนาระบบการแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัย “MOE SAFETY CENTER” ซึ่งสามารถแจ้งเหตุได้ 4 ช่องทาง ได้แก่ แอปพลิเคชัน MOE Safety Center, เว็บไซต์ <http://www.MOESafetyCenter.com>, แอปพลิเคชัน LINE @MOE Safety Center หรือโทร. 0 2126 6565

สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (สอศ.)

ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนา ในทุกมิติ บรรลุเป้าหมาย ความปลอดภัย และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมีสมรรถนะที่จำเป็น สำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งสร้างคนที่สมบูรณ์ไปสู่โลก อนาคต 2030 นั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย ดังกล่าว สอศ. จึงได้กำหนดนโยบายและจุดเน้น ในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สมรรถนะสูงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ภายใต้แนวคิด “ประเทศไทยมั่นคง ร่ำรวย ด้วยมืออาชีพ” ซึ่งมีจุดเน้นหลัก คือ ขับเคลื่อน พัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อผลิต และพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาที่มีสมรรถนะสูง ในการพัฒนา และเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ ดังวลีเด็ดที่ว่า “อาชีวะ พร้อม การศึกษาพร้อม ประเทศไทยเดินหน้า” โดยมีเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินงาน ที่สำคัญ ดังนี้

ยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษา (Quality)

จากสถานการณ์ที่โลกเข้าสู่ยุค VUCA World ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและรุนแรง อย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยี การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เศรษฐกิจ ทำให้องค์กรต่าง ๆ ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ สอศ. จึงได้ ดำเนินภารกิจที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการและตอบโจทย์สถานการณ์ของโลก โดยการยกระดับคุณภาพการอาชีวศึกษา เพื่อให้

ตอบโจทย์วิสัยทัศน์ “ผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ” อันได้แก่

1. นำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการ อาชีวศึกษา
2. เสริมสร้างอัตลักษณ์และความเข้มแข็ง ที่โดดเด่นของสถานศึกษา ภาครัฐ และเอกชน แต่ละประเภท และรวมถึงสถาบันการอาชีวศึกษา (1 สถานศึกษา 1 จุดเด่น)
3. ขับเคลื่อนและขยายผลศูนย์ความเป็นเลิศ ทางการศึกษา (Excellent Center) และ ศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management: CVM)
4. ยกระดับคุณภาพหลักสูตรอาชีวศึกษา ที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ มาตรฐานการ ปฏิบัติงานทั้งในระดับชาติและระดับสากล

5. ปรับรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ อาชีพ (Module) และการเรียนรู้คู่การปฏิบัติ (Work Based Learning) ภายใต้หลักคิด “ลดเวลาเรียนทฤษฎี เพิ่มเวลาฝึกประสบการณ์”

6. พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษารัฐ และเอกชนให้มีสมรรถนะในการจัดการอาชีวศึกษา อย่างมีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง

7. ขยายและยกระดับคุณภาพการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (มุ่งเป้าทวิภาคี 50%)

8. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนา ผู้เรียนทั้ง Soft Skill และ Hard Skill โดยยึดหลัก “คุณธรรมนำทักษะอาชีพ”

9. พัฒนาทักษะทางภาษาและดิจิทัลให้กับ ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน

10. เพิ่มสมรรถนะผู้เรียนสู่กำลังคน สมรรถนะสูง ด้วยการสร้างผลงานสร้างสรรค์ งานวิจัยและนวัตกรรมอาชีวศึกษา

11. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียน “มีอาชีพ มีรายได้ มีงานทำ มีเงินฝาก”

12. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ขนาดเล็ก

13. พัฒนาสื่อและครุภัณฑ์การศึกษาที่ทันสมัย ตอบโจทย์การศึกษาปัจจุบันและอนาคต

ยกระดับความร่วมมือ (Cooperation)

เร่งขับเคลื่อนการสร้างและพัฒนากำลังคน ให้มีสมรรถนะสูง เพื่อเป็นกำลังหลักสำคัญ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และตบโจทย์ ในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทุกมิติ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดอาชีวศึกษา ทั้งในระบบนอกระบบ และระบบทวิภาคี โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรครู นักเรียน นักศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ของอาชีวศึกษา ภายใต้แนวนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ ดังนี้

1. พัฒนาและสร้างแรงจูงใจในการทำ ความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่ม ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คุณภาพสูงและการผลิตและพัฒนากำลังคน สมรรถนะสูงให้ตอบโจทย์ประเทศ

2. สร้างความเข้มแข็งภาคีเครือข่าย ความร่วมมือคุณภาพสูง ทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศ เพื่อการระดมทรัพยากรและยกระดับ คุณภาพการอาชีวศึกษา

3. สร้างความเข้มแข็งให้กับคณะกรรมการ ร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อผลิต และพัฒนา กำลังคน อาชีวศึกษา (อ.กรอ.อศ.) เพื่อเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการ จัดการอาชีวศึกษา

4. เสริมสร้างภาพลักษณ์ คุณค่าอาชีวศึกษา และจิตอาสา ด้วยแนวคิด “อาชีวะ ช่วยประชาชน” และประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และหลากหลายช่องทาง

5. นำหลักการ Soft Power มาเป็นกลไก ในการสื่อสารอาชีวศึกษาสู่สังคม

6. พลิกโฉมภาพลักษณ์อาชีวศึกษาด้วย การบูรณาการนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และองค์ความรู้

อาชีวศึกษาสู่ชุมชน สังคมประเทศชาติ และนานาชาติ (OVEC Show & Share)

7. เผยแพร่ผลการดำเนินงานและการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาในมิติต่าง ๆ สู่สาธารณะผ่านรายการ R-Channel

8. ยกระดับและให้ความสำคัญกับการให้บริการประชาชนในทุกกระบวนการปฏิบัติงาน

ขยายโอกาสการอาชีวศึกษา (Equity)

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ทั้งการแก้ไขปัญหาการเสริมสร้าง และการยกระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ให้ความสำคัญครอบคลุมทั้งในส่วนของพัฒนาทุนมนุษย์ ปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม โดยได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยคำนึงถึงการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ เพื่อให้ทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์อย่างครอบคลุม ทั้งเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงวัย

และผู้พิการ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เปิดประตูสู่โอกาสให้เรียนอย่างมีเป้าหมายและมีอาชีพ โดยการดำเนินการ ดังนี้

1. สร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการอาชีวศึกษาด้วยโครงการทวิศึกษาแนวใหม่

2. เสริมสร้างความเข้มแข็งและต่อเนื่องให้กับโครงการอาชีวะอยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ และโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือ ตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส

3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาระดับอาชีวศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันและจัดการอาชีวศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการเชิงพื้นที่ในทุกรูปแบบ

4. ขับเคลื่อนระบบการอาชีวศึกษาให้เอื้อต่อผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายและช่วงวัย การจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นระบบเปิด (Open Entry Open Exit) โดยให้ความสำคัญกับระบบสะสมเทียบโอน และธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

5. ขับเคลื่อนการต่อยอดสมรรถนะวิชาชีพกำลังคน (Up - Skilling Re - Skilling New Skill) ด้วยระบบที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย

6. ขยายและยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการและจำเป็นพิเศษและผู้สูงวัย

เสริมสร้างอาชีวศึกษาปลอดภัย (Safety)

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมด้วยการเร่งสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา และป้องกันภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ให้แก่ผู้เรียน รวมถึงเร่งปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรมและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยอาชีวศึกษา เพื่อทำงานเชื่อมกับ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเชื่อมโยงข้อมูลระบบการแจ้งเหตุ ขยายผลการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล และสื่อสารช่องทางการรับแจ้งเหตุให้กว้างขวางมากขึ้น โดยเน้นการดำเนินงานในหลักการ 3 ป. “ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม” และสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเอง จากภัยอันตรายต่าง ๆ นอกจากการจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยอาชีวศึกษาแล้ว ยังได้ขับเคลื่อนนโยบายด้านความปลอดภัยของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. จัดตั้ง และขับเคลื่อนดำเนินงาน ศูนย์ความปลอดภัย (OVEC Safety Center) ระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับจังหวัด และระดับสถานศึกษา
2. พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ที่เข้มข้นและมีประสิทธิภาพ
3. สร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษาให้เป็น “สถานศึกษาแห่งความสุข”
4. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อสร้าง “1 วิทยาลัย 1 ครอบครัว”
5. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมแสดงผลงานด้านวิชาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อกลไกหลักในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

6. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ และพหุปัญญาที่หลากหลาย รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมให้กับผู้เรียน

7. ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ งานวิจัย และการใช้นวัตกรรมอาชีวศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ชุมชน สังคม และประเทศ

ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความปลอดภัยนำไปสู่ความสุข ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เด็กทุกคนต้องได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถเติบโตในสิ่งแวดล้อมอย่างปลอดภัย และเสมอภาคกัน

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (Efficiency)

จากวิสัยทัศน์ของประเทศไทยที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะใช้โมเดลการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ดังนั้น ระบบราชการก็จะต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้สอดรับและส่งเสริมไทยแลนด์ 4.0 จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบราชการและข้าราชการซึ่งเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลให้สามารถปฏิบัติ

งานได้สอดคล้องกับทิศทางการบริหารประเทศ จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการของหน่วยงาน ดังนี้

1. สร้างพลังร่วมภายใน สอศ. ที่เข้มแข็ง ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ “OVEC ONE Team”
2. สร้างค่านิยมองค์กร “OVEC”
3. ขับเคลื่อนและบริหารงานโดยยึดหลัก ธรรมภิบาล (Good governance)
4. ยกระดับการขับเคลื่อนดำเนินงาน ตามแนวทางการพัฒนาระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) และ ITA รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการในทุกกระบวนการปฏิบัติงาน
5. ส่งเสริมและพัฒนาระบบการประเมิน คุณภาพการอาชีวศึกษา
6. ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนา คุณภาพชีวิตและความก้าวหน้าในวิชาชีพให้กับ บุคลากรอาชีวศึกษารัฐและเอกชน
7. นำระบบดิจิทัลเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาและการบริหาร จัดการ
8. พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เป็นระบบเดียวกัน และสามารถเชื่อมโยงกัน

นโยบายเร่งด่วนอาชีวศึกษา (Quick win)

นโยบายหลัก 5 เรื่องที่สำคัญดังกล่าว ได้ดำเนินการผ่านนโยบาย Quick win จำนวน 9 เรื่อง ประกอบด้วย

เรื่องที่ 1 บริหารงานบุคคลและวิทยฐานะ ของข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และข้าราชการพลเรือน เพื่อเป็นการส่งเสริม ความก้าวหน้าของผู้บริหาร ครู บุคลากรอาชีวศึกษา ตลอดจนข้าราชการพลเรือนในส่วนกลาง ซึ่งถือเป็น

ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทุกระดับ

เรื่องที่ 2 ยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในทุกระดับการศึกษา โดยในปีการศึกษา 2566 ตั้งเป้าว่าจะเพิ่มผู้เรียนระบบทวิภาคีในวิทยาลัย อาชีวศึกษารัฐ 30% และวิทยาลัยอาชีวศึกษา เอกชน 25% เพิ่มการประชาสัมพันธ์เชิงรุก สร้างภาพลักษณ์ สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชน เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีรวมถึง ลดความยุ่งยากในการเข้าร่วมจัดทวิภาคีของ ภาคเอกชน ด้านการพัฒนาครูมีการกำหนดให้ ครูได้รับการเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาน ประกอบการชั้นนำ และได้รับการรับรอง สามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการขอมิหรือเลื่อนวิทยฐานะได้ ตลอดจนกำหนดให้มีการพัฒนานักเรียน นักศึกษา เช่น ทักษะด้านวิชาชีพ ทักษะด้านภาษา และ ทักษะด้านดิจิทัลตามมาตรฐานสากลเพื่อให้เกิด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีคุณภาพสูง

เรื่องที่ 3 ยกระดับโครงการอาชีวอยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ โดยตั้งเป้าหมายของแต่ละ สถานศึกษาในการรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 เข้ามาสู่โครงการ โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก ที่ครอบครัวประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่าย ระหว่างนี้ ต้องเร่งสรุปผลการดำเนินงานของโครงการที่ผ่านมา เพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรี ในปีการศึกษา 2565 มีสถานศึกษาเข้าร่วม จำนวน 88 แห่ง โดยมีนักเรียน เข้าศึกษาระยะที่ 1 รุ่นที่ 1 (ปวช.1) จำนวน 3,256 คน และอยู่ระหว่างขอเสนอเปิดรับนักเรียนรุ่นที่ 2 ต่อคณะรัฐมนตรีโดยประมาณการนักเรียนรุ่นที่ 2 ภาคเรียนที่ 1/2566 จำนวนประมาณ 2,640 คน

เรื่องที่ 4 ขับเคลื่อนโครงการทวิศึกษาแนวใหม่ ดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรทวิศึกษาร่วมกับ สพฐ. โดยมุ่งจัดหลักสูตรทวิศึกษาให้เด็กด้อยโอกาส เพื่อสร้างความเท่าเทียม และสร้างความเป็นธรรม

ในสังคมมี 3 แนวทางใหม่ 1) จัดทวศึกษาในโรงเรียน 3 ประเภท ได้แก่ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ ที่มีความต้องการจัดทวศึกษา จำนวน 39 แห่ง 2) ต่อยอดการจัดทวศึกษา ในโรงเรียนเดิมที่โดดเด่น และ 3) จัดทวศึกษา ในโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลและผู้ด้อยโอกาส โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะเข้าไปฝึกอาชีพให้เด็กได้เรียนสายสามัญควบคู่ กับสายอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับทั้งวุฒิ มัธยมศึกษาตอนปลาย และวุฒิการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อให้จบมามีอาชีพ เลี้ยงตนเองได้ เรื่องที่ 5 ขับเคลื่อนศูนย์อาชีวะ ช่วยประชาชน (Fix it Center) เพื่อพัฒนานักเรียน นักศึกษา ให้เกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ด้วยการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการร่วมกับการ ทำงานและมีโอกาสนำความรู้ ทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์ กับวิชาชีพที่ได้จากการเรียนในห้องเรียนมาใช้ ในสถานการณ์จริง รวมทั้งส่งเสริมให้มีจิตอาสา ช่วยเหลือประชาชน สังคม ทั้งในช่วงเทศกาลสำคัญ และในยามภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นการเพิ่มเวลาในการ เรียนรู้สายอาชีพ และเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียนนักศึกษาที่ร่วมกิจกรรม เสริมสร้าง ความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ และเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม

เรื่องที่ 6 ขับเคลื่อนศูนย์ความปลอดภัย ยึดหลักการ 3 ป. คือ “ป้องกันปลุกฝัง และปราบปราม” และสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแล ตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ มีการทำงานเชิงรุก ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกัน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาท โดยความร่วมมือกับ ทุกภาคส่วน

เรื่องที่ 7 ปฏิรูปกลุ่มวิทยาลัยเกษตร และประมงให้สามารถเปิดรับสมัครนักเรียน

ตามศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษา และสามารถเปิดสอนในสาขาวิชาที่มีความทันสมัย ตอบโจทย์เกษตรอัจฉริยะ/เกษตรสมัยใหม่ และตอบโจทย์ในเชิงพื้นที่

เรื่องที่ 8 ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ อาชีวศึกษา โดยกำชับและมอบนโยบาย ให้สถานศึกษาทุกแห่ง ในการเปิดสถานศึกษา ให้ประชาชนเข้าไปเยี่ยมชม เพื่อให้ประชาชน เห็นว่าสถานศึกษามีจุดเด่น มีสาขาวิชาใหม่ๆ มีเทคนิค การสอนที่น่าสนใจ และมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ช่วยเหลือประชาชนและตอบโจทย์สังคม

เรื่องที่ 9 ปรับปรุงกฎ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง โดยได้จัดตั้งศูนย์นิติการและ ธรรมาภิบาลอาชีวศึกษา เพื่อมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ โดยการขับเคลื่อนและบริหาร งานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล (Good governance) และมุ่งยกระดับผลการประเมินคุณธรรมและ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เพื่อให้มีผลการประเมิน ITA ในระดับที่ดีขึ้น

เพื่อเป็นการดำเนินการตามนโยบายหลัก และนโยบายเร่งด่วนให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการงานร่วมกัน ทั้งระดับสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) อาชีวศึกษาภาค (อศภ.) อาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.) และสถานศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งภาคี เครือข่าย จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน นโยบายดังกล่าว เพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูป ประเทศและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 13

จัดตั้งสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด (สอจ.)

สอศ. ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายหลัก 5 ข้อ และนโยบายเร่งด่วน 9 เรื่อง ให้สอดคล้อง และเป็นไปตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดความคล่องตัว สู่การบริหารจัดการ โดยใช้จังหวัดเป็นฐาน โดยได้ จัดตั้ง สอจ. 77 จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย การอาชีวศึกษาสู่ภูมิภาค ให้การขับเคลื่อนนโยบาย การวางแผนงานการบริหารงาน และการจัดการ

เป็นไปอย่างมีระบบ มีความคล่องตัวต่อการ บริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับบริบท ของพื้นที่ตอบสนองความต้องการในการผลิต และพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาประเทศ โดยกำหนดให้ สอจ. เป็น หน่วยงานภายในขึ้นตรงต่อเลขาธิการคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาและให้มีผู้อำนวยการสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาบุคลากร ในหน่วยงาน

O:
Openness

หมายถึง การเปิดกว้าง บุคลากรมีใจที่เปิดกว้าง มีการเรียนรู้และพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลง ในทุกสถานการณ์

V:
Voluntariness

หมายถึง การมีจิตอาสา บุคลากรมีจิตอาสา มีจิตสาธารณะ มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าผลประโยชน์ตนเอง

E:
Ethics

หมายถึง การยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม บุคลากรมีความประพฤติอันดีงาม โดยยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรม

C:
Commitment

หมายถึง ความมุ่งมั่น บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติราชการ อย่างเต็มกำลังและสุดความสามารถ เพื่อให้สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาบรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงาน ก.ค.ศ.)

พลิกโฉมวิชาชีพครู สู่คุณภาพการศึกษาไทย

การปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครูเป็น 1 ใน 5 ประเด็นปฏิรูปสำคัญของแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัย ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัย ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ ความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ สำนักงาน ก.ค.ศ. ในฐานะองค์กรกลางการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีหน้าที่ในการออกกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และ วิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้หน่วยงานการศึกษาถือปฏิบัติตลอดจนการ

กำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการสร้างขวัญและ กำลังใจให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา ซึ่งได้กำหนดทิศทางในการบริหารงาน บุคคลด้วยวิสัยทัศน์ “พลิกโฉมการบริหารงาน บุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สู่ความเชื่อมั่น ทนสมัยมีประสิทธิภาพ” เพื่อให้ สอดรับกับแผนปฏิรูปประเทศและนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ โดยขับเคลื่อนนโยบายและ พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำ ไปสู่การพลิกโฉมวิชาชีพครูสู่คุณภาพการศึกษา ของประเทศไทย ดังนี้

แนวทางการประพฤติปฏิบัติตน ตามประมวลจริยธรรมครูฯ

(ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.10/ว 4 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565)

- 1 ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ**

อันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น แสดงออกถึงความภูมิใจในชาติ ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ อยู่ในกรอบศีลธรรม เป็นต้น
- 2 ชื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี**

มีความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องในฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ไม่ผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นต้น
- 3 กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก และกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม**

เช่น คิดค้น ริเริ่ม พัฒนาวิธีการจัดการศึกษา ช่วยเหลือผู้เรียน และเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น
- 4 มีจิตอาสา จิตสาธารณะ**

มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง เช่น แยกเรื่องส่วนตัวจากหน้าที่การงาน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือชุมชนและสังคม เป็นต้น
- 5 มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ**

ที่ละทิ้งถึงคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา เช่น พัฒนางาน พัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ เป็นต้น
- 6 ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ**

เช่น ปฏิบัติด้วยความเที่ยงธรรม บริหารด้วยความดีเป็นต้น
- 7 ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์**

ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี เป็นที่เคารพเชื่อถือของผู้เรียน เป็นต้น
- 8 เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์**

คำนึงถึงสิทธิเด็กและยอมรับความแตกต่างของบุคคล เช่น ไม่นำความแตกต่างของผู้เรียนมาล้อเลียน ไม่ดูหมิ่น เป็นต้น

แนวทางฯ นี้ เป็นเพียงกรอบแนวทางที่แสดงถึงการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งในการปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง สภาพแวดล้อมและปัจจัยในขณะนั้นด้วย

www.otepc.go.th OTEPCofficial สำนักงาน ก.ค.ศ. OTEPCofficial

1. สร้างขวัญกำลังใจให้ครูที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ยากลำบาก ด้วยการลดระยะเวลาการขอวิทยฐานะจาก 4 ปี เหลือ 3 ปี สำหรับผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความยากลำบากโดยเป็นพื้นที่ที่เป็นเกาะ หรือบนภูเขาสูง หรือหุบเขา หรือเชิงเขา ที่ไม่สามารถเดินทางด้วยพาหนะใดๆ ได้สะดวกตลอดปี หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศ หรือเหตุอื่น ตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยต้องปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่พิเศษ ไม่น้อยกว่า 3 ปี นับถึงวันที่ยื่นคำขอมิวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ ทั้งนี้หากได้รับการแต่งตั้งให้มีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะตามเงื่อนไขข้อนี้ไปแล้ว และได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่

ในพื้นที่พิเศษต่อเนื่องไปอีก ไม่น้อยกว่า 3 ปี สามารถใช้เงื่อนไขข้อนี้ขอลดระยะเวลาในการขอเลื่อนวิทยฐานะในวิทยฐานะถัดไปได้ รวมทั้งการเสนอเงินเพิ่มพิเศษจากสภาพการทำงานเดือนละ 3,000 บาท

2. จัดสวัสดิการและเพิ่มกรอบอัตราค่าจ้างบุคลากรทางการศึกษา ด้วยการเพิ่มกรอบอัตราค่าจ้างสายสนับสนุนให้สถานศึกษา และออกระเบียบ ก.ค.ศ. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ตำแหน่งด้านพัสดุ พ.ศ. 2564 เพื่อเพิ่มเงินพิเศษเจ้าหน้าที่พัสดุ เดือนละ 2,000 - 6,000 บาท สร้างกลไกบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ประกาศใช้หลักเกณฑ์โรงเรียนคุณภาพ “จัดการเรียน

การสอนและใช้ทรัพยากรร่วมกับโรงเรียนหลัก” โดยการออกหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนคุณภาพ สังกัด สพฐ. (ว10/2565) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพให้เป็นโรงเรียนต้นแบบในการแก้ปัญหา ด้านการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำในโอกาส การเข้าถึงการศึกษาให้กับนักเรียน สร้างความพร้อม ให้กับครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยตามบริบทของ โรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

3. ลดความซ้ำซ้อนในการประเมิน คินครู สู่ห้องเรียน โดยวางระบบการประเมินวิทยฐานะ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (Performance Appraisal : PA) เพื่อให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงทั้งระบบ ได้แก่ การประเมินเงินเดือน การเลื่อนวิทยฐานะ และการคงวิทยฐานะ โดยที่สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้จัดทำ มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและ วิทยฐานะฯ (ใหม่) ทั้ง 4 สายงาน ได้แก่ สายงาน

การสอน สายงานบริหารสถานศึกษา สายงาน นิเทศการศึกษา และสายงานบริหารการศึกษา โดยกำหนดให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาทั้ง 4 สายงาน จัดทำข้อตกลงในการ พัฒนาการ (Performance Appraisal : PA) ร่วมกับผู้บังคับบัญชาเป็นประจำทุกปีงบประมาณ เพื่อให้แต่ละตำแหน่งมีความรับผิดชอบร่วมกัน นำไปสู่การขับเคลื่อนการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ ที่เกิดกับผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม อันจะส่งผล ให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ เกิดการ เปลี่ยนแปลงต่อเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. ประเมินวิทยฐานะผ่านระบบออนไลน์ (Digital Performance Appraisal : DPA) ลดเอกสาร สร้างระบบประเมินที่ทันสมัย รวดเร็ว ยุติธรรม และมีประสิทธิภาพ ปรับหลักเกณฑ์ การประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาใหม่ เพื่อให้ส่งผลไปถึงผู้เรียน มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าการจัดทำ ผลงานวิชาการ บูรณาการการทำงานที่เชื่อมโยงกัน ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน มีความเป็นธรรม โดยนำระบบ DPA มาใช้ในการประเมินวิทยฐานะอย่างเหมาะสม

และมีประสิทธิภาพ เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการบริหารงานบุคคล ได้แก่ 1) ใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน 2) ใช้เป็นผลการประเมินเพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในตำแหน่ง และวิถยฐานะที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง 3) ใช้เป็นคุณสมบัติในการขอมีวิถยฐานะและเลื่อนวิถยฐานะ

5. “Focus on classroom” มุ่งคุณภาพผลลัพธ์ที่ผู้เรียน ปรับมาตรฐานตำแหน่งสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน / รองผู้อำนวยการโรงเรียน เข้าถึงห้องเรียนอย่างน้อย 5 ชั่วโมง/สัปดาห์ เพื่อให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนกับครูในรูปแบบต่าง ๆ ผู้บริหารจะสามารถสะท้อนความเป็นผู้นำทางวิชาการที่สำคัญ คือ การบริหารการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ปรับการประเมินการสอนของครูผ่าน 8 ตัวชี้วัด ที่สะท้อน Smart Teaching และ Active Learning ประกอบไปด้วย

1) ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสิ่งที่เรียนและเข้าใจบทเรียน 2) ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมกับการเรียนรู้ใหม่ 3) ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เองหรือได้สร้างประสบการณ์ใหม่จากการเรียนรู้ 4) ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ 5) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญจากการเรียนรู้ 6) ผู้เรียนได้รับข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ 7) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในบรรยากาศชั้นเรียนที่เหมาะสม และ 8) ผู้เรียนสามารถต่อยอดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

6. วางระบบการสรรหาบุคคลเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกสายงานใหม่ ปรับปรุงหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา (ว12/2565) รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา (ว13/2565) รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา (ว16/2565) ศึกษาพิเศษ (ว1/2565) และหลักเกณฑ์การสอบครูผู้ช่วย (ว14/2563) สร้างระบบมาตรฐาน

จริยธรรมในการปฏิบัติงาน จัดทำและประกาศใช้ประมวลจริยธรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครอบคลุมคณะกรรมการที่กฎหมายกำหนด และบรรจุเรื่องจริยธรรมไว้ในการสรรหา บรรจุแต่งตั้ง และประเมิน ในทุกระดับและสายงาน พัฒนาและยกระดับวิชาชีพครูด้วยมาตรฐานจริยธรรมเพราะครูถือเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ การสอน และคุณภาพของผู้เรียน

7. พัฒนาความก้าวหน้าและการประเมินผลงานทางวิชาการของอาจารย์ในสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการในการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้กับประเทศ โดยการจัดทำและประกาศใช้หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ เป็นกรณีพิเศษ ในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัด สอศ. (ว2/2565)

เนื่องจากสถาบันการอาชีวศึกษามีงานหลักด้านการสอนและวิจัยเทียบเคียงได้กับลักษณะงานของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยบริบทการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการอาชีวศึกษาเป็นด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี การพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการก็มีหลักการเช่นเดียวกัน ก.ค.ศ. จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ เป็นกรณีพิเศษ ในสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อยกระดับวิชาชีพครูสายอาชีวศึกษาให้มีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น เพื่อประโยชน์ในการแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ทำการสอนในระดับปริญญาของสถาบันการอาชีวศึกษา

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย
(สำนักงาน กศน.)

สร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พร้อมยกระดับคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพ การให้บริการสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย

สำนักงาน กศน. เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ได้มุ่งมั่นขับเคลื่อนภารกิจหลักตามแผนพัฒนาประเทศ และนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่คำนึงถึงหลักการบริหารจัดการ หลักธรรมาภิบาล หลักการกระจายอำนาจ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการสร้างบรรยากาศในการทำงานและการเรียนรู้ตลอดจนการใช้ทรัพยากรด้านการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การยกระดับคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ ผ่านการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1. โครงการ ศูนย์ ฝึก อาชีพ ชุมชน เป็นโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม กระทรวงศึกษาธิการ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงาน กศน. จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องหลักสูตรอาชีพตามความต้องการให้แก่กลุ่มเป้าหมายอยู่ในกลุ่มวัยแรงงาน กลุ่มพิการ และกลุ่มเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้รับผลกระทบจาก

ภัยคุกคามทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ตามบริบทของแต่ละพื้นที่และความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้ประชาชนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ และมีสถานศึกษาในสังกัดเป็นฐานในการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ประชาชน โดยมีประชาชนได้รับการพัฒนาจำนวน 414,513 คน แบ่งเป็น 1) กลุ่มสนใจ จำนวน 200,307 คน 2) ชั้นเรียนวิชาชีพ จำนวน 187,501 คน และ 3) 1 อำเภอ 1 อาชีพ จำนวน 26,705 คน

2. การพัฒนากาย จิต และสมองของผู้สูงอายุ กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นจัดการศึกษาตลอดชีวิตในลักษณะของการเชื่อมโยง หนุนเสริมและต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่ผู้สูงอายุ ด้วยการออกแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในมิติของสำนักงาน กศน. ตามโครงการจัดและส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อคงสมรรถนะทางกาย จิต และสมองของผู้สูงอายุ โดยจัดงาน “Kick Off” สู้วัยใจสมาร์ท เพื่อปลุกใจวัยเก๋า เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้สูงอายุให้ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองให้กลายเป็นผู้สูงวัยที่มีคุณภาพ สามารถใช้ประสบการณ์ชีวิตและมุมมองความคิดมาต่อยอดกิจกรรมต่าง ๆ ลดปัญหาทั้งส่วนบุคคลและสร้างสังคมที่มีคุณภาพด้วยผู้สูงวัย โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้รายบุคคล 2) การเรียนรู้เป็นกลุ่ม 3) การเรียนรู้จากฐานการเรียนรู้และ 4) การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุภาพที่ดี สามารถดูแลสุขภาพ และช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งได้จัดอบรมพัฒนา ครู กศน. ทั่วประเทศแบบออนไลน์ จำนวน 8 รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 7,498 คน เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับ ผู้สูงอายุ จำนวน 102,139 คน เพื่อให้ผู้สูงอายุ มีสุขภาพที่ดีขึ้น ดูแลตนเองได้ มีรายได้มีเงินออม สามารถใช้เทคโนโลยีเบื้องต้นได้อย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคม สูงวัย (Aging Society)

3. การผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุ เป็นการบูรณาการ และประสานความร่วมมือระหว่างกระทรวง ศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการ จัดกิจกรรมจัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ หลักสูตร 70 ชั่วโมง เพื่อสนับสนุนระบบบริการ ดูแลผู้สูงอายุระยะยาว ด้านสาธารณสุข สำหรับ ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบหลักประกันสุขภาพ แห่งชาติ (Long Term Care : LTC) ซึ่งมีภารกิจต้อง ผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุ เพื่อไปปฏิบัติงานในระบบ LTC

และเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ประชาชน วัยแรงงานที่มีความประสงค์จะประกอบอาชีพ “ผู้ดูแลผู้สูงอายุ” ผลการดำเนินงานได้จัดทำคู่มือ แนวทางบูรณาการความร่วมมือการจัดอบรม หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ พร้อมทั้งจัดสรร งบประมาณให้สำนักงาน กศน. จังหวัด และ กศน. อำเภอ จำนวน 65 จังหวัด 152 รุ่น ในการ จัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะ พึ่งพิง จำนวน 70 ชั่วโมง มีผู้ผ่านการอบรม ทั้งสิ้น จำนวน 1,593 คน

4. การฝึกอาชีพตามแนวทางโรงเรียน พระดาบส เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ เด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ชายแดน ชายขอบ เขตชนบท และเขตเศรษฐกิจ พิเศษที่มีฐานะยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา หรือว่างงานที่ไม่สามารถเรียนในระบบปกติได้ ให้ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับประกอบอาชีพ และเป็นคนดีของสังคม โดยเข้ารับการศึกษా แบบเรียนฟรี กินฟรี อยู่ฟรี เป็นระยะเวลา 1 ปี

ตามหลักสูตรที่กำหนด และเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมด้านวิชาการอื่น ๆ สำหรับผู้เรียนที่ยังไม่จบการศึกษาจำนวน 24 คน และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทวิภาคี (2 ปี เทียบโอนผลการเรียน) สำหรับผู้เรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 28 คน

จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีศิษย์พระดาบส รุ่นที่ 12/2565 จำนวน 80 คน ได้รับการพัฒนา 1) เสริมสร้างทักษะชีวิตเตรียมความพร้อมศิษย์พระดาบส 2) ฝึกทักษะอาชีพระยะสั้นและพัฒนาคุณภาพชีวิต 3) ส่งเสริมการเรียนรู้คู่อาชีพ เพื่อพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน 4) เข้าร่วมกิจกรรมพระดาบสเคลื่อนที่ร่วมกับ กศน. บริการประชาชน โดยให้บริการประชาชนตรวจเช็คสภาพซ่อมจักรยานยนต์ ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ซ่อมคอมพิวเตอร์ และตัดผม และ 5) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและบูรณาการความร่วมมือกับสำนักงาน กศน. เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถกลับคืนถิ่นภูมิภาคของตน มีอาชีพมีงานทำประกอบด้วย 1) หมวดพื้นฐานเตรียมช่าง 11 วิชา 2) หมวดวิชาชีพเฉพาะ 8 หลักสูตร 3) หมวดเทคนิค ทฤษฎี และ 4) หมวดศึกษาทั่วไป และทักษะชีวิต มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีศิษย์พระดาบส รุ่นที่ 45/2564 จำนวน 66 คน ได้รับการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

E-LEARNING

การศึกษาเอกชนเพื่อคนรุ่นใหม่ มุ่งสู่นวัตกรรมสร้างสรรค์

สช. เป็นหน่วยงานในการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาเอกชน และดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน เสนอนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน กำหนดกฎ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานกลางในการจัดการศึกษาเอกชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัย และพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเอกชน ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนทางการศึกษาเอกชน การอุดหนุนการศึกษาเอกชน การคุ้มครองการทำงาน สิทธิประโยชน์ของครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย
ภายใต้โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้

โรงเรียนเอกชนมีการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนและให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดกิจกรรมค่ายแกนนำจิตอาสา ป้องกันยาเสพติด เพื่อสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดในตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา และค่ายทักษะชีวิตสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด เพื่อให้ความรู้สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด และทักษะชีวิต แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา

2. การยกระดับคุณภาพการศึกษา ภายใต้การดำเนินโครงการสำคัญ ดังนี้

1) การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้สู่ห้องเรียนสำหรับศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนเอกชน ด้วยการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้

ในศตวรรษที่ 21 ให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนความฉลาดทางดิจิทัล และมีความเข้าใจรู้ทันเทคโนโลยี ครูผู้สอนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์และระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยใช้โปรแกรมจำลอง Tinkercard และชุด Electronics Kits ด้วยหลักสูตรสนุกอิเล็กทรอนิกส์ ภาคออนไลน์ และหลักสูตรสนุกอิเล็กทรอนิกส์ ดิจิทัล และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อเทคโนโลยี ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ โปรแกรม Canva โปรแกรม Mural เป็นต้น พัฒนาผู้รับใบอนุญาตผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรโรงเรียนเอกชน นอกกระบวนการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้ผู้รับใบอนุญาตผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรโรงเรียนเอกชน นอกกระบวนการได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล มีทักษะเทคนิคการจัดการเรียนการสอน

ผ่านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยฝึกปฏิบัติการใช้ Application ในการจัดกิจกรรมและการประเมิน และแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวทางการสอนและการใช้สื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของโรงเรียน

2) พัฒนาการจัดการเรียนการสอน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ร่วมกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี มีครูโรงเรียนเอกชนสังกัด สช. ในโครงการโรงเรียนคุณภาพวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ตามมาตรฐาน สสวท. ซึ่งได้พัฒนาผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ผ่านระบบอบรมครู (Teacher Professional Development System : Teacher PD) ของ สสวท.

3) ส่งเสริมการเรียนภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ให้แก่ครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา โดยดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ วิทยาการคำนวณและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ระดับประถมศึกษา - ระดับมัธยมศึกษา จัดค่ายการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) เพื่อสร้างนวัตกรรม พัฒนาศักยภาพการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการบูรณาการความรู้ ให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้ตรงตามเป้าหมายของมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อสร้างสมรรถนะให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

4) การแสดงผลงานนักเรียนด้านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) จัดการแข่งขันสร้างนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา เพื่อค้นหานักเรียนที่มีความสามารถโดดเด่นด้าน Coding สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาสร้างสรรค์นวัตกรรม พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ คิดสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นได้

5) การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลให้เท่าทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยโปรแกรม Scratch สำหรับครูสอนระดับประถมศึกษา และการเขียนโปรแกรมภาษา Python สำหรับครูสอนระดับมัธยมศึกษา

3. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย โดยดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างเต็มตามศักยภาพ สร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย และพัฒนาให้มีโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรเกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กปฐมวัย พัฒนาการออกแบบสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมทางการศึกษาให้แก่ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน

ตลอดจนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กด้อยโอกาสจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสม และผู้เรียนได้รับการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพแก่ผู้มีความสามารถพิเศษ ผ่านค่ายบูรณาการวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ “Exploring New Challenging Land” เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสนใจการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น และเพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และติดตามการดำเนินงานห้องเรียนพิเศษ และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ผ่านการพัฒนาหลักสูตรที่มีทักษะอาชีพสูงตามความต้องการของตลาดงาน โดยจัดทำหลักสูตรต้นแบบจำนวน 20 หลักสูตร เพื่อให้โรงเรียนนอกระบบสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน มีทักษะการเรียนรู้และทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 รวมทั้งพัฒนาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรพนักงานให้การดูแล เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมความรู้ความเข้าใจในการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรพนักงานให้การดูแลของสภาการพยาบาล และมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารหลักสูตร เพื่อยื่นขอรับรองหลักสูตรต่อสภาการพยาบาลได้ในอนาคต

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (คส.)

คุรุสภา สร้างคุณค่าใหม่ของระบบคุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ ให้เป็นที่ยอมรับ ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและสังคม

“คุรุสภา” มีความมุ่งมั่นดำเนินการกิจด้านการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและเล็งเห็นความสำคัญของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ มีเป้าหมายสูงสุดเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความปลอดภัย และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในปีที่ผ่านมา คส. มีผลงานการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ และกำกับ ดูแล การประกอบวิชาชีพ

รับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยให้การรับรองหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา 4 ปี และ 5 ปี รวมจำนวน 402 หลักสูตร ทดสอบและ

ประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เป็นกระบวนการคัดกรองผู้เข้าสู่วิชาชีพครู ดำเนินการจัดทดสอบฯ ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาแล้ว 2 ครั้ง จำนวน 4 วิชา รวมเป็น จำนวน 152,767 คน และการทดสอบฯ ตามมาตรฐานวิชาชีพครู โดยมีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมินฯ จำนวน 8,670 คน ให้บริการเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา การออกและต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต่าง ๆ เน้นการให้บริการในรูปแบบออนไลน์ ด้วยระบบ KSP Self-service และ KSP School เป็นหลัก และเป็นใบอนุญาตอิเล็กทรอนิกส์ โดยออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพไปแล้ว จำนวน 133,974 คน

นอกจากนี้ มีการออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2565

จากเดิมออก “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” ฉบับเดียว เป็น “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” ที่มีการจำแนกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) ใบอนุญาตปฏิบัติการหน้าที่ครู (Provisional Teaching License: P-License 2) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูขั้นต้น (Basic Teaching License : B-License และ 3) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูขั้นสูง (Advanced Teaching License : A-License)

2. การพัฒนาวิชาชีพ และส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

พัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูที่ปฏิบัติการหน้าที่ในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลเข้ารับการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษาผ่านทางไกล จำนวน 41 คน รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี (Princess Maha Chakri Award) จัดการประชุมวิชาการนานาชาติ รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 17 - 19 ตุลาคม 2565 ณ กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า 250 คน

การจัดงานวันครู ครั้งที่ 66 พ.ศ. 2565 ในหัวข้อ “พลังครูยุคใหม่ สร้างคุณภาพคนไทยสู่สากล” The Power of New Generation Teachers : Creating Thais to the Global

World” โดยจัดครอบคลุมทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในรูปแบบผสมผสาน Online และ Onsite มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2565 ณ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และผ่าน Platform วันครู www.วันครู.com มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น จำนวน 621,147 คน การยกย่องและผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา คุรุสภาดำเนินการคัดเลือกให้ได้รับรางวัลต่าง ๆ ของคุรุสภา เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาอื่น โดยดำเนินการคัดเลือกผู้สมควรได้รับรางวัลต่าง ๆ ของสภา จำนวน 6 รางวัล รวมจำนวน 762 คน งานประกาศเกียรติคุณครูอาวุโส คุรุสภานำครูอาวุโส ประจำปี 2561 และประจำปี 2563 เข้าเฝ้าฯ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ ทรงรับปฏิบัติพระกรณียกิจแทนพระองค์ ในการประทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ประกาศนียบัตร และเงินช่วยเหลือ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2565 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา จำนวน 2,743 คน

รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นไปสู่การนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรมในหลากหลายรูปแบบ ผ่านกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมนวัตกรรมการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นฐาน (E-PLC Sandbox) มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 11,523 คน กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (E-PLC) มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมดจำนวน 12,313 คน และสถานศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 1,675 แห่ง พัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาผ่านบทเรียนจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษาออนไลน์ มีผู้เข้ารับการพัฒนา จำนวน 7,000 คน และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา หลักสูตรการประยุกต์ใช้หลักสมมติในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีผู้เข้ารับการพัฒนา จำนวน 500 คน

3. ประสาน ส่งเสริม การศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ

ส่งเสริมการพัฒนาผลงานวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วย จัดประชุมทางวิชาการออนไลน์ของคุรุสภาแบบออนไลน์ KSP Webinar 2022 ภายใต้หัวข้อ “Learning Back to the Future: Reimagining Thai Education” มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 185,896 คน **คัดสรรผลงานวิจัยของคุรุสภา ประจำปี 2565** มีผู้ส่งผลงานวิจัยเข้าร่วมคัดสรร จำนวน 647 เรื่อง งานบริหารจัดการองค์ความรู้เพื่อพัฒนาความลุ่มลึกทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โดยการนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านการศึกษาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ จัดทำร่างระบบ KSP Knowledge Management และสังเคราะห์องค์ความรู้ จำนวน 59 เรื่อง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกช่องทาง จำนวน 71,520 คน

อีกทั้งร่วมเสริมสร้างการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษากับองค์กรวิชาชีพในต่างประเทศ

ด้วยการสนับสนุนกิจกรรมการร่วมมือกับองค์กรภาคีในระดับนานาชาติจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชุมผู้นำองค์กรสมาชิกสภาครูอาเซียนในประเทศไทยผ่านระบบออนไลน์ การนำคณะผู้แทนคุรุสภาและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย จำนวน 18 คน เข้าร่วมประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 36 ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย **การจัดทำวารสารคุรุสภาวิทยากร ปีปัจจุบันวารสารคุรุสภาวิทยากร** ได้รับการประกาศผลการประเมินคุณภาพวารสารใหม่เข้าสู่ฐานข้อมูล TCI ประจำปี 2565 จากศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย ให้วารสารคุรุสภาวิทยากรจัดอยู่ในวารสารกลุ่มที่ 2 (TCI Tier 2) และการพัฒนาหอสมุดคุรุสภา (e-Library) ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เฉพาะด้านวิชาชีพทางการศึกษา โดยเปิดให้บริการในรูปแบบห้องสมุดระบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางเว็บไซต์หอสมุดคุรุสภา มีรายการสารสนเทศให้บริการจำนวนมากกว่า 9,000 รายการ

4. พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

พัฒนาระบบออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาดิจิทัล สามารถให้บริการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผ่านระบบออนไลน์ ให้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง **พร้อมทั้งพัฒนาการสื่อสารคุรุสภามุ่งสู่องค์กรดิจิทัล**

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีความมุ่งมั่นดำเนินงานตามภารกิจของคุรุสภาที่มีหน้าที่ควบคุมและรักษามาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาของประเทศ ภายใต้นโยบาย “**คุรุสภา สร้างคุณค่าใหม่ของระบบคุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและสังคม ด้วยการบริการและบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ**”

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
สวัสดิการและสวัสดิภาพครู
และบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.)

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับสวัสดิการ และสวัสดิภาพอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

สกสค. มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในกำกับของ
กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินภารกิจด้านส่งเสริม
สวัสดิการ สวัสดิภาพ สิทธิประโยชน์เกี่ยวกับและ
ความมั่นคงของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา
และผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริม
ความสามัคคีผดุงเกียรติและการวิจัย เพื่อพัฒนา
การดำเนินงานตามภารกิจ ตลอดจนการส่งเสริม
สนับสนุนการจัดการศึกษาในเรื่องสื่อการเรียน
การสอนและวัสดุอุปกรณ์การศึกษา มีผล
การดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

สกสค. ร่วมใจช่วยครูผู้ประสบอุทกภัย

สกสค. ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม
โดยลงพื้นที่มอบถุงยังชีพให้แก่ครูและบุคลากร
ทางการศึกษาผู้ประสบอุทกภัย ในเขตพื้นที่จังหวัด
หลายแห่ง เช่น ปทุมธานี นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา
และอุบลราชธานี

สกสค. มอบสิทธิพิเศษให้แก่ครูและบุคลากร ทางการศึกษาทั่วประเทศ

สกสค. ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
(MOU) โรงพยาบาล/สถานประกอบการร้านค้า
ชั้นนำ เพื่อมอบส่วนลดและสิทธิประโยชน์พิเศษ

ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศ
เพียงแสดงบัตรประจำตัวครูและบุคลากรทางการ
ศึกษา

สกสค. มอบสวัสดิการครูอาวุโส

สกสค. มอบเงินตามโครงการเพิ่มสวัสดิการ
สวัสดิภาพ ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา
ผู้อาวุโส ที่เป็นสมาชิก ช.พ.ค. - ช.พ.ส. ซึ่งมีอายุ
85 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป รายละ 2,000 บาท จำนวน
5,031 ราย

สกสค. จัดโครงการ “โลกสวย ตาใส ข้าราชการ ไทยไร้ต่อกระจก”

สกสค. ร่วมกับบริษัทโรงพยาบาลศุภมิตร
เปิดให้บริการตรวจคัดกรองต่อกระจก โดยไม่มี
ค่าใช้จ่ายสำหรับครู บุคลากรทางการศึกษา
ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป

สกสค. รับสมัครสมาชิก ช.พ.ค. และสมาชิก ช.พ.ส. เป็นกรณีพิเศษ

สกสค. รับสมัครสมาชิก ช.พ.ค. และสมาชิก
ช.พ.ส. เป็นกรณีพิเศษ สำหรับผู้ที่มีอายุเกิน 35 ปี
ขึ้นไป จนถึง 60 ปี โดยเปิดรับสมัครระหว่างวันที่
5 มกราคม 2566 ถึงวันที่ 4 เมษายน 2566

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (สสวท.)

3

$$E = mc^2$$

$$W = mg$$

4

การพัฒนาศึกษาวិทย คณิต และเทคโนโลยีไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน

“สสวท. ปรับสู่องค์กรดิจิทัลเต็มรูปแบบ เพื่อการออกแบบการศึกษาแห่งอนาคต”

ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย นำไปสู่แผนการปฏิรูปประเทศ ให้เน้นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สสวท. เป็นหน่วยงานสำคัญในกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีส่วนในการวางรากฐานและขับเคลื่อนการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อให้เยาวชนไทยรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน โดยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ให้นักเรียนมีทักษะแห่งอนาคต รู้จักคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผล แก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และรู้เท่าทันธรรมชาติและเทคโนโลยี่ในโลกยุคใหม่

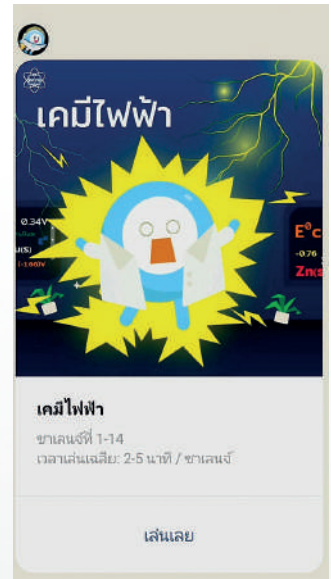
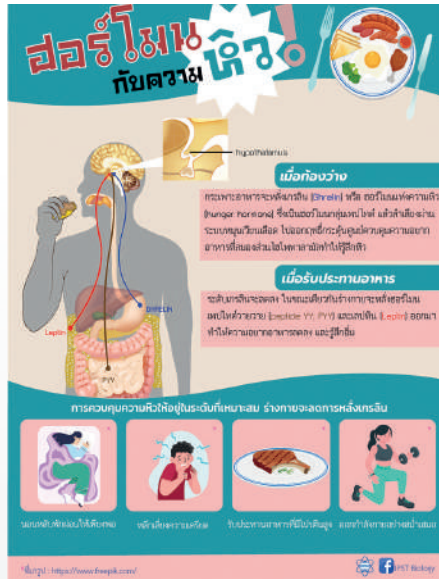
สสวท. ได้เฉลิมฉลองการครบรอบ 50 ปี แห่งการพัฒนาการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีของไทยเมื่อปี พ.ศ. 2565 เพื่อปึกหมุดสู่การออกแบบการศึกษาแห่งอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายชาติ เพื่อให้การศึกษาไทยทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

พัฒนาและต่อยอดระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน และนำเทคโนโลยี

ดิจิทัลมาบริหารจัดการภายในอย่างครบวงจร ขับเคลื่อนงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เน้นการทำงานในรูปแบบออนไลน์ โดยมุ่งผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ และประหยัดงบประมาณ ทั้งระบบบริหารจัดการ ปฏิบัติงานภายใน ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ การจัดประชุมวิชาการออนไลน์ การจัดอบรมครู ในระบบออนไลน์ การนิเทศและติดตามแบบผสมผสาน และการให้บริการสื่อคลังความรู้ และข้อสอบออนไลน์ เป็นต้น โดยมีผลงานเด่นตามภารกิจหลัก 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การพัฒนาหนังสือเรียน หลักสูตร สื่อและการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน สสวท. ปรับรูปแบบการพัฒนาหนังสือเรียนและสื่อการเรียนรู้อิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในรูปแบบใหม่โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเป็นองค์รวมให้เกิดเป็นสมรรถนะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เชื่อมโยงกับบริบทและชีวิตจริง รองรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จะติดตัวไปในอนาคต อาทิ สื่อดิจิทัลประกอบ บทเรียนออนไลน์บนระบบ Learning Management System (LMS) สื่อวีดิทัศน์ Project 14 ฉบับปรับปรุง บอร์ดเกม แชนบอท e - book

การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่เน้นสมรรถนะในการ เชื่อมโยงความรู้ แนวคิดทางวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา การหาคำตอบ แสดงเหตุผล หรือลงข้อสรุป ได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ สามารถสื่อสารได้อย่าง เหมาะสม รวมทั้งจัดอบรมให้ครูสามารถนำแนวทาง จัดการเรียนการสอนและชุดสื่อของ สสวท. ไปจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ เกิดทักษะและสมรรถนะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ผ่านการอบรมในโครงการสำคัญ ได้แก่ การพัฒนา ครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการพระราชดำริ การปรับ การเรียนเปลี่ยนการสอนของครูตามแนวทาง สสวท. และสะเต็มศึกษา การส่งเสริมการเรียน ภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) การยกระดับโรงเรียน คุณภาพด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ เทคโนโลยีตามมาตรฐาน สสวท. และการเพิ่ม ศักยภาพครูให้มีสมรรถนะของครูยุคใหม่สำหรับ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ด้านที่ 3 การขับเคลื่อนและต่อยอด การพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ ให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ สสวท. ได้ผลักดันแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาและ ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีของประเทศ ปี พ.ศ. 2564 - 2580 โดยเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน ติดตาม และขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เหมาะสม มีเป้าหมายในการผลิตนักวิทยาศาสตร์และนักวิจัย เพื่อเข้าปฏิบัติงานภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างครบวงจร เพื่อเดินหน้า สร้างนวัตกรรมเป็นผลผลิตที่แข่งขันได้และ สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศ วางรากฐานระบบการพัฒนาอัจฉริยภาพ ทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ให้นักเรียน แบบออนไลน์ และพัฒนาผู้แทนโอลิมปิกวิชาการ แข่งขันกับนานาชาติให้สร้างผลงานบนเวทีนานาชาติ ได้อย่างยอดเยี่ยม

ทั้งนี้ จากการดำเนินโครงการพัฒนาและ ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (พสวท.) ตั้งแต่ปี 2527 ได้ผลิต นักวิทยาศาสตร์และนักวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีประโยชน์ต่อการ พัฒนาประเทศ 1,791 คน ส่วนการดำเนินโครงการ ส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษทาง วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (สควค.) ตั้งแต่ ปี 2539 ได้ผลิตครู สควค. 5,110 คน ให้เป็นผู้นำ ขับเคลื่อนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพ

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (สสช.)

ONLINE
LESSONS

AUDIO
BOOKS

ONLINE
CERTIFICATION

VIDEO
LESSON

สร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย

โครงการลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทาน “หลักสูตรลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน” และ “ตราสัญลักษณ์ลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน” เพื่อเป็นสัญลักษณ์ความร่วมใจถวายงานด้านจิตอาสา ของเหล่าลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือ เพื่อส่งเสริมให้ลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือน้อมนำโครงการจิตอาสาพระราชทานมาเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และบำเพ็ญประโยชน์ต่อ

ชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ได้รับพระกรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานหลักสูตรและพระราชทานตราสัญลักษณ์ลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2564

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ได้ดำเนิน “โครงการลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน” โดยร่วมกับสำนักงานลูกเสือจังหวัด 77 จังหวัดทั่วประเทศ ได้ร่วมกันขับเคลื่อนการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ และการฝึกอบรมลูกเสือ โดยมีผู้บังคับบัญชาลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือผ่านการอบรมลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน จำนวน 10,993 คน ลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน จำนวน 180,000 คน สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 4,802 แห่ง ซึ่งมีโครงการลูกเสือจิตอาสาพระราชทานที่ออกบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมหลังจากอบรมแล้ว จำนวน 14,400 โครงการ ทั่วประเทศ

โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (มวส.)

บทบาทโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ ในยุค MWIT 4.0

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะในยุคการระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ ที่มีสถานภาพเป็นองค์กรมหาชน หนึ่งในหน่วยงานในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงนี้ และพัฒนาโรงเรียนไปสู่ยุค MWIT 4.0 โดยวางยุทธศาสตร์เพื่อผลิตพลเมืองที่มีความสามารถในการสร้างความเจริญให้กับประเทศไทย ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาผสมผสานกับการดำเนินการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ทั้งในด้านหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ และกระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งสุดท้ายแล้ว องค์ความรู้เหล่านี้จะสามารถนำไปต่อยอดและขยายผลให้กับระบบการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย

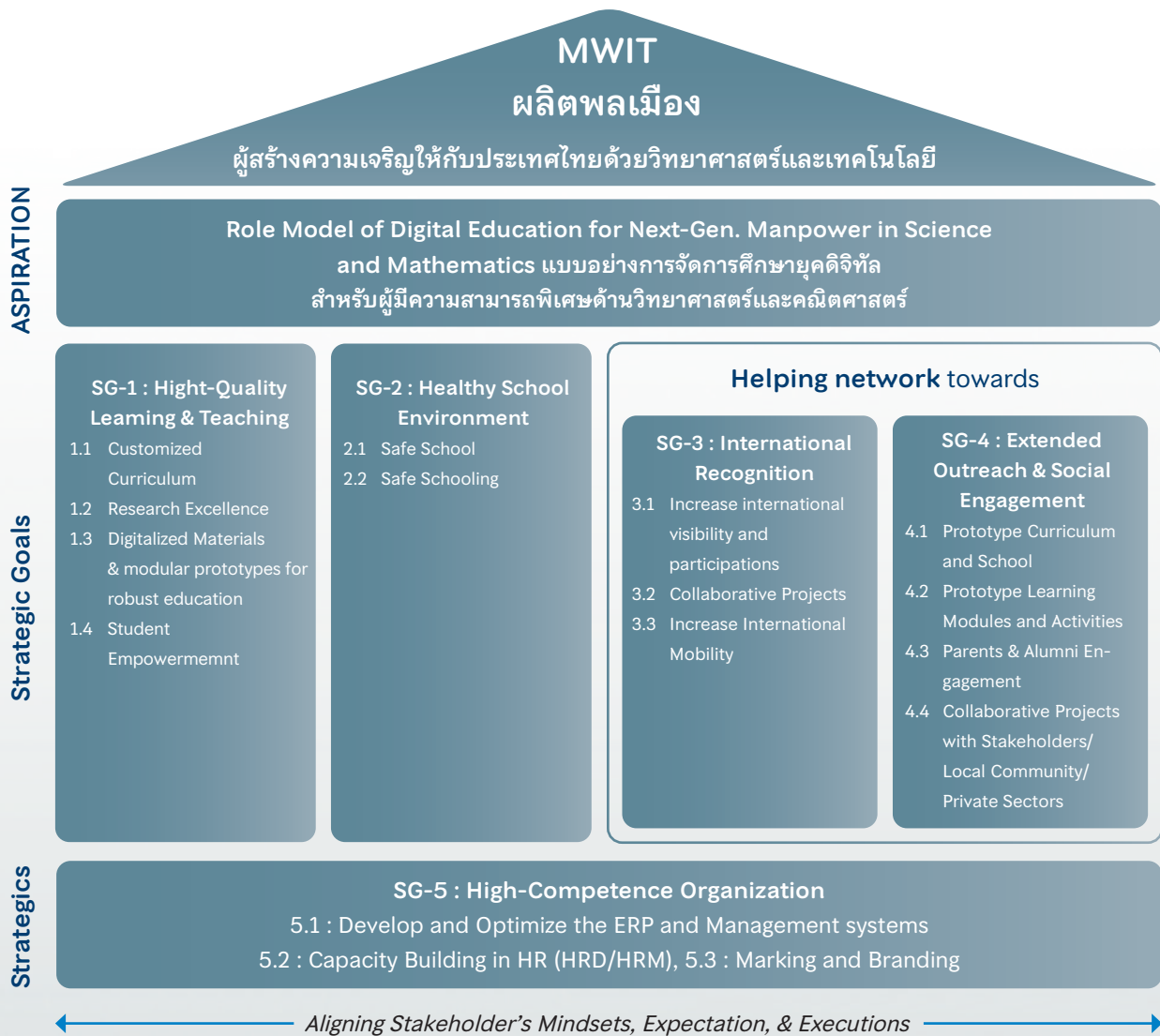
แนวทางการพัฒนาศักยภาพนักเรียนในยุค MWIT 4.0

กลุ่มแรก ได้แก่ SG - 1 ระบบการเรียนรู้และการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูง (High-Quality Learning & Teaching) และ SG - 2 สภาพแวดล้อมที่มีสุขภาพดี (Healthy School Environment) กลุ่มนี้เน้นพัฒนาระบบของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ ทั้งด้านหลักสูตร การวิจัย และการพัฒนาระบบโรงเรียนประจำ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความสมบูรณ์ทั้งสมอง

ร่างกายและจิตใจ มีภาวะการเป็นผู้นำ และมีทักษะด้านดิจิทัลที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

กลุ่มที่สอง ได้แก่ SG - 3 การได้รับการยอมรับระดับนานาชาติ (International Recognition) และ SG - 4 ระบบการต่อยอด ขยายผล และสร้างความผูกพันกับสังคม (Extended Outreach & Social Engagement) การสร้างเครือข่ายเพื่อผลักดันให้โรงเรียนก้าวเดินไปข้างหน้า คือ เป้าหมายของกลุ่มนี้ โดยโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ มุ่งสร้างการยอมรับในเวทีระดับนานาชาติและระบบการศึกษาไทย ด้วยการสนับสนุนให้นักเรียนและบุคลากรเข้าไปมีบทบาทในระดับนานาชาติ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกิจกรรม การเจรจาธุรกิจ หรือการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานชั้นนำ เพื่อขยายขอบเขตของความสัมพันธ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พร้อมกับเดินหน้าสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายในประเทศให้เข้มแข็ง ดังที่ดำเนินการมาตลอดในช่วงที่ผ่านมา ด้วยบทบาทของการให้บริการวิชาการ

ตามภารกิจของโรงเรียน ทั้งในด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การพัฒนานักเรียนของโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ เพื่อเป็นโมเดลแห่งการเรียนรู้นำไปขยายผลกับหลักสูตร และระบบการบริหารจัดการให้กับสถาบันการศึกษา

กลุ่มที่สาม ได้แก่ SG - 5 เน้นการเรียนรู้ภายใน มีการจัดระบบงาน ระบบทรัพยากร และกำหนดภาพลักษณ์ที่เหมาะสมให้โรงเรียนเป็นองค์กรสมรรถนะสูง (High-Competence Organization) เทคโนโลยีดิจิทัลและการพัฒนาสถาปัตยกรรมดิจิทัลได้พัฒนาระบบบริหารจัดการและทรัพยากรขององค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีลักษณะที่สอดคล้องกับการสร้างสมรรถนะของบุคลากร นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับ

การส่งเสริมภาพลักษณ์และการตลาดของโรงเรียน เพื่อให้การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนเป็นไปอย่างยั่งยืน

ทั้งหมดนี้เป็นแนวทางการพัฒนานักเรียนเพื่อไปสู่เป้าหมายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนที่มีศักยภาพสูงทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ให้เป็นผู้รอบ มีความสมบูรณ์ทั้งสติปัญญาและจิตใจ

บทบาทของโรงเรียนกับโครงการวิทยาศาสตร์พลังสิบ

โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์เป็นหนึ่งในหน่วยงานภาคีของโครงการวิทยาศาสตร์พลังสิบ โครงการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาส่งเสริมศักยภาพ และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี เน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียน ผ่านการดำเนินงานใน 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การสร้างเครือข่าย พัฒนาศักยภาพ (Peer Learning Network) และการเพิ่มสมรรถนะของนักเรียน โดยโรงเรียนมหิดล วิทยานุสรณ์ได้รับมอบหมายให้ร่วมพัฒนาโรงเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมา เริ่มดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนของห้องวิทยาศาสตร์พลังสิบ อบรม เชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนแม่ข่าย ใน 6 สาขา ประกอบด้วย รายวิชาฟิสิกส์ เคมีชีววิทยา คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์/วิทยาการคำนวณ ดาราศาสตร์/วิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ ลงพื้นที่

เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครู แกนนำของโรงเรียนศูนย์ในโครงการวิทยาศาสตร์ พลังสิบ จำนวน 10 โรงเรียนแม่ข่าย ชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน และการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์พลังสิบ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 4 ภูมิภาค ตลอดจน จัดทำร่างหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงการวิทยาศาสตร์พลังสิบ ระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย

การดำเนินการทั้งหมดนี้ นอกจากโรงเรียน มหิดลวิทยานุสรณ์จะร่วมเป็นพันธมิตรหนึ่งของ กระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาการศึกษา ไทยแล้ว ยังสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของ โรงเรียนที่มุ่งหวังให้บุคลากรทางการศึกษา ทั่วประเทศได้รับการพัฒนา ก่อเกิดความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ระหว่างกัน มุ่งสู่เป้าหมายปลายทางในการพัฒนา เยาวชนไทยให้เดินไปข้างหน้าพร้อม ๆ กัน

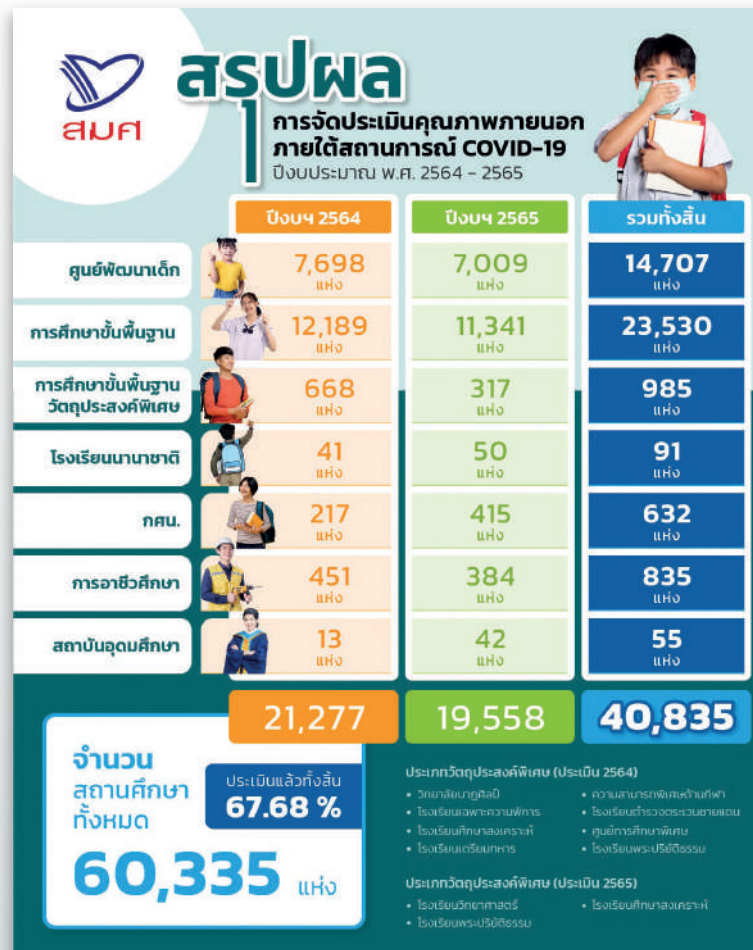
สำนักงานรับรองมาตรฐาน

และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

องค์กรที่เป็นเลิศในการรับรองมาตรฐานการศึกษา ในระดับชาติและนานาชาติ

สมศ. มีอำนาจหน้าที่พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก กำหนดกรอบแนวทางและวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก พร้อมทั้งกำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งให้การรับรองมาตรฐาน ได้เสนอรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 พบว่า มีสถานศึกษาเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 19,558 แห่ง ซึ่งเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำนวน 18,000 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น ศูนย์พัฒนาเด็ก 7,009 แห่ง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 11,341 แห่ง การศึกษาขั้นพื้นฐาน วัตถุประสงค์พิเศษ 317 แห่ง การศึกษานานาชาติ 50 แห่ง การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 415 แห่ง ด้านการอาชีวศึกษา 384 แห่ง และระดับอุดมศึกษา 42 แห่ง ซึ่งจำนวนของสถานศึกษาทั่วประเทศที่ได้รับการประเมินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565 รวมทั้งสิ้น 40,835 แห่ง จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 60,335 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 67.68 แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของสถานศึกษาต่อ สมศ. ถึงการดำเนินงานและการประเมินรูปแบบใหม่ไม่สร้างภาระให้กับสถานศึกษา รวมถึงสถานศึกษาสามารถนำข้อเสนอ

แนะที่ได้รับจากผู้ประเมินภายนอกนำไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพได้จริง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สมศ. ตั้งเป้าหมายสถานศึกษาเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 13,212 แห่ง ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่เหลืออยู่ทั้งหมดและยังไม่ได้รับการประเมินในช่วงปี พ.ศ. 2563 - 2565 ที่ผ่านมา โดยแบ่งการประเมินฯ ออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นการประเมินและวิเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

**เราพบว่าภายหลังการประเมินคุณภาพภายนอก
สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าให้นำผลการประเมิน
หรือข้อเสนอแนะไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดอย่างไร**

ทำให้เกิดช่องว่างของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขณะนี้ สมศ.
พยายามต่อยอดจิ๊กซอว์คุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปเป็นร่าง
โดยร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด สถาบันอุดมศึกษา
สถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากทั่วประเทศ
ภายใต้โครงการส่งเสริมการนำผลประเมินไปใช้เพื่อ
พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งเป็นบทบาทเสริม
ขึ้นมาเพื่อที่จะให้ผลการประเมินคุณภาพภายนอก
ถูกนำไปสู่การจัดทำแผนเพื่อใช้ในการพัฒนา
คุณภาพของแต่ละสถานศึกษาอย่างจริงจัง

ดร.นันทา หงวนตัด
รักษาการผู้อำนวยการ
สำนักงานรับรองมาตรฐานและ
ประเมินคุณภาพการศึกษา

13 กันยายน 2565
โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร

ซึ่งเป็นการประเมินตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 49 และการประเมินระยะที่ 2 เป็นการประเมินตามความสมัครใจของสถานศึกษา ในรูปแบบการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมหรือการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยการประเมินทั้ง 2 ระยะ เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และไม่สร้างภาระเพิ่มเติมให้กับสถานศึกษา

ซึ่งหลังจากการประเมินฯ สถานศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมานั้น สมศ. พบว่า สถานศึกษาแต่ละประเภทมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน สมศ. ได้พยายามส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการต่อยอดเพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม (Innovation) และแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ส่วนข้อเสนอแนะที่ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อการพัฒนา สมศ. ได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยแบ่งตามประเภทของสถานศึกษา ดังนี้

การศึกษาปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็ก) จุดเด่น คือ การมีส่วนร่วมของ ชุมชน ผู้ปกครอง การจัด ประสพการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการจัด บรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ครูหรือผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ในการจัดประสพการณ์ เด็กมีการ เจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่ดี มีพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาและ ท้องถิ่น โดยข้อเสนอแนะที่ควรได้รับการส่งเสริม เพื่อการพัฒนา คือการสร้างโอกาสให้เด็กได้รับ ประสพการณ์ตรง เรียนและเล่นอย่างมีความสุข พัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ รวมถึงสื่อ ในรูปแบบ Online เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ในปัจจุบัน และกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน ให้ชัดเจนตามกระบวนการคุณภาพ PDCA

การศึกษาขั้นพื้นฐาน จุดเด่น คือ ผู้เรียน ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาที่เหมาะสมตามวัย มีความสุขกับการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมทักษะ ด้านภาษาและการสื่อสารที่ดี มีการบริหารงาน

มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning มากขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาหลักสูตรและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยข้อเสนอแนะที่ควรได้รับการส่งเสริม เพื่อการพัฒนา คือสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการสร้างนวัตกรรม และสื่อ Online เพิ่มมากขึ้น และควรมีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนก่อนและหลังการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ด้านการอาชีวศึกษา จุดเด่น คือ ผู้เรียนมีทักษะด้านวิชาการ วิชาชีพและการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และตลาดแรงงาน โดยข้อเสนอแนะที่ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อการพัฒนา คือการพัฒนาการสอนในระบบทวิภาคี ให้มีความต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูพัฒนางานวิจัย และขยายผลไปสู่ชุมชนให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

โดยโครงการส่งเสริมการนำผลประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง สมศ. และหน่วยงานต้นสังกัด ทุกสังกัด ได้ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ และกิจกรรมสร้างสรรค์ รวมถึงเครื่องมือการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีสถาบันอุดมศึกษา 27 แห่งทั่วประเทศ อาทิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ฯลฯ ส่งผู้ทรงคุณวุฒิร่วมให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางการดำเนินงานให้แก่สถานศึกษาจำนวน 121 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานศึกษาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ศูนย์พัฒนาเด็ก) จำนวน 111 แห่ง และสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 แห่ง โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาและต่อยอดศักยภาพการศึกษาไทย ภายใต้แนวคิด “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา”

อีกทั้งต้องการสร้างความเข้าใจให้กับสถานศึกษาว่า การประเมินฯ นั้นไม่ได้เป็นการสร้างภาระ แต่เป็นการ “ประเมินเพื่อพัฒนา” ให้สถานศึกษาทราบจุดเด่นเพื่อต่อยอด ทราบจุดบกพร่องเพื่อพัฒนา ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สมศ. ได้ปรับแนวทางการประเมิน และพัฒนาผู้ประเมินอย่างต่อเนื่อง โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการประเมิน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ เพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็ว และก้าวทันสถานการณ์โลกที่สำคัญต้องการให้ตระหนักว่าการประเมินฯ นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ

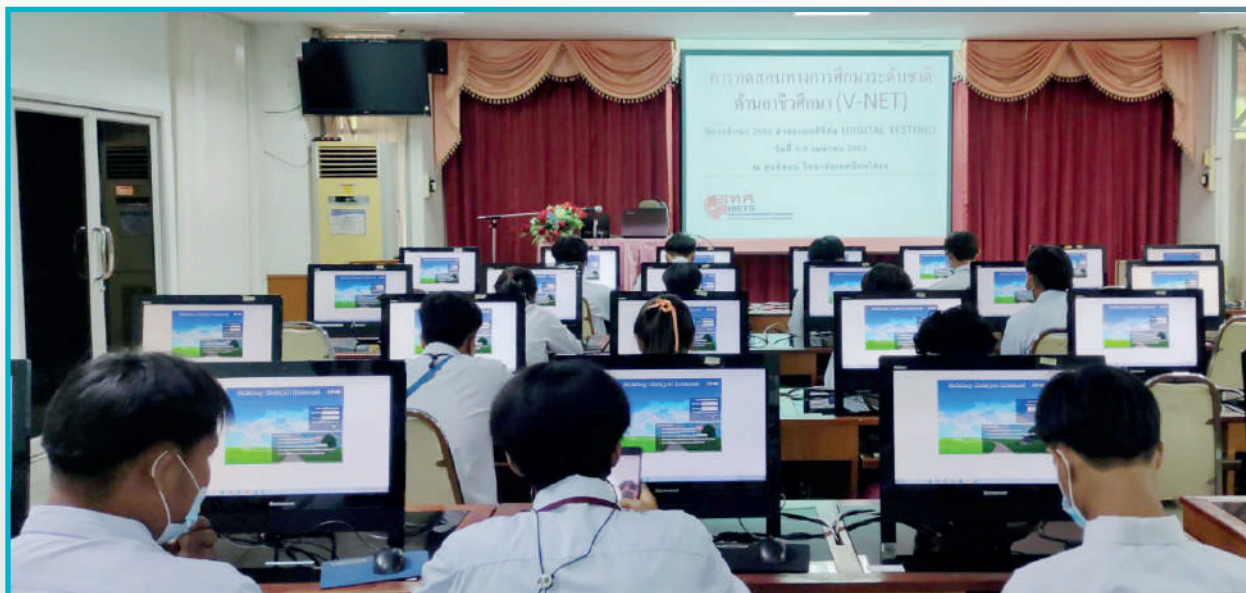

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
National Institute of Educational Testing Service (Public Organization)

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.)

ทดสอบและประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติ ตามมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพ

สทศ. เป็นสถาบันทางวิชาการและวิชาชีพ และเป็นแหล่งอ้างอิงระดับชาติและนานาชาติที่เชี่ยวชาญด้านการทดสอบและการประเมินผลทางการศึกษา เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาสู่ระดับสากล ทำหน้าที่จัดทำระบบ วิธีการทดสอบและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลตามมาตรฐานการศึกษาประเมินผลการจัดการศึกษาและการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ตลอดจนให้ความร่วมมือ สนับสนุนการทดสอบทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาทดสอบทางการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2565 สทศ. ได้รับรางวัล “องค์กรต้นแบบ” และ “องค์กรดีเด่น” ได้แก่ 1) รางวัลองค์กรคุณธรรมต้นแบบจากคณะกรรมการส่งเสริม

คุณธรรมแห่งชาติ 2) รางวัล “นวัตกรรมดีเด่นแห่งปี ประจำปี 2565 ประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา จากมูลนิธิสังคมไทย 3) รางวัล “องค์กรส่งเสริมคนดี คนเก่ง คนกล้า” จากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ 4) รางวัล “องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ระดับดี ประจำปี 2565” จากกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษานำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดย สทศ. ได้ดำเนินการจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทุกประเภทการสอบ ซึ่งครอบคลุมกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้พิการ ผู้ยากไร้ ตลอดจนกลุ่ม

ความหลากหลายทางเพศ ได้แก่ O-NET, B-NET, V-NET, I-NET และ N-NET ทั้งนี้ ได้จัดทำรายงานผลการทดสอบระดับชาติประเภทต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อให้นักเรียน โรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องได้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประเมินตนเอง ปรับปรุงและพัฒนาการเรียน รวมทั้งนำไปวางแผนการเรียนในระดับที่สูงขึ้นสำหรับโรงเรียนสามารถนำผลสอบไปใช้ในการวางแผนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้พัฒนาระบบการทดสอบออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนและผู้สนใจเข้าระบบทำการทดสอบวัดความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา เพื่อให้ทราบถึงจุดเด่น/จุดที่ต้องพัฒนา และนำมาวางแผนการเรียนในอนาคต

นอกจากนี้ สทศ. ยังได้พัฒนารูปแบบการทดสอบจากเดิม Paper Pencil สู่การทดสอบ

ด้วยระบบ Digital Testing โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จะจัดการทดสอบด้วยระบบ Digital Testing ในการทดสอบ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6, V-NET ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3, B-NET ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งการทดสอบวัดสมรรถนะครูทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการทดสอบวัดความสามารถภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการทำงาน (Test of English Communication in the Workplace : TEC-W) ทั้งนี้ การสอบ TEC-W เป็นการทดสอบวัดสมรรถนะทางภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการทำงาน ครอบคลุม 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษสู่ศตวรรษที่ 21

2. การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ โดยคำนึงถึงการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ทุกกลุ่มรวมถึงกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ ตาเลือนราง ตาบอดต้องการข้อสอบอักษรเบรลล์ ตาบอดต้องการผู้ช่วยอ่าน ผู้บกพร่องทางการได้ยิน ร่างกายพิการ และผู้ที่ต้องราชทัณฑ์ ได้ดำเนินการ จัดสอบ O-NET ให้กับนักเรียนกลุ่มเปราะบาง ได้แก่

1) จัดสนามสอบที่ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึงถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้ เด็กและเยาวชนสามารถเข้ารับการทดสอบได้ โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ เป็นต้น

2) สร้างข้อสอบสำหรับผู้พิการทางสายตา และผู้มีสายตาเลือนราง (ข้อสอบอักษรเบรลล์ และ อักษรขยาย) โดยจัดคนอ่านข้อสอบให้ และอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ รวมทั้งจัดทำเว็บไซต์ ที่คำนึงถึงผู้พิการทางสายตา เพื่อให้ผู้พิการสามารถ เข้าถึงข้อมูลที่ สทศ. ดำเนินการได้อย่างเท่าเทียมกัน กับบุคคลทั่วไป

3) ส่งเสริมการทดสอบ O-NET สำหรับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดน เพื่อให้สามารถเข้าถึงการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติ

4) จัดทำตัวอย่างข้อสอบออนไลน์บนเว็บไซต์ ของ สทศ. สำหรับบุคคลทั่วไป เพื่อให้ทุกคนสามารถ เข้าทดลองข้อสอบหรือจำลองการทำข้อสอบได้ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่ และเวลา อันเป็นการสร้างความเท่าเทียมกัน ในการเข้าถึงบริการ

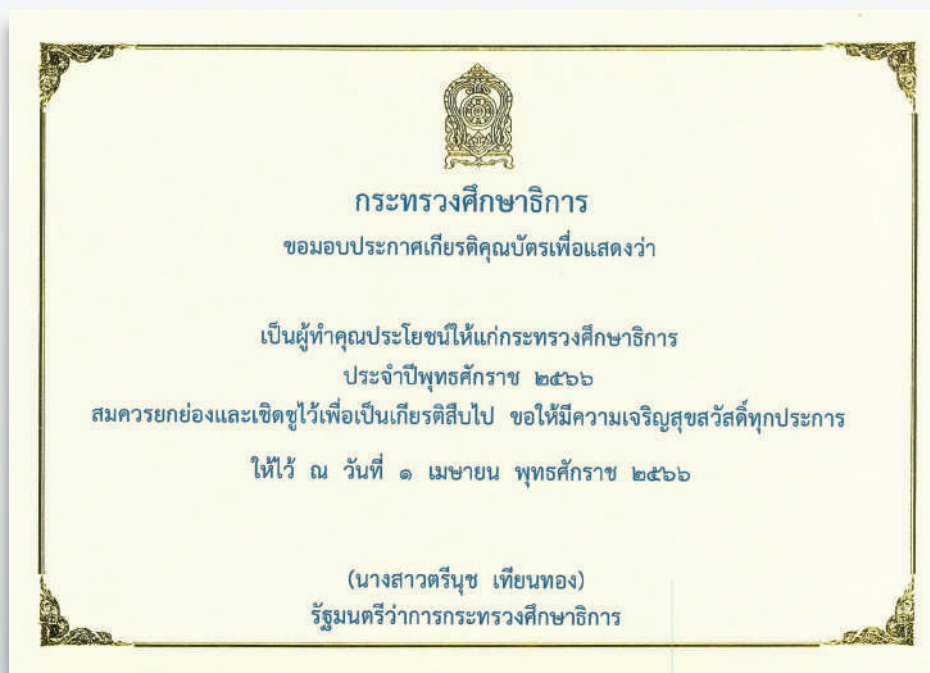
จัดสอบ N-NET ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่ม เปราะบาง เช่น ผู้ต้องขังในเรือนจำ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น ที่ศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่คาดว่าจะ สำเร็จการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา โดยจัดสอบปีละ 2 ครั้ง

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงาน สทศ. ได้ให้ ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้ได้รับ โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมและ ความเสมอภาคในการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติ ทั้งนี้ อยู่ระหว่างศึกษาวิจัยการส่งเสริม ความเสมอภาคระหว่างเพศของผู้ต้องราชทัณฑ์ ทั่วประเทศในการเข้าถึงการจัดการศึกษา สายสามัญ และการเข้ารับการทดสอบทางการ ศึกษาในระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน และพัฒนาข้อเสนอแนะหรือแนวทางส่งเสริม ความเสมอภาคระหว่างเพศของผู้ต้องราชทัณฑ์ เพื่อใช้สำหรับการจัดการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งจะมี ส่วนช่วยให้ผู้ต้องราชทัณฑ์ได้มีสิทธิและเข้าถึง โอกาสทางการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจน สามารถนำข้อเสนอแนะหรือแนวทางดังกล่าวไปใช้ ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพ การจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนต่อไป

เชิดชูเกียรติ ผู้ทำคุณประโยชน์ ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2566

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการคัดเลือกผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2565 กำหนดให้มีการคัดเลือกบุคคล องค์กร และหน่วยงานที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ โดยมอบประกาศเกียรติคุณบัตรและเข็มที่ระลึกแก่ผู้ทำคุณประโยชน์เพื่อเป็นเกียรติและเป็นแบบอย่างที่ดีในการสนับสนุนงานด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ 1 เมษายนของทุกปี หรือในโอกาสวันสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ

การคัดเลือกบุคคล องค์กร และหน่วยงานที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2566 มีส่วนราชการ หน่วยงานได้ดำเนินการคัดเลือก และนำเสนอรายชื่อผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ โดยผ่านคณะกรรมการคัดเลือกผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2566 เรียบร้อยแล้ว ดังนั้นจึงประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2566 จำนวน 131 ราย ดังนี้

1. สมเด็จพระมหารัชมงคลมุนี (ธงชัย ธมฺมธโช)
2. พระเทพมงคลวชิรมุนี วิ. (หา สุภโร)
3. พระเทพปวรเมธี (รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ พุทธิหมรรสี)
4. พระราชวชิรโสภณ วิ. (หล่อ นาคโร)
5. พระราชญาณกวี (สุวิทย์ ปิยวิฑู)
6. พระราชมงคลวชิราคม (แผ้ว ปวโร)
7. พระไพศาลประชาทรร วิ. (พบโชค ติสสวัสดิ์)
8. พระครูโสภิตปัญญากร (เขาวลิตร์ วงษ์ไทยผดุง)
9. พระศรีธาดูฐานรโต
10. พระครูสุทธสีลาจารย์คุณ (โสภณ ปราโมทย์)
11. พระครูอาคมสิทธิสุนทร (วิชัย) ปัญญาทีโป
12. พระครูโสภณสันติคุณ
13. พระครูโสภิตวิริยาภรณ์ (สมโภชน์ ภาททจาโร)
14. พระครูพิศิษฐ์ประษานาถ (ประยูร นันทิโย)
15. นางกนิษฐา โยมทรัพย์
16. นายกรรณา วีรวัฒน์
17. นางกัญมณี พูลสวัสดิ์
18. นายกันตพร หาญพาณิชย์
19. นางสาวกานดา สกิดขวา
20. แพทย์หญิงกุหลาบ จิตต์มิตรภาพ
21. นายเกรียงศักดิ์ ตันกิจเจริญ
22. นายเกียรติศักดิ์ ตรงศิริ
23. นายจตุรงค์ สุขแก้ว

24. รองศาสตราจารย์จอมพงศ์ มงคลวนิช
25. ศาสตราจารย์จิรประภา อัครบวร
26. นายฉัตรชัย ดวงรัตนพันธ์
27. นายชยากร ปิยะบัณฑิตกุล
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวน ชีพเจริญรัตน์
29. นายชัยชนพล จิระธนวัฒน์
30. รองศาสตราจารย์ชัชพล ไชยพร
31. นายชัย โสภณพนิช
32. นายชัยวัฒน์ อุทัยวรรณ
33. นายชาลี เขมะพันธุ์มณี
34. นายเชาวลิตร์ บุญรอด
35. นายฐานิตพัฒน์ สงเคราะห์
36. นายณัฐพงศ์ พงศ์พูนสุขศรี
37. นายदनัย ยั้งคง
38. นายดอกกรัก สุคนที
39. รองศาสตราจารย์ดารณี อุทัยรัตนกิจ
40. นายโด่ง แสงวลาภ
41. นายถาวร ชลัษเฐียร
42. รองศาสตราจารย์ทิวัดต์ มณีโชติ
43. นายทิวา ลิมสงวน
44. นายเทพ ถนอม
45. นายธนพิพัฒน์ วิธบุลีโชติ
46. นางสาวณิดา เตชะไชยศรีวัฒน์
47. นางธัญมน ยุยยุทธ
48. นางธิดา พิทักษ์สินสุข
49. นายธิตติ มหบุญพาชัย
50. นายธีระพันธ์ พุทธิสวัสดิ์
51. นางสาวนารี วงศ์สิโรจน์กุล
52. รองศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร
53. นายบุญรักษ์ ยอดเพชร
54. นายบุญเรือง ยุทธภักดิ์
55. นางบุศรา แดงเพ็ชร
56. นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล
57. นายประเสริฐ กลิ่นชู
58. นางปราภา ธีรรณู
59. นางปราณี ศิวารมณ
60. นายปริเวท วรรณโกวิท
61. นายปรีดา บุญศิลป์
62. นางปัทมาวลัย รัตนพล
63. นางปาริชาติ ปรียาโชติ
64. นางปุนัน ลัจจเว
65. นายพัฒนศักดิ์ มงคลวัฒน์
66. รองศาสตราจารย์พินิติ รตะนานุกูล
67. นายไพบุลย์ เสียงก้อน
68. นายภูมินทร์ ทะรินสุต
69. รองศาสตราจารย์รัฐชาติ มงคลนาวิน
70. นางสาวรัตนสุดา ตันศรีสกุล
71. นายฤชา อนุศัพท์
72. นางสาวละเมียด อำชิต
73. นางละเอียด นิมมะโน
74. นางวราภรณ์ สีหนาท
75. นายวัชรมงคล เบญจนะฉัตร
76. นางสาววิษญาดา คงกะพันธ์
77. นายวิบูลย์ กรมดิษฐ์
78. รองศาสตราจารย์วิวัฒน์
เรื่องเลิศปัญญากุล
79. นางศรีนทร วิหะสิรินันท์
80. นางศิริพร กิจเกื้อกุล
81. นายสกล กิตต์นิธิ
82. นายสมเกียรติ เกตุวัฒนา
83. นายสรายุทธ สงวนแผ่
84. นางสาวสมฤทธิ ทองวิเชียร
85. พันตรีหญิง สิริลักษณ์ กุญชร ณ อยุธยา
86. นายสี เพชรพิมพ์

หนังสือเชิดชูเกียรติ
ผู้ทำคุณประโยชน์
ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปี 2566

87. นาวาอากาศโท สุเทพ เรื่องปราชญ์
88. ศาสตราจารย์สุภา ทารหนองบัว
89. นางสุภาวดี หุตะสิงห์
90. รองศาสตราจารย์ คุณหญิง
    สุมณฑา พรหมบุญ
91. นายสุริยัน บุญยมโนกุล
92. นายเสถียรนันท์ อังกูรภาสวิชัย
93. นายโสภณ มะโนมะยา
94. ศาสตราจารย์อ้ออาจ นัยพัฒน์
95. นายอภิสิทธิ์ งามอัจฉริยะกุล
96. นายอรรถ แสงจิตต์
97. นายอรรถการ ตฤษณารังสี
98. นายอัศวิน เตชะเจริญวิกุล
99. นางอำไพ พิพัฒน์ผลกุล
100. นายอิสมัน อิสสะมะแอ
101. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
    กระทรวงมหาดไทย
102. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
103. เทคบาลตำบลสันผักหวาน
104. เทคบาลเมืองบ้านสวน
105. บริษัท คิง เพาเวอร์ ดิวตี้ฟรี จำกัด
106. บริษัท เคซีมหานคร จำกัด
107. บริษัท ซีเทค ไดแควิตี้ จำกัด
108. บริษัท ซีเอ็นเอช อินดัสเทรียล
    (ประเทศไทย) จำกัด
109. บริษัท ทีบีเคเค (ประเทศไทย) จำกัด
110. บริษัท ไทย นิปปอน เซอิกิ จำกัด
111. บริษัท ไทยฮอนด้า จำกัด
112. บริษัท บีโพลี จำกัด
113. บริษัท แพน - เอเชีย เคมีเคิล จำกัด
114. บริษัท มานิตย์เมืองใหม่ จำกัด
115. บริษัท สตาร์ (ประเทศไทย) จำกัด
116. บริษัท เหล็กสยามยามาโตะ จำกัด
117. บริษัท อาศา เพอร์นิเจอร์ จำกัด
118. บริษัท เอช ไอ พี โกลบอล จำกัด
119. บริษัท เอ็นพี ออโต้ รีฟิซ จำกัด
120. บริษัท เอส ซี เอส แฟบริเคชั่น จำกัด
121. บริษัท เอส พี เอ็ม อาหารสัตว์ จำกัด
122. บริษัท ไอร์ลิส โอยามะ (ไทยแลนด์) จำกัด
123. มูลนิธิยิ้มสยาม
124. สมาคมการศึกษาเอกชนนอกระบบ
125. สมาคมคณิตศาสตร์แห่งประเทศไทย
    ในพระบรมราชูปถัมภ์
126. สำนักงานกองทุนไฟฟ้าเขตนคร
    อุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง
127. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
128. องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
129. องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก
130. องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย
131. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเพรางาย

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ
ที่ สป. 673/2565

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและคณะบรรณาธิการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก
วันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี

*****

ด้วยวันที่ 1 เมษายน 2566 เป็นวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี เพื่อเฉลิมฉลองในวันครบรอบ และเพื่อเผยแพร่ประวัติความเป็นมา ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจ ผลการดำเนินงาน รวมถึงบทบาทสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดการศึกษา ตลอด 131 ปี ที่ผ่านมา

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและคณะบรรณาธิการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก วันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี ประกอบด้วย

1. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ประธานกรรมการ
2. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่กำกับดูแลสำนักอำนวยการ สป.	รองประธานกรรมการ
3. เลขาธิการคุรุสภา หรือผู้แทน	กรรมการ
4. เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
5. เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา หรือผู้แทน	กรรมการ
6. ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี หรือผู้แทน	กรรมการ
7. ผู้อำนวยการโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
8. ผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือผู้แทน	กรรมการ
9. ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือผู้แทน	กรรมการ
10. ศาสตราจารย์เนาวนิตย์ สงคราม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรมการ

11. รองศาสตราจารย์อรพรรณ บุตรกัตัญญู
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรรมการ
12. นายชาญวุฒิ วงศ์เพ็ญ
ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สป. กรรมการ
13. นายโกเมศ กลั่นสมจิตต์
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. กรรมการ
14. นางนันทิชา ไวยนพ
ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการ
15. นางสาวรุณฤติ เลาะห์พันธ์
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์สารนิเทศการศึกษาระดับพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการ
16. นางสาวอัชฌาณี บรรหาร
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรรมการ
17. นายศรายุทธ มาทัพ
หัวหน้ากลุ่มประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สป. กรรมการ
18. นางกมลทิพย์ ช่วยแก้ว
หัวหน้ากลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย สป. กรรมการ
19. นางสาวกรรณิกา พันธุ์คลอง
หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สป. กรรมการ
20. นางสาวนวิรัตน์ งามสุด
หัวหน้ากลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ กรรมการ
21. นางสาวดวงใจ บุญยะภาส
ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการ
22. นางเจนจิรา ธีศถฤงคารสกุล
ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. กรรมการ

23. นายวิโรจน์ สุริยานต์ กรรมการ
ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานกลาง สำนักผู้อำนวยการ สป.
24. นางมุนินทร์รัตน์ เอี่ยมกำแพง กรรมการ
ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานคลังและสินทรัพย์ สำนักผู้อำนวยการ สป.
25. นางณรรัตน์ บุญหลัง กรรมการ
ผู้อำนวยการกลุ่มช่วยผู้อำนวยการและประสานราชการ
สำนักผู้อำนวยการ สป.
26. นางสาวศรัญญาภรณ์ โขลิตกุล กรรมการ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
27. นางสาวสุกัญญา จันทรมโชน์ กรรมการ
สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สป.
28. นางสาววันรวิ จุลเสน กรรมการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
29. นายศุภกิตติ ยอดพิจิตร กรรมการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
30. นางสาวปราณี ลี้มในเมือง กรรมการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
31. นางสาวโศภาพิชญ์ ฉัตรนาค กรรมการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
32. นายอภิรัตน์ สุนทรอาคเนย์ กรรมการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.
33. นายสมชาย กิจบุญศรี กรรมการ
กลุ่มบริหารงานกลาง สำนักผู้อำนวยการ สป.
34. นายณัฐวุฒิ เรืองวิไลรัตน์ กรรมการ
กลุ่มบริหารงานกลาง สำนักผู้อำนวยการ สป.
35. นางสาวอรอร ฤทธิ์กลาง กรรมการ
36. นางวิมล มาเทียน กรรมการ
37. นายธนภัทร จันท์ห้าว กรรมการ
กลุ่มสารนิเทศ สำนักผู้อำนวยการ สป.
38. นายอานนท์ วิชานนท์ กรรมการ
กลุ่มสารนิเทศ สำนักผู้อำนวยการ สป.

39. นายสมประสงค์ ซาหารเวียง กลุ่มสารนิเทศ สำนักอำนวยการ สป.	กรรมการ
40. นายศุภณัฐ วัฒนมงกุลลาภ กลุ่มสารนิเทศ สำนักอำนวยการ สป.	กรรมการ
41. นางสาวพบพร ผดุงพล กลุ่มสารนิเทศ สำนักอำนวยการ สป.	กรรมการ
42. นายบัลลังก์ โรหิตเสถียร ผู้อำนวยการกลุ่มสารนิเทศ สำนักอำนวยการ สป.	กรรมการและเลขานุการ
43. นายเจษฎา วณิชชากร กลุ่มสารนิเทศ สำนักอำนวยการ สป.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
44. นางกนกวรรณ แดงวงษ์ กลุ่มสารนิเทศ สำนักอำนวยการ สป.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
45. นางสาวจงจิตร ฟองละแอ กลุ่มสารนิเทศ สำนักอำนวยการ สป.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. วางแผน กำหนดแนวทาง รูปแบบ เนื้อหาและขอบข่าย รวบรวม เรียบเรียงข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ออกแบบรูปเล่มการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี
2. อำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
3. ตรวจสอบคุณภาพและดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565

(นายอรรถพล สังขวาสี)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

“การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน”

หนังสือที่ระลึกวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ ครบรอบ 131 ปี

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2566 จำนวน 1,000 เล่ม

ตัวอักษรในหนังสือเล่มนี้ ใช้อักษรพระราชทาน “จุฬารัณณลิขิต”

ชุดแบบอักษรพระราชทาน จุฬารัณณลิขิต (Chulabhorn Likit Font) จัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันประสูติ 64 พรรษา ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี และโอกาสที่ทรงสำเร็จการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ตลอดจนเผยแพร่พระเกียรติคุณ และพระมหากรุณาธิคุณในฐานะเจ้าหญิงของปวงประชา และประธานราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์อย่างกว้างไกลยิ่งยืนานาน พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อประชาชนชาวไทย รวมถึงใช้ในราชการ ตลอดจนผู้คนทั่วโลก สามารถนำชุดแบบอักษรไปใช้อย่างแพร่หลาย เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภาษาไทยตัวอักษรไทยทั้งยังเป็น การจารึกพระนามของประธานราชวิทยาลัยจุฬารัณณลิขิต บนโลกดิจิทัล

ชุดแบบอักษรพระราชทาน “จุฬารัณณลิขิต” ได้รับการออกแบบให้มีความคล้ายคลึงกับยอดอ่อนของดอกกล้วยไม้ พันธุ์ Phalaenopsis Princess Chulabhorn เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณและรางวัลระดับนานาชาติ ซึ่งศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทรงได้รับอันเกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยตัวอักษรไทยซึ่งมีโครงสร้างถูกต้องตามมาตรฐาน โดยมีลักษณะเป็นตัว มีหัว มีปาก มีส่วนประกอบถูกต้องตามอักขรวิธี ไม่มีการประดับ ลวดลาย รายละเอียดมากเกินไป สายเส้นอ่อนช้อยสวยงาม และชุดแบบอักษรภาษาอังกฤษตามมาตรฐานสากล สามารถนำไปใช้ได้หลากหลายลักษณะ สามารถใช้ได้กับทุกโอกาสทุกวาระ ทั้งในเอกสารทั่วไปและในข้อความพาดหัว

ผู้จัดทำ

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
319 วังจันทน์เกษม ถนนราชดำเนินนอก
แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
สายด่วนการศึกษา 1579
ISBN 978-616-564-174-6

จัดพิมพ์โดย

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
376 ถนนชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170
โทรศัพท์ 0 2422 9000 โทรสาร 0 2433 2742

“พิพิธภัณฑ์การศึกษาไทย อาคารราชวัลลภ กระทรวงศึกษาธิการ”

การศึกษาไทยในโลกยุคเปลี่ยนผ่าน

Thai Education in the Era of Transformation

กระทรวงศึกษาธิการ

319 วิังจันทรเกษม ถนนราชดำเนินนอก

เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

www.moe.go.th

สายด่วนการศึกษา 1579